

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Oona Myller

Seksuaalinen, provokatiivinen ja aito nainen

Populaarimusiikin naisartistien kautta rakentuvat naiseuden
representaatiot TikTokissa

Markkinoinnin ja viestinnän akateeminen yksikkö
Digitaalisen median pro gradu -tutkielma
Viestinnän monialainen maisteriohjelma

Vaasa 2025

VAASAN YLIOPISTO**Markkinoinnin ja viestinnän akateeminen yksikkö**

Tekijä:	Oona Myller		
Tutkielman nimi:	Seksuaalinen, provokatiivinen ja aito nainen: Populaarimusiikin naisartistien kautta rakentuvat naiseuden representaatiot TikTokissa		
Tutkinto:	Filosofian maisteri		
Oppiaine:	Viestinnän monialainen maisteriohjelma		
Työn ohjaaja:	Virpi Salojärvi		
Valmistumisvuosi:	2025	Sivumäärä:	83

TIIVISTELMÄ:

Vuotta 2024 voidaan pitää historiallisena naisartisteille. Naiset eivät ainoastaan julkaisseet musiikkia, vaan samalla luotiin kulttuurisesti merkittäviä hetkiä ja näkyviä ilmiöitä. Samalla TikTok nousi yhdeksi suosituimmista sosiaalisen median alustoista ja vaikutti merkittävästi musiikkialaan. TikTokin multimodaaliset ominaisuudet, kuten ääni, teksti ja visuaalisuus, tekevät siitä tärkeän alustan populaarikulttuurin ja musiikin ilmiöiden tutkimukselle.

Tämän pro gradu -tutkielman tavoitteena on selvittää, millaisia naisartistien ja naiseuden representaatioita TikTokissa rakentuu vuonna 2024. Tavoitetta lähestytään tarkastelemalla kolmea vuonna 2024 läpimurtonsa tehnyttä naisartistia, jotka ovat Chappell Roan, Charli xcx sekä Sabrina Carpenter.

Tutkimusaineistoksi on kerätty 54 TikTok-videota. Aineisto koostuu fanien ja median tuottamista julkaisuista, jotka käsittelevät artistien brändejä, musiikkia tai konsertteja. Videot on valittu hakusanojen avulla ja suodatettu niiden suosion eli tykkäysmäärien perusteella. Videoiden avulla tarkastellaan, millaisia representaatioita ja naiskuvia TikTokissa rakentuu näiden kolmen artistin ympärille.

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys rakentuu representaatioanalyysin, sukupuolentutkimuksen, populaarikulttuurin tutkimuksen sekä sosiaalisen median tutkimuksen yhdistämisestä. Representaatioita tarkastellaan Hallin määritelmän mukaisesti mediaesityksinä, joissa merkityksiä tuotetaan kielellisten elementtien kautta laajemmalle yleisölle. Tässä tutkimuksessa kielellisyys ymmärretään laajasti kattamaan niin tekstuaaliset, visuaaliset kuin auditiivisetkin elementit. Sukupuolta tarkastellaan Butlerin teorian mukaisesti performatiivisena: sukupuoli ei ole olemista vaan aktiivista tekemistä.

Tutkimuksessa selvisi, että TikTok-videoissa rakentuu monipuolisia representaatioita naisartisteista ja naiseudesta. Tutkimuksessa esiin nousi viisi eri representaatiota, jotka ovat: avoimen seksuaalinen nainen, queer-positiivinen nainen, estoton ja provokatiivinen nainen, visuaalisesti itseään ilmaiseva nainen sekä aito ja herkkä nainen. Representaatioiden välillä on yhtäläisyyksiä sekä eroavaisuuksia, ja nämä johtuvat pääosin representaatioiden painotuksista, sävyistä, ilmenemismuodoista ja motivaatioista. Tuloksista selvisi, että vuonna 2024 läpimurtonsa tehneet artistit sekä uudistavat naisten representaatioita että ylläpitävät joitakin normeja. Yhdistäviä tekijöitä ovat avoin seksuaalisuus, normien haastaminen ja voimakas visuaalisuus, mutta erot näkyvät seksuaalisuuden ilmaisun sävyissä, suhteessa queer-yhteisöön sekä visuaalisuuden ja haavoittuvuuden esittämisessä.

AVAINSANAT: feminismi, representaatio, populaarikulttuuri, popmusiikki, sosiaalinen media, TikTok

Sisällys

1	Johdanto	6
1.1	Tavoite	7
1.2	Aineisto	9
1.3	Menetelmä	12
2	Naiset populaarikulttuurissa ja sosiaalisessa mediassa	15
2.1	Naisartistit musiikkialalla ja mediassa	15
2.1.1	Tienraivaajat populaarikulttuurissa	16
2.1.2	Tasa-arvo populaarikulttuurin tutkimuksessa	19
2.1.3	Feminismi musiikkialalla	22
2.2	TikTok markkinointikanavana ja esille tuojana	23
2.3	Vuonna 2024 TikTokissa esillä olleet naisartistit	27
2.3.1	Chappell Roan	28
2.3.2	Sabrina Carpenter	29
2.3.3	Charli xcx	30
3	Sukupuolentutkimus ja representaatioteoria	32
3.1	Representaatiot ja naiseuden kuvastot	32
3.2	Sukupuolen ja seksuaalisuuden esittäminen sekä normit	35
3.3	Intersektionaalinen feminismi	41
4	Naisartistien representaatiot TikTokin aikakaudella	43
4.1	Naisartistien representaatiot TikTok videoilla	44
4.1.1	Avoimen seksuaalinen nainen	45
4.1.2	Queer-positiivinen nainen	48
4.1.3	Estoton ja provokatiivinen nainen	52
4.1.4	Visuaalisesti itseään ilmaiseva nainen	55
4.1.5	Aito ja herkkä nainen	58
4.2	Yhtäläisyydet ja erot naisartistien representaatioissa	60
4.2.1	Yhtäläisyydet representaatioissa	61

4.2.2	Eroavaisuudet representaatioissa	63
5	Päätäntö	67
	Lähteet	70

Kuvat

Kuva 1. Aineistoesimerkki avoimen seksuaalisesta kuvastosta	45
Kuva 2. Aineistoesimerkki Chappell Roanin drag-estetiikasta	49
Kuva 3. Aineistoesimerkki yhteyksistä queer-kulttuuriin	50
Kuva 4. Aineistoesimerkki artistien yhteydestä queer-yleisöihin	51
Kuva 5. Aineistoesimerkki Charli xcx:n estottomasta lavaesiintymisestä	53
Kuva 6. Aineistoesimerkki artistien asenteista	54
Kuva 7. Aineistoesimerkki artistien ulkonäköön liittyvistä piirteistä	56
Kuva 8. Aineistoesimerkki Charli xcx:n epävarmuuksista naisena	58
Kuva 9. Aineistoesimerkki naisartistiuden haasteista avautumisesta	59
Kuva 10. Aineistoesimerkki artistien epävarmuuksista fanikuntia koskien	60

1 Johdanto

Vuoden 2024 lopussa Yle uutisoi, että vuosi 2024 tulisi jäämään historiankirjoihin naisartistien supervuotena popmusiikissa (Vedenpää, 2024). Kyseisenä vuonna popmusiikkia määrittivät naiset, jotka uudistivat ja haastoivat normeja ilmaisemalla itseään rohkeiden, ristiriitaisten ja henkilökohtaisten representaatioiden kautta (Kheraj, 2024).

Tutkimukseni aiheena ovat naisartistien representaatiot, joita syntyy TikTokissa. Aihetta lähestytään kolmen vuonna 2024 läpimurtonsa tehneen naisartistin kautta. Esimerkkiartistit Chappell Roan, Sabrina Carpenter sekä Charli xcx tarjoavat näkökulman laajemman ilmiön, eli tämän päivän naisartistien representaatioiden, käsittelyyn. On huomioitava, että nämä kolme artistia eivät edusta koko musiikkikenttää, vaan he toimivat populaarimusiikin kentällä ja edustavat anglofonista kulttuuria. He laulavat kaikki englannin kielellä ja ovat kotoisin Yhdysvalloista ja Iso-Britanniasta. Tutkimuksen rajaus on tehty artistien ajankohtaisuuden vuoksi sekä siksi, että artistien edustama musiikkimarkkina hallitsee merkittäväällä tasolla kansainvälistä populaarikulttuuria ja muokkaa laajasti käsityksiä naiseudesta.

Musiikkialalla yksi suurimmista muutoksista on ollut sosiaalinen media (Haarma ja muut, 2023, s. 247). Alan ammattilaisten mukaan sosiaalinen media on muuttanut lähes kaiken – etenkin markkinoinnin näkökulmasta. (Haarma ja muut, 2023, s. 251). Ennen keskittyminen oli jakaantunut esimerkiksi ulkomainontaan sekä televisioon, radioon ja niiden kautta tehtyyn mainontaan, mutta nykyään sosiaalinen media on mullistanut musiikkikentän ja tuonut artistit lähemmäs yleisöä kuin koskaan aiemmin (Haarma ja muut, 2023, s. 251–253). Sosiaalinen media on yksi musiikkialan tärkeistä voimavaroista ja musiikkiteollisuus onkin yksi nopeimmin uusia markkinointikanavia omaksuvista aloista (Salo ja muut, 2013, s. 23). Sosiaalisen median avulla artistit pääsevät lähemmäs yleisöä, mikä mahdollistaa jatkuvan vuoropuhelun (Haarma ja muut, 2023, s. 252). Erityisesti TikTok on kulmakivi artistien tarinoissa (Whateley, 2024).

Vaikka TikTokista on tehty aiempaa tutkimusta eri aloilla, sen roolia musiikkialalla on tutkittu toistaiseksi verrattain vähän, koska TikTok on sosiaalisen median alustana vielä nuori ja sen hyödyntäminen musiikkialalla on syventynyt vasta hiljattain (Haarme ja muut, 2023, s. 255).

1.1 Tavoite

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, millaisia anglofonisessa populaarikulttuurissa toimivien naisartistien representaatioita rakentuu TikTokissa vuonna 2024. Tavoitteeseen päästään vastaamalla seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Mitä representaatioita naiseudesta populaarimusiikin naisartisteihin keskittyvät TikTok-videot rakentavat?
2. Mitä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia naisartistien representaatioista TikTokissa löytyy?

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen avulla selvitän, mitä representaatioita TikTokissa julkaistuissa videoissa rakentuu naisartisteihin ja naiseuteen liittyen. Vastaus tutkimuskysymykseen rakentuu analysoimalla aineistoa suhteessa tutkimuksen teoreettiseen viitekehykseen, joka perustuu representaatioanalyysiin sekä sukupuolentutkimukseen. Representaatiot mediassa heijastavat ympäröivää todellisuutta, mutta ne myös muokkaavat sitä. Negatiiviset representaatiot voivat luoda ja vahvistaa vahingollisia stereotyyppioita, jotka vahvistavat kapeakatseista ymmärrystä representaatioiden kohteesta (Corcoran, 2024). Toisaalta positiiviset representaatiot voivat muuttaa yleistä mielipidettä parempaan suuntaan ja lisätä ymmärrystä ja arvostusta (Corcoran, 2024). Eri ihmisryhmille musiikki on ollut väylä vahvistaa identiteettejä ja representaatioita (De Smet & Dhaenens, 2024, s. 57). Toiseen tutkimuskysymykseen etsitään vastausta vertailemalla TikTokissa julkaistuista videoista havaittuja representaatioita.

Musiikki koetaan usein sekä henkilökohtaisesti että sosiaalisesti, ja se on relevantti tutkimusaihe, koska nämä aspektit ovat merkityksellisiä osia ihmisten sosiaalisessa elämässä sekä identiteetissä (De Smet & Dhaenens, 2024, s. 57). De Smet ja Dhaenens (2024, s. 57) kertovat, että musiikin ja identiteetin välistä yhteyttä on tutkittu ja voidaan väittää, että musiikin yksi ensisijaisista tehtävistä on yksilön identiteetin rakentaminen ja kehittäminen. Patouras ja Tanner (2024) taas ovat tutkineet naiseuden representaatioita TikTokissa tiettyyn ääniraitaan liittyvissä videoissa. Dhaenens (2016) puolestaan on tutkinut musiikkivideoissa esiintyviä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin liittyviä representaatioita. Tämä tutkimus tehdään siksi, että vaikka sosiaalista mediaa, representaatioita, naiseutta sekä musiikkia on kaikkia tutkittu erikseen, täyttää tämä tutkimus tutkimusaukon yhdistämällä yllä mainitut elementit yhteen kokonaisuuteen.

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan naisartistien kuvastoa TikTokin multimodaalisen ilmaisun kautta, jossa yhdistyvät visuaaliset, tekstuaaliset ja auditiiviset elementit. Tutkimuksen valossa pyritään saamaan uutta tietoa siitä, millaisia kuvastoja naisartisteista syntyy TikTokin välityksellä ja miten nämä kuvastot liittyvät naiseuden moninaisuuteen ja populaarikulttuurissa vallitseviin ihanteisiin. Aihe on hyvin ajankohtainen ja tutkimuksen avulla pyritään ymmärtämään, kuinka TikTok toimii alustana naiskuvaston ja sukupuolirepresentaatioiden muokkaamisessa nykypäivänä. Tutkimalla TikTokin luomia naiskuvia saadaan tietoa siitä, millaisia arvoja ja ihanteita populaarikulttuuri tällä hetkellä suosii ja miten se osallistuu laajempaan yhteiskunnalliseen keskusteluun ja modernin maailmankuvan luomiseen. Artistit ovat näkyvissä laajasti sosiaalisessa mediassa, joten heidän välityksellään tuotetut representaatiot vaikuttavat sukupuolen ja naiseuden käsityksiin. Tutkimuksen avulla voidaan esimerkiksi selvittää, vahvistavatko vai haastavatko nämä representaatiot perinteisiä naiseuteen ja naisartistiuteen liittyviä normeja.

Tutkimus koskee myös populaarikulttuurin ja sosiaalisen median välistä suhdetta. Artistit käyttävät paljon sosiaalista mediaa hyödykseen, joten heillä on aiempaa suurempi yhteys yleisöön. Tutkimus kytkeytyy myös kysymyksiin siitä, miten sosiaalisella medalla on

valtaa muokata populaarikulttuuria ja sen kautta vaikuttaa yhteiskunnallisiin normeihin ja arvoihin. Tutkimuksessa kiinnitetään erityisesti huomiota siihen, millaisia rooleja naiseudesta ja naisartistiudesta he tuovat esiin, sekä siihen, miten heidän ulosantinsa liittyy yhteiskunnallisiin ja kulttuurisiin ilmiöihin, kuten feminismiin ja seksuaali- ja sukupuoliyhteisöihin.

1.2 Aineisto

Tavoitetta lähestytään tarkastelemalla kolmea naisartistia, Chappell Roania, Sabrina Carpenteria ja Charli xcx:ää, jotka nousivat vuoden 2024 populaarimusiikin seuratuimmiksi nimiksi. Kyseisenä vuonna jokaisen uralla tapahtui merkittävä läpimurto ja he nousivat laajempaan julkisuuteen (Hiatt, 2024). Tutkimukseni aineistona toimivat TikTokissa julkaistut videot, jotka liittyvät Chappell Roanin, Charli xcx:n sekä Sabrina Carpenterin vuoden 2024 läpimurtovuoden tapahtumiin. Videoiden avulla tarkastellaan, millaisia representaatioita TikTokissa muodostuu naisartistien ympärille.

Aineistoksi valittiin TikTok-videoita, joita ovat julkaisseet yksityishenkilöt, fanitilit ja median edustajat. Näiden epävirallisten videoiden valitseminen virallisten musiikkivideoiden sijaan perustui siihen, että fanien itse tekemissä sisällöissä on havaittu enemmän elementtejä, jotka sekä tuovat esiin että haastavat vallitsevia normeja (Dhaenens, 2016, s. 356–357). Epäviralliset videot voivat olla aidompia ja vähemmän siloteltuja, sillä ne tuotetaan musiikkiteollisuuden ulkopuolella. TikTokissa sisällöt ovat usein orgaanisempia ja vähemmän käsikirjoitettuja, eikä niitä yleensä ohjaa esimerkiksi levy-yhtiö (Haarme ym., 2023, s. 253–254). Dhaenensin (2016, s. 356–357) mukaan viralliset musiikkivideot ovat tarkkaan editoituja, ja niillä pyritään hallitsemaan artistin ja kappaleen imagoa usein kaupallisiin tavoittein.

Aineisto koostuu erityisesti videoista, jotka käsittelevät mainittujen artistien suosituimpia kappaleita, kiertueita sekä heidän brändiensä rakentumista yleisemmin. Tutkimuksen aineisto on rajattu juuri näihin naisartisteihin, sillä he ovat olleet erityisen

pinnalla vuonna 2024 uusien julkaisujensa takia tai vanhojen julkaisujen löytäessä uutta suosiota. Artistit ovat menestyneitä kansainvälisesti ja näin ollen he voivat tahoiltaan vaikuttaa suuriin yleisöihin. Aineisto on kerätty TikTokista sen tarjoamien monipuolisten ilmaisukeinojen vuoksi, jotka yhdistävät visuaalista, tekstuaalista sekä auditiivista sisältöä. TikTok sisältää suurimmaksi osaksi videoita, mutta julkaisut voivat olla myös kuvia tai kuvakaruselleja. Julkaisujen taustalle on mahdollista laittaa ääni. Tutkimuksessa käsitellään kaikkia julkaisuja keskenään samalla tavalla, olivat ne sitten kuva- tai videomuodossa. Tämän rajauksen avulla pyritään kokoamaan monipuolinen aineisto, joka mahdollistaa naiskuvien analysoinnin eri näkökulmista.

Aineistossa on mukana 54 videota. Olen kerännyt noin 15 videota koskien jokaista artistia yksilönä. Lisäksi aineistossa on mukana yhdeksän videota, jotka käsittelevät vuotta 2024 musiikin näkökulmasta. Nämä videot toimivat ilmiön kokoavana voimana taustoitustarkoituksessa. Aineisto on kerätty syyskuun 2024 ja maaliskuun 2025 välillä. Olen kerännyt koko aineiston yhteen ja se löytyy liitteistä (ks. Liite 1). Tutkielman ajankohtaisuuden vuoksi tarkastelen tuoreita julkaisuja, joiden julkaisu sijoittuu vuosille 2023–2025. Aineistona käytetyt videot ovat julkisia. Koska videot ovat vapaasti kaikkien saatavilla, niiden käyttö tutkimusaineistona ei aiheuta eettisiä ongelmia. TikTokissa julkaistuihin julkisiin videoihin pääsee käsiksi kuka tahansa. Videoita voi katsoa sekä oman TikTok-tilin ja käyttäjän kautta että suoraan verkko-osoitteella ilman kirjautumista.

Videot on valittu tutkimuksen aineistoksi niiden suosion perusteella. TikTokissa tiettyä hakusanaa käytettäessä tulokset voidaan järjestää haluamallaan tavalla. Tässä tutkimuksessa julkaisut ovat järjestetty haun mukaisesti niiden keräämien tykkäysten perusteella ja mukaan aineistoon on otettu eniten tykkäyksiä saaneita julkaisuja. Hakusanoina aineistoa kerätessä on käytetty artistien nimiä, kiertueiden nimiä sekä artistien suosituimpien kappaleiden ja albumien nimiä. Joitain videoita jouduttiin rajaamaan pois aineistosta, koska ne eivät todellisuudessa liittyneet aiheeseen. Tutkimalla menestyneimpiä videoita tutkimuksessa voidaan selvittää niissä ilmeneviä tekijöitä ja vastata tutkimuksen tavoitteeseen.

Tutkimusta varten on perustettu uusi tili aineiston hankintaa varten. Aineistoa on kerätty monen kuukauden ajan, joten algoritmi on voinut vaikuttaa kuukausien aikana. TikTokin algoritmi voi vaikuttaa videoiden esittämiseen ja tutkimuksessa ei voi täysin objektiivisesti sanoa, onko TikTok näyttänyt kaikki videot yllä mainitulla halutulla tavalla. Tästä huolimatta voidaan todeta, että videot ovat valittu niiden tykkäysten perusteella ainakin suuntaa antavasti. Algoritmien aiheuttamat vinoumat ovat haastava osa sosiaalisen median tutkimusta. Tutkimuksessa ei pyritä määrällisen tutkimuksen tilastolliseen yleistettävyyteen, vaan laadulliseen analyysiin siitä, millaisia naiseuden representaatioita esiintyy tiettyihin naisartisteihin liittyen TikTok-videoissa. Aineiston on mahdotonta kattaa kaikkia mahdollisia videoita ja käyttäjäkokemuksia, mutta se pyrkii tarjoamaan analyysin ilmiöön, joka on sosiaalisessa mediassa merkittävästi näkyvä ja vaikuttaja.

Aineisto on valittu hakusanoja käyttäen ja niiden takaa löytyviä videoita suodattaen, sillä jos aineistoa kerättäisiin TikTokin Sinulle-sivulta, olisi vaikeaa ja mahdollisesti myös mahdotonta kerätä aineisto ilman, että TikTokin omat algoritmit vaikuttaisivat tuloksiin. Näin keräämällä pyrittiin saamaan mahdollisimman neutraali tutkimusaineisto ja näin ollen tehdä tutkimuksesta mahdollisimman objektiivinen ja yleistettävä.

TikTok valittiin alustaksi, jota tutkimuksessa käytetään, koska se on erityisen suosittu ajankohtana, jona tutkimusta tehdään (Hiebert & Kortés-Miller, 2021, s. 803). TikTok on yksi maailman suosituimmista sosiaalisen median alustoista, josta kertoo muun muassa se, että sen käyttäjämäärä kasvoi vuoden aikana 200 prosentilla Suomessa vuonna 2022 ja Suomessa sillä oli kyseisenä vuonna 1,2 miljoonaa käyttäjää (Rajamäki, 2022). TikTokin oman raportin mukaan sovelluksella oli vähintään 1,59 miljardia käyttäjää maailmanlaajuisesti tammikuussa 2025 (DataReportal, 2025). Tämä tarkoittaisi sitä, että maailmanlaajuisesti noin 27,5 prosenttia yli 18-vuotiaista on käyttänyt TikTokia (DataReportal, 2025).

Tutkimuksen analyysi on rajoitettu TikTokiin, sillä alustan keskiössä on niin video, teksti kuin äänikin. Esimerkiksi sovelluksessa X (tunnettu ennen Twitterinä) sisältö on suhteellisen tekstipainotteista, mikä rajaa useimmiten visuaalisen sisällön ja ei näin ollen sopisi tutkimukseen (Toffoletti & Thorpe, 2020). Multimodaalinen lähestyminen on yleisölle laajemmin tunnettu ja helpommin ymmärrettävissä, koska se yhdistää useita eri elementtejä eli moodeja, joihin kuuluu visuaalisuus, tekstuaalisuus ja auditiivisuus, jotka toimivat tarinankerronnallisesti ja välittävät samalla tunteita (Zhang & Cui, 2023, s. 1–3).

Sosiaalisen median sisältö voi muuttua ja poistua joko käyttäjien tai alustan puolesta. Tutkimusaineiston säilyvyyden varmistamiseksi kaikki julkaisut ovat tallennettu joko suoraan TikTokista tai näyttövideoina tai kuvankaappauksina. Näin pyritään takaamaan aineiston pysyvyys riippumatta alkuperäisten julkaisuiden muutoksista tai poistoista. Koska videot ovat peräisin myös yksityishenkilöiltä on heidän yksilönsuojansa ja yksityishenkilöiden anonymiteetti varmistettu poistamalla profiilikuvat ja nimet tutkimuksessa esiintyvistä aineistoesimerkeistä.

1.3 Menetelmä

Päästäkseni tutkimustavoitteeseeni käytän menetelmänä representaatioanalyysia. Sen avulla tarkastelen, mitä representaatioita naisartisteista ja naiseudesta rakentuu TikTokissa julkaistuissa videoissa. Representaatioanalyysi soveltuu mediatutkimukseen, jossa tarkastellaan kulttuurisia merkityksiä ja esitystapoja. Representaatioanalyysin avulla voidaan tarkastella mediasisältöä ja tulkita erilaisten ihmisryhmien ja ilmiöiden representaatioita (Hawkins, 2016). Representaatioanalyysi tarjoaa mahdollisuuden analysoida aineistossa esiintyviä merkityksiä sekä niiden vaikutusta yhteiskuntaan (Seppänen & Väliverronen, 2012, luku 4).

Tutkimukseni on laadullinen ja kytkeytyy teoreettisesti sukupuolentutkimukseen sekä populaarikulttuurin tutkimukseen että sosiaalisen median tutkimukseen.

Representaatioanalyysia täydentää multimodaalinen näkökulma, jossa otetaan huomioon visuaaliset, auditiiviset ja tekstuaaliset viestinnän muodot. Näin analyysissa voidaan tarkastella TikTok-videoiden kokonaisvaltaista ilmaisua, kuten esimerkiksi pukeutumista, kehon käyttämistä, musiikkia, puhetta, äänitehosteita sekä videoiden tekstityksiä ja aihetunnisteita.

Analyysissa valitut TikTok-videot kootaan aineistoksi käyttämällä hakusanoja, jotka liittyvät kolmeen tutkimuksen esimerkkiartistiin. Videot katsotaan useaan otteeseen, ja niistä muodostetaan kokonaiskuva. Sen jälkeen videoista tehdään yksityiskohtaisempia havaintoja, jotka koskevat muun muassa visuaalista ilmaisua, kuten esiintymisasuja, kehollisuutta ja esiintymistyyliä, sekä auditiivisia elementtejä, kuten musiikkia, äänenkäyttöä ja äänitehosteita. Myös tekstuaaliset elementit, kuten videoiden tekstitykset kuvatekstit ja aihetunnisteet, otetaan huomioon. Tämän pohjalta aineistosta tunnistetaan toistuvia teemoja, jotka liittyvät tietynlaisiin representaatioihin naisartisteista ja naiseudesta. Näitä representaatioita luokitellaan niiden piirteiden mukaan.

Representaatioanalyysin lähtökohtana on ajatus, että symboliset esitykset, kuten kuvat, videot, tekstit ja käsitykset, liittyvät erottamattomasti ihmisten kokemusmaailmaan ja todellisuuteen (Paasonen, 2010, s. 45). Menetelmän avulla voidaan analysoida kulttuuristen esitysten rakentumista, historiallisuutta ja merkityksiä, sekä pohtia, millaisia vaikutuksia niillä on yhteiskunnassa (Paasonen, 2010, s.46). Paasonen (2010, s. 45–46) mukaan representaatioiden kautta voidaan hahmottaa, miten asioita on aikaisemmin nähty ja miten näkemykset voivat muuttua ajan myötä. Representaatiot kertovat yhteiskunnan ja kulttuurin ajankohtaisista arvoista, mutta myös vaikuttavat siihen, mistä nämä arvot koostuvat ja miten ne muodostuvat (Paasonen, 2010, s. 45–46).

Paasonen (2010, s. 45–46) mukaan representaatioanalyysi pohjautuu ajatukseen, että representaatiot eivät ole yksiselitteisiä, vaan ne ovat jatkuvasti muuttuvia ja osittaisia. Representaatioanalyysin tavoitteena ei ole arvioida, ovatko esitykset oikeita tai väriä,

vaan ymmärtää, miten ne rakentuvat, millaisissa konteksteissa niitä tuotetaan ja millaisia vaikutuksia niillä voi olla (Paasonen, 2010, s. 45-46). Koska representaatiot ovat aina osittaisia ja tarjoavat aina tietyn tulkinnan todellisuudesta, analyysissä keskeistä ei ole etsiä puutteita, vaan tarkastellaan niiden muodostumista ja kulttuurisia seurauksia. (Paasonen, 2010, s. 45–46).

Seuraavassa pääluvussa syvennyn tarkemmin tutkimani ilmiön taustaan ja pureudun populaarikulttuuriin, naisartistiuteen ja TikTokin merkitykseen. Kolmannessa pääluvussa syvennyn tarkemmin tutkimukseni teoreettiseen taustaan eli sukupuolentutkimukseen sekä representaatioanalyysiin. Neljännessä pääluvussa etsin vastausta tutkimuskysymyksiini analysoimalla aineistoa representaatioanalyysin avulla perustuen tutkimukseni teoreettiseen taustaan. Viidennessä ja viimeisessä pääluvussa kokoan yhteen tutkimuksen päätulokset, pohdin jatkotutkimusten mahdollisuuksia ja käyn läpi tutkimuksen rajoituksia.

2 Naiset populaarikulttuurissa ja sosiaalisessa mediassa

Tapahtuipa tulevaisuuden yhteiskunnassa mitä muutoksia tahansa, kulttuurilla ja viihteellä tulee olemaan merkittävä ja olennainen rooli (Kalha, 2012, s. 1). Populaarimusiikki ei ainoastaan heijasta kulttuurisia ilmiöitä, vaan osallistuu myös aktiivisesti niiden muokkaamiseen ja kulttuuripoliittiseen keskusteluun (Lafrance, 2002, s. 2; Hawkins, 2017, s. 5). Populaarikulttuurin tuotteet, kuten musiikki, rakentavat ja selittävät käsityksiämme yhteiskunnasta ja ihmisyydestä (Railton & Watson, 2011, s.20). Tässä luvussa käsitellään naisartisteja suhteessa populaarikulttuuriin. Aihetta ammennetaan myös historiallisesta näkökulmasta ja käsittelyyn otetaan naisartisteja, jotka ovat vaikuttaneet nykyajan ilmapiiriin. Lisäksi syvennytään siihen, miten sosiaalisen median kanavat, kuten TikTok, ovat muokanneet musiikkialaa.

2.1 Naisartistit musiikkialalla ja mediassa

Jotta tutkimuksessa voidaan käsitellä vuonna 2024 läpimurtonsa tehneitä artisteja, on ensin katsottava vuosia taaksepäin. Ei ole itsestäänselvyys, että nykypäivänä toimivat artistit voivat ilmaista itseään tai ylittää rajoja, jonka kautta he osallistuvat uusien naiseuteen liittyvien representaatioiden luomiseen. Valtayleisön silmissä kautta aikojen erilaiset populaarikulttuurin tuotteet ovat näyttäytyneet epäsovinnaisina sekä moraalisesti arveluttavina (Rinta-Pollari & Åberg, 2023). 1980- ja 1990-luvuilla median muutokset ja pelko artistien sensuroimisesta johtivat siihen, että musiikista tehtiin turvallisempaa ja provosointia vältettiin, jotta artistit eivät kohtaaisi negatiivisia seurauksia (Dhaenens, 2016, s. 533). Nykyään käsitys siitä, mikä on sopivaa, on kuitenkin laajentunut, osittain internetin aikakauden myötä, jolloin myös rohkeammat ja provosoivammat videot nähtiin sallittavampina (Dhaenens, 2016, s. 533–534). Historiallisesti artistit kuten Madonna ja Britney Spears ovat muokanneet kulttuurikenttää ja raivanneet tietä tuleville naisartisteille (Ferguson, 1994). Näin he ovat osaltaan vaikuttaneet siihen, millaisia rooleja naisartisteille nykyajan populaarikulttuurissa on mahdollista rakentaa.

2.1.1 Tienraivaajat populaarikulttuurissa

Madonna on yhdysvaltalainen laulaja-lauluntekijä, näyttelijä ja yrittäjä, joka oli erityisen kuuluisa 1980- sekä 1990-luvuilla (O'Brien, 2025). Hän nousi ennennäkemättömälle tasolle naisena populaarikulttuurissa ja viihdealalla ja hänestä tuli populaarikulttuuri-ikoni, joka tunnetaan muotityylistään sekä provokatiivisista ulostuloistaan (O'Brien, 2025).

Fergusonin (1994) ja Orangen (2023) artikkeleissa käsitellään Madonnan historiallista vaikutusta populaarikulttuuriin erityisesti naisen asemasta. Madonna on yksi populaarimusiikin ikoneista, mutta hän uransa ja vaikutuksensa ei ole yksiselitteinen (Ferguson, 1994). Fergusonin (1994) mukaan artistin rohkeutta ja impulsiivista tyyliä on arvostettu, mutta ne ovat myös herättäneet kritiikkiä. Hänen toimintansa on pyrkinyt kapinointiin ja rajojen rikkomiseen, mutta yleisö ja media ovat myös kokeneet hänen menevän liian pitkälle, jolloin rohkeus on nähty karkeana tai mauttomana. Orange (2023) mainitsee, että vuonna 1990 paavi, eli katolisen kirkon ylin hengellinen johtaja, kuvaili Madonnan kiertuetta yhdeksi ihmiskunnan historian saatanallisimmista esityksistä. Pian tämän jälkeen eräs kriitikko ihaili julkisesti Madonnan työmoraalia ja sitä, kuinka kovasti hän työskenteli muuttuakseen pysyväksi tähdeksi, eikä vain rahan tai musiikin takia (Orange, 2023). Tämä kertoo ristiriitaisesta suhtautumisesta artistiin.

Orange (2023) sekä Ferguson (1994) kertovat Madonnan uran provokatiivisista hetkistä, jotka ovat saaneet paljon huomiota. Artisti on esimerkiksi antanut alushousunsa haastattelun aikana suorassa lähetyksessä haastattelijalleen, kiroillut säästelemättä ja kertonut itsestään hyvin henkilökohtaisia asioita, kuten tavastaan virtsata suihkussa (Ferguson, 1994). Hän on myös kieltäytynyt poistumaan televisio-ohjelmasta aikansa päätyttyä. Madonna itse on selittänyt, että hänen kiroilunsa olisi ollut tietoinen protesti sensuuria vastaan (Ferguson, 1994).

Madonnan musiikkivideot herättivät 1980-luvulta lähtien kohua, sillä ne kuvasivat häntä hyvin vähäpukeisena ja esittivät hänet rohkeissa seksuaalissävytteisissä poseerauksissa,

kuten ryömimässä miesten jalkojen välistä sadomasokistisissa asennoissa (Ferguson, 1994). Skandaalimaisten musiikkivideoiden lisäksi artisti kohtasi kritiikkiä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöille suunnatuista live-esiintymisistä (Orange, 2023). Orange (2023) avaa, että esitystensä aikana Madonna on simuloinut naisten itsetyydytystä ja lavalla on nähty miehiä rintaliiveissä.

Madonnan tuki seksuaali- ja sukupuolivähemmistöille ei rajoittunut pelkästään tähän, vaan hänellä oli keskeinen rooli tietoisuuden lisäämisessä immuunikatotauti AIDS:in aikana, joka vaikutti erityisesti homoseksuaaleihin ja muiden vähemmistöryhmien jäseniin. Orangen (2023) mukaan Madonna nosti esiin moninaisen joukon homomiehiä erityisesti musiikkivideoillaan Vogue (1990) sekä elokuvassaan Madonna: Truth or Dare (1991).

Tänä aikana homoseksuaalisuus yhdistettiin lähes yksinomaan AIDS:iin, joka nähtiin hirvittävänä ruttona, jopa kaikkein liberaaleimmissa piireissä. Lisäksi elokuva herätti keskustelua, sillä siinä Madonna paljasti paljaat rintansa (Ferguson, 1994). Hänen kirjansa *Sex* (1992) taas sisälsi lähes yksinomaan alastonkuvia artistista. Kirjan suosiosta kertoo se, että muutamassa päivässä sitä myytiin yli 50 000 kappaletta, vaikka hintaa yhdellä teoksella oli 50 dollaria (Ferguson, 1994).

Madonnaa on pidetty edelläkävijänä, mutta samalla hänen ulostulonsa on herättänyt kysymyksiä siitä, missä menee raja kulttuurisen kapinan ja alatyylisyyden välillä (Ferguson, 1994; Orange, 2023). Madonna havainnollistaa laajempaa ilmiötä kulttuurisessa muutoksessa. Lyhytjänteinen kulttuuri ja uutuuden kaipuu vaatii sitä, että uusia tähtiä ja tapoja rikkoa rajoja on synnyttävä nopeasti. Tämä ilmiö tarkoittaa, että kulttuuri-ikonit voivat nopeasti menettää merkityksensä, mutta myös palata uudelleen suosioon yleisön kaivatessa nostalgisia hahmoja.

Madonnan merkitys naisartistien kehitykselle on merkittävä. Ferguson (1994) ja Orange (2023) tähdentävät, että Madonna vaikutti vahvasti populaarikulttuuriin ja naisen

asemaan siinä. Madonna on jatkanut uuden musiikin tuottamista ja kiertueilla esiintymistä vuosikymmenien ajan, rikkoen ennätyksiä ja määrittäen uudelleen naispuolisten poptähtien uran mahdollisuuksia (Orange, 2023). Orangen (2023) mukaan Madonnan menestys kuvastaa hänen taiteellisen lahjakkuutensa lisäksi yleisön kaipuuta vapautteen ja rajoja rikkoviin artisteihin. Hänen toimintansa raivasi tietä myöhemmille naisartisteille, jotka voivat nyt jatkaa rajojen rikkomista ja naiskuvan uudelleen muokkaamista. Tästä syystä Madonnan vaikutusta ei pidä aliarvioida, kun tarkastellaan vuonna 2024 esiin nousseita naisartisteja ja heidän luomaansa uutta naiskuvaa.

Toinen keskustelua herättänyt artisti on Britney Spears, joka on yhdysvaltalainen laulaja, joka nousi kuuluisuuteen 1990-luvulla ollessaan teinipop-ilmion keskiössä (Britannica, 2025). Myöhemmin artisti sai osakseen voimakasta julkista huomiota ja kritiikkiä henkilökohtaisen elämänsä haastavien käännteiden vuoksi (Britannica, 2025).

Spearsiin yhdistetään madonnamaisia piirteitä, sillä hänen tarinansa jäljittelee osittain Madonnan tarinaa (Hansen, 2015, s. 166). Britney Spearsin liittyvät representaatiot ovat hänen uransa alusta lähtien olleet ongelmallisia (Hawkins & Richardson, 2007, s. 607). Hawkins ja Richardson (2007, s. 607) esittävät, että niin vanhempainyhdistykset kuin perinteisen median edustajatkin ovat kritisoineet artistin julkisuudessa esiintymistä, ja Spearsin kiistanalaisia kansikuvia sekä musiikkivideoita on pidetty yhtä aikaa sekä kypsymättöminä että liian eroottisina. Toisin kuin jotkut muut artistit, joiden käytös ja julkisuuskuva ovat herättäneet hyväksyntää, Spearsin tapa esiintyä – hänen estetiikkansa ja käytöksensä – johti usein torjuntaan myös fanien keskuudessa (Hawkins & Richardson, 2007, s. 607).

Britney Spears ja hänen artistiutensa ilmensi pornoistumisen vetovoimaa sekä sen arkipäiväistymistä (Nikunen ja muut, 2005, s.13). 1990-luvun lopussa läpimurtonsa tehnyt teini-ikäinen Spears käytti naapurintyttömäisyyttä, esiaviollisesta seksistä kieltäytymistä sekä viettelevää mutta viatonta pukeutumistyyliä elementteinä brändissään. Spearsin neitsyydestä tuli keskeinen osa hänen brändiään, mutta se ei

suoranaisesti symboloinut viattomuutta (Nikunen ja muut, 2005, s. 13–14). Hänen seksuaalinen pukeutumistyylinsä teki hänen ruumiistaan erittäin seksuaalisoidun (Nikunen ja muut, 2005, s. 13–14).

Myöhemmin urallaan Spears karisti neitsyysimagonsa ja siveellisyytensä. Hän muun muassa aiheutti kohun suutelemalla Madonnaa MTV:n gaalassa ja otti koreografiaansa vaikutteita strippiklubien esityksistä. Vuoden 2004 musiikkivideollaan Toxic Britney esiintyy myös avoimen seksuaalisena esittäessään videolla matkustajia viettelevää lentoemäntää. Nikusen ja muiden (2005, s. 13–14) mukaan Spearsin ura kehittyi nopeasti siveellisestä teinitähdestä poptähdeksi, joka on sitoutunut vahvasti artistin seksuaalisointiin. Tämä kytkeytyy populaarikulttuurin ja pornografisen estetiikan välisen rajan ristiriitaan (Nikunen ja muut, 2005, s. 13–14). Populaarimusiikin kentällä seksuaalinen julkisuuskuva ei ole poikkeus, vaan pikemminkin yleinen ilmiö, joka heijastaa median kulttuurisia jännitteitä ja estetiikan rajojen hämärtyvyyttä (Nikunen ja muut, 2005, s. 14).

2.1.2 Tasa-arvo populaarikulttuurin tutkimuksessa

Feministinen ideologia ei ole ollut ohimenevä aalto vaan se on näkyvä osa nykyistä populaarikulttuuria ja sen tuotoksia (Tormulainen, 2018, s. 19). Viime vuosikymmeninä lukuiset naisartistit ovat nousseet tähdiksi, ja monien nykyisten supertähtien ympärillä käydään samanlaisia keskusteluja kuin Madonnan ympärillä 1980-luvulla. Edelleen pohditaan, sopiiko seksuaalinen ja provosoiva nainen julkisuuteen ja nuorten esikuvaksi, ja tästä huomataan, että naiset yhä symboloivay yhteiskunnan ja kulttuurin muutosta sekä sukupuolinormien horjuttamista (Tormulainen, 2018, s. 19).

Populaarikulttuuriin nivoutuu postfeministinen näkökulma. Tormulainen (2018, s. 11) kertoo, että postfeminismillä tarkoitetaan vuosituhannen vaihteessa kehittynyttä kulttuuria ja ajattelua, joka kytkeytyy feminismin muutokseen. Postfeminismi näkyy erityisesti viihteen ja kulttuurin kuvastoissa ja sen ominaispiirteitä ovat muun muassa

naistoimijuus, feminiinisyyden näkeminen ruumiillisena pääomana sekä individualismin ja voimaantumisen painottaminen (Tormulainen, 2018, s.11).

Tormulaisen (2018, s. 11) mukaan tyttöenergia eli girl power, liittyy menestyvän, kunnianhimoisen ja itsevarman nuoren naisen kuvaan. Se näkyi erityisesti 1990-luvun populaarikulttuurissa, kun Iso-Britannialainen popduo Shampoo kappaleellaan Girl Power, joka toi ilmaukselle kansainvälistä tunnettavuutta, mutta valtavirtaan käsitteen toi Spice Girls -yhtye, joka otti sen iskulauseekseen noustessaan kansainväliseen menestykseen (Tormulainen, 2018, s. 23). Tyttöenergia vaikutti kulttuuriin ja mahdollisti nuorille naisille enemmän tilaa, valtaa ja näkyvyyttä populaarikulttuurissa ja sen representaatioissa (Tormulainen, 2018, s. 23). Tyttöenergia näkyi arjessa sekä populaarikulttuurissa, jossa käsite liitettiin suorapuheisiin, valtaa pelkäämättömiin ja itsevarmoihin naishahmoihin (Tormulainen, 2018, s. 23).

Naisartisteista mediassa muodostuvat käsitykset rakentuvat muun muassa visuaalisten representaatioiden avulla, mutta samalla ne voivat tuoda esiin toisistaan poikkeavia ja eri puolia korostavia teemoja (Tuomi, 2022, s.82). Naisartistin odotetaan olevan esiintyessään rohkea ja mieleenpainuva, mutta hänen tulee tasapainoilla provokaation ja hyväksyttävyyden rajoilla, jotta hän ei herätä liikaa kohua (Dhaenens, 2016, s.12).

Tuomen (2022, s. 81) mukaan historiallisesti popmusiikin aitouden tarkastelu on painottunut miesmuusikoihin, sillä naisia ei ole perinteisesti pidetty yhtä autenttisina artisteina. Menestyksen mittarit, kuten suuret myyntiluvut tai striimimäärät, eivät ole ainoastaan osoittaneet naisartistien suosiota, vaan niitä on myös pidetty merkkeinä musiikin kaupallisuudesta ja epäaidosta luonteesta (Tuomi, 2022, s. 81). Naisartistit voivat kuitenkin haastaa näitä määritelmiä. Tuomi (2022, s. 82) kertoo, että naisartisti on usein popmusiikissa katseen kohde, ja naisia tarkastellaan usein heidän ulkonäkönsä ja ruumiillisuuden kautta. Ruumiillinen esiintyminen tarjoaa naisartisteille mahdollisuuden kulkea pois perinteisistä seksuaalisista merkityksistä kohti monimuotoisempaa ja aktiivista itseilmaisua. Irrottelu ja rohkea kehollinen esiintyminen voivatkin toimia

tapoina rikkoa naiseuteen kohdistuvia rajoittavia normeja ja tarjota uudenlaista, moniulotteista kuvaa naisartistiudesta (Tuomi, 2022, s.82).

Feministisen tutkimuksen mukaan naiset näkevät ja kokevat populaarikulttuurin eri tavoin kuin miehet (Crider, 2022, s. 601). Kokemuksilla tarkoitetaan kulttuurin kuluttamista, populaarikulttuurin kohteena olemista ja sen tuottamista. Jotta naisia voidaan kannustaa ja voimaannuttaa olemaan identiteettinsä omistajia ja sosiaalisen muutoksen ajajia, on ymmärrettävä, miten populaarikulttuuri toimii patriarkaalisen kulttuurin kannalta. Vaikka naiset ovat useimmiten populaarikulttuurin kohderyhmä, heidät nähdään nimenomaan sen kuluttajina ja mainonnan kohteina, eikä sen tuottajina tai kohteina (Crider, 2022, s. 601).

Populaarikulttuurin suunnannäyttäjiä nuorille ovat olleet radio, televisio sekä musiikkivideot (Tormulainen, 2018, s. 22). 1980-luvun alussa videoista tuli yksi tärkeimmistä välineistä populaarimusiikin esille nostamisen kannalta (Hawkins & Richardson, 2007, s. 605). Videoihin on lähtökohtaisesti suhtauduttu skeptisesti, koska niiden on pelätty poistavan arvoa itse musiikilta ja visuaalisuutta on pidetty vain häiriötekijänä (Hawkins & Richardson, 2007, s. 605). Hawkins ja Richardson (2007, s. 605) kuitenkin painottavat, että suhtautuminen on muuttunut ja nykyään uhka nähdään voimavarana, jonka avulla musiikkia voidaan tarjota miljoonille ajasta ja paikasta riippumatta.

Crider (2022) kertoo tutkimuksessaan nuorten naisten musiikinkulutuksesta. Nuoret naiset kuuntelevat enemmän musiikkia kuin viisi vuotta sitten (Crider, 2022, s. 602–607). Musiikkia kuunnellaan kasvavassa määrin suoratoistopalveluista, kuten Spotifysta, mutta livemusiikki mainitaan usein myös parhaaksi tavaksi nauttia musiikista (Crider, 2022, s. 602–607). Konserteissa käydään keskimäärin enemmän kuin kerran vuodessa, ja konserteissa käydään katsomassa tunnettuja artisteja (Crider, 2022, s. 602–607). Nuoret kertovat myös, että sosiaalinen media on heille väylä löytää uusia artisteja ja kappaleita (Crider, 2022, s.602–607).

Naiset ja tytöt eivät kuitenkaan ole vain passiivisia median kuluttajia (Tormulainen, 2018, s. 28). Populaarikulttuuri toimii usein nuorison kulttuurisena ilmaisuna, mikä johtuu nuorten nopeasta tahdistä omaksua uusia ilmiöitä. Suositut kulttuuriset ilmiöt ovat lähes poikkeuksetta sidoksissa populaarimusiikkiin, mikä korostaa musiikin keskeistä roolia nuorison kulttuurisissa representaatioissa (Tormulainen, 2018, s. 36).

2.1.3 Feminismi musiikkialalla

Feministiset kysymykset eivät ole vieraita musiikkialalla. Vaikka viime vuosina on voitu nähdä naispoptähtien suosion suurta kasvua, niin ei aina ole ollut. Listerin (2001, s. 1) mukaan naisartistien ihaileminen ja arvostaminen kulkee sykleittäin. 1800-luvun puolivälissä oopperan prima donna -laulajia juhlittiin ja 1900-luvun puolivälissä oopperadiivojen ihaileminen teki uudelleen nousua. Uusi vuosituhat toi mukanaan populaarimusiikin ja naisartistien ja ”diivojen” arvostamisen (Lister, 2001, s.1).

Criderin (2022, s. 1) mukaan musiikkialalla, kuten muillakin aloilla, on lähivuosina vaadittu suurempaa paneutumista sukupuolten välisen tasa-arvoon. Puutteelliseksi kautta aikain on koettu sukupuolten tasa-arvo, osallisuus ja monimuotoisuus. Ala on lisännyt keskustelua aiheen ympärillä ja pyrkinyt tekoihin, mutta tulosten mukaan vain vähän muutoksia on saatu aikaan musiikkialalla (Prior ja muut, 2019; Crider, 2022, s.1). Crider (2022, s. 1) jatkaa, että muutos voisi tapahtua sosiaalisessa mediassa aktiivisten nuorten naisten kautta, koska he eivät hyväksy entistä suhtautumista ja vaativat naisille lisää mahdollisuuksia tulla kuulluiksi artisteina.

Vuonna 2020 tutkimusten mukaan suosituimpien kappaleiden takana oli vain 22 % naisia (Crider, 2022, s. 602–603). Naisartistit joutuvat kohtaamaan ja käsittelemään tylyä ja stereotypioihin perustuvaa kohtelua. Naisartistit ovat usein aliedustettuina musiikissa, saaden heikommat mahdollisuudet radiosoittoon pääsyyn tai joutuvat sanoitusten kohteeksi, jotka alleviivaavat vanhanaikaisia valtasuhteita. Myös silloin kun nainen

juhlistaa musiikissaan seksuaalista vapautumista, huomio keskittyy usein siitä nousevaan kokuun ja vastareaktioon, joka syntyy järkytyksestä sukupuolinormien rikkomisesta (Crider, 2022, s. 602–603).

Vuonna 2019 uutisoitiin sukupuolijakauman kasvusta popmusiikin saralla. Dataan nojaten Iso-Britanniassa sadan suosituimman kappaleen muodostaville listoille nousi kolme kertaa enemmän miesartisteja kuin naisia (Youngs, 2019).

Vuonna 2015 keskusteluihin nousi naisten asema radiosoitossa, kun miespuolinen radioammattilainen kommentoi, että radiot saisivat parempia arvosteluja, jos kanavilla soisi vähemmän naisten tekemää musiikkia (Crider, 2022, s. 602). Tämä lausunto ei ole ainoa. Toinen radioammattilainen kommentoi, että artistien halutessa nousta radiolistoilla, tulisi hänen keskittyä enemmän musiikkiin kuin sosiaalisiin ongelmiin (Crider, 2022, s. 602).

Tutkimusten mukaan vuosina 2013–2018 Grammy-ehdokkaista yli 90 prosenttia oli miehiä (Smith ja muut, 2021). Keskustelu aiheesta heräsi, kun vain yksi nainen, Alessia Cara, voitti palkinnon merkittävässä kategoriassa vuonna 2018. Tästä nousi X:ssä, silloin Twitterinä tunnetussa sosiaalisen median kanavassa, keskustelua ja hashtag #GrammysSoMale syntyi.

2.2 TikTok markkinointikanavana ja esille tuojana

Fuchs (2024, s. 35) määrittelee, että sosiaalisella medially viitataan digitaaliseen ympäristöön, joka rakentuu erilaisten alustojen ja sovellusten avulla ja näiden tarkoitus on tiedon ja sisältöjen jakaminen, tuottaminen ja vastaanottaminen sekä yhteistyön ja pelillisyyden mahdollistaminen. Lisäksi sosiaalista mediaa ajaa sisältö, joka on sosiaalisen median käyttäjien itse luomaa eikä ammattilaisten tekemää (Fuchs, 2024, s. 35; Salo ja muut, 2013, s. 25). Toffoletti ja Thorpe (2020) argumentoivat, että käyttäjien tuottama sisältö voi synnyttää uudenlaisia naisammattilaisten identiteettejä.

Sosiaalisessa mediassa voidaan toimia yhteisönä, viestiä, verkostoitua ja käyttäjät voivat luoda ja jakaa luovaa sisältöä (Fuchs, 2024, s. 36). Sisällöt ja niiden luojat voivat kutsua myös yleisöä osallistumaan ja kommentoimaan, vaikka se ei aina tapahdu sanallisesti vaan houkuttelevan ja samaistuttavan sisällön inspiroimana. Salo ja muut (2013, s. 26) määrittelevät, että sosiaalista mediaa käytetään yksilön ja yhteisöiden sosiaalisten identiteettien vahvistamiseen, yhteenkuuluvuuden tunteen saavuttamiseen, osallistumiseen käyttäjien luoman sisällön avulla sekä kahdensuuntaiseen vuorovaikutukseen yhteisön jäsenten välillä.

Patouras ja Tanner (2024, s. 2) kertovat, että TikTok on sosiaalisen median alusta, joka mahdollistaa kolmesta sekunnista kymmeneen minuuttiin kestävien videoiden julkaisemisen. TikTokiasta on kasvanut nopeassa ajassa yksi merkittävimmistä sosiaalisen median alustoista (Faltesek ja muut, 2023). Käyttäjiä kiinnostaa TikTokin koukuttavat trendit, humoristiset videot sekä runsas ja monipuolinen tarjonta (Faltesek ja muut, 2023).

TikTokissa uudet julkaisut menevät algoritmipohjaiselle For You -sivulle, joka tunnetaan myös lyhenteellä FYP. Suomessa tämä tunnetaan Sinulle-sivuna. Hiebert ja Kortés-Miller (2021, s. 803) selventävät, että TikTokissa on kaksi pääasiallista väylää kohdata sisältöjä, joista toinen on edellä mainittu Sinulle-sivu ja toinen, kuten muissakin suosituissa sosiaalisen median kanavissa, sisältää käyttäjän seuraamien tilien sisältöä. Kun käyttäjä avaa TikTok-sovelluksen, päätyy hän automaattisesti Sinulle-sivulle. Sivun sisältö määräytyy käyttäjän sovelluksen käytön mukaan ja TikTok pyrkii näyttämään katsojalle räätälöityä sisältöä. Algoritmi analysoi jatkuvasti käyttäjän toimintaa ja muodostaa sen perusteella mallin käyttäjän mieltymyksistä. Tämän mallin ohjaamana käyttäjälle suositellaan jatkuvasti sisältöä, joka vastaa katselutottumuksia (Faltesek ja muut, 2023). Mitä enemmän käyttäjä vuorovaikuttaa, eli esimerkiksi tykkää, jakaa tai kommentoi sisältöä, sitä enemmän dataa algoritmeilla on kuratoida tietynlaista sisältöä käyttäjälle (Hiebert & Kortés-Miller, 2021, s. 803). Tämä eroaa monista muista suosituista

sosiaalisen median alustoista, joissa käyttäjä seuraa tilejä ja altistuu ensisijaisesti juuri seuraamiensa tilien sisällöille.

TikTokia on tutkittu kasvavassa määrin akateemisessa ympäristössä, koska sen suosio on lähtenyt nopeasti eksponentiaaliseen kasvuun (Patouras & Tanner, 2024, s. 2; Barta & Andalibi, 2021, s. 2). Koronapandemian aikana, helmikuun ja kesäkuun välissä vuonna 2020, TikTok oli kaikista ladatuin sosiaalisen median sovellus (Hiebert & Kortés-Miller, 2021, s. 800). Arviointien mukaan TikTokilla on vuoden 2025 alussa noin 2,05 miljardia käyttäjää ja luvun ennustetaan nousevan 2,14 miljardiin vuoden loppuun mennessä (Singh, 2025). Singhin (2025) mukaan keskiarvo TikTokin käyttäjä käyttää sovelluksessa päivässä noin 58 minuuttia ja 24 sekuntia.

TikTokiin tuotetaan laajasti sisältöä erilaisista aiheista, niin kevyistä kuin vakavammistakin (Muchitsch, 2024, s. 232). Barta ja Andalibin (2021, s. 2) mukaan näin ollen sisältö nähdään aidompana, vaikka sovellus on kohdannut kritiikkiä läpinäkyvyyden puutteesta sekä sen algoritmien toiminnasta on vain rajallisesti tietoa. Algoritmien kuitenkin katsotaan tuottavan käyttäjälle yksilöllisen kokemuksen, joka vahvistaa sisällöntuottajan ja sen kuluttajan välistä suhdetta (Barta & Andalibi, 2021, s. 2). Ajankohtaiset tutkimukset myös kertovat, että TikTok tarjoaa monia ominaisuuksia sisällöntuottajia varten, joita ovat esimerkiksi aiheutunnisteet, musiikki, teksti, videot, kuvat, äänet sekä muiden videoihin liittyminen (Zeng & Valdovinos Kaye, 2022).

2020-luvulla musiikkialalla alettiin nähdä kansainvälisiä merkkejä siitä, että TikTokin rooli musiikkimarkkinoilla on merkittävä (Haarme ja muut, 2023, s. 253). Nykyään alusta on yksi parhaista kanavista löytää uutta ja vanhaa musiikkia sekä artisteja (Haarma ja muut, 2023, s. 254–255). TikTok on musiikkialalle merkittävä tekijä, sillä yksittäinen video voi käynnistää laajamittaisen käyttäjien osallistumisen, jossa suuri määrä ihmisiä alkaa tuottaa omia videoita kyseiseen sisältöön liittyen (Haarma ja muut 2023, s. 243). Tämä ilmiö voi luoda kappaleelle ja artistille täysin uudenlaisen elämän, mikä puolestaan vaikuttaa kuluttajakäyttäytymiseen ja heijastuu striimauspalveluihin (Haarma ja muut,

2023, s. 243). TikTokiin kohdistuva kiinnostus ei ole perusteetonta, sillä tutkimusten mukaan kappaleet, jotka trendaavat TikTokissa usein päätyvät arvostetuille viraalilistoille, jonka lisäksi lähes 70 prosenttia käyttäjistä etsii todennäköisemmin kappaleen striimauspalveluista, jos se on jo tullut tutuksi TikTokin kautta (Whateley, 2024).

Uudet sosiaalisen median alustat, joihin TikTok kuuluu, tarjoavat mahdollisuuksia nähdä naiseuden representaatioita (Patouras & Tanner, 2024, s. 1). Digitaalisia alustoja koskevat aiemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että sosiaalisen median kanavilla on voima mahdollista sekä vahvistaa tiettyjä naiseuden muotoja, kun huomioon otetaan niiden mahdollistama itsensä tai ryhmänsä edustaminen, ryhmäytyminen sekä verkostoituminen (Patouras & Tanner, 2024, s. 2).

Sosiaalinen media ja erityisesti TikTok on tärkeä kanava eri ihmisryhmille saada itsensä näkyviin ja kuuluviin. Monet nuoret, jotka ovat osa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä, kääntyvät sosiaalisen median puoleen löytääkseen informaatiota, kehittääkseen identiteettiään ja saadakseen tukea (Byron, 2024; Hiebert & Kortés-Miller, 2021, s. 802). On olemassa näyttöä siitä, että digitaalisen median alustat ovat olleet avuksi vähemmistöille tarjoamalla heille yhteisön (Hiebert & Kortés-Miller, 2021, s. 802). Lisäksi Toffoletti ja Thorpe (2020) kertovat aiemman tutkimuksen osoittavan, että esimerkiksi naisurheilijat ovat onnistuneet käyttämään sosiaalista mediaa välineenä saada näkyvyyttä, vaikka perinteisessä mediassa he ovat olleet aliedustettuina. Sosiaalinen media on ollut naisurheilijoille työkalu, jolla paikata näkyvyyden puutetta sekä haastaa ja muokata alallaan vallitsevia normatiivisia malleja. Näiden aiempien tutkimusten valossa on mielestäni perusteltua ajatella, että myös naisartistit voivat hyödyntää sosiaalista mediaa samankaltaisella tavalla normien ja representaatioiden muokkaamisen välineenä. Aiemmat tutkimukset tukevat oman tutkimukseni lähtökohtaa tarkastella, miten TikTokissa rakennetaan ja esitetään representaatioita liittyen naisartisteihin ja naiseuteen.

Media on keskeinen alusta, jossa sukupuoleen liittyvät representaatiot rakentuvat ja tulevat näkyviksi (Tuuva-Hongisto & Korjonen-Kuusipuro, 2024, s. 227). Digitaalisessa mediassa, kuten TikTokissa, kohdataan sisältöjä, jotka heijastavat ja muovaavat kulttuurisia ja yhteiskunnallisia käsityksiä sukupuolesta ja seksuaalisuudesta. Nämä representaatiot voivat sekä vahvistaa että kyseenalaistaa vallitsevia normeja ja uskomuksia (Tuuva-Hongisto & Korjonen-Kuusipuro, 2024, s. 229). TikTokin kaltaiset alustat ovat nykyään merkittäviä kanavia sukupuolen ja seksuaalisuuden esittämiseksi, muokkaamiseksi ja uusien representaatioiden synnylle (Tuuva-Hongisto & Korjonen-Kuusipuro, 2024, s. 229).

2.3 Vuonna 2024 TikTokissa esillä olleet naisartistit

Vuonna 2024 moni merkittävä naispopartisti julkaisi uutta musiikkia. Kuitenkin joukosta erottuu kolme artistia, Chappell Roan, Sabrina Carpenter ja Charli xcx, jotka tekivät erityisen jäljen vaikuttavuudellaan (Andrew, 2024b). Vaikka jokainen heistä on luonut musiikkia yli vuosikymmenen ajan, he ovat vasta viimeisen vuoden aikana saavuttaneet laajemman yleisön ja valtavan suosion. Tämä herättää kysymyksen, mitkä tekijät ovat mahdollistaneet heidän samanaikaisen läpimurtonsa.

Artistien suosiota ja ajankohtaisuutta kuvastavat monet tekijät. Vuonna 2024 jokaisen ilmiön keskiössä olevan artistin albumit menestyivät Billboard 200 -listalla. Charli xcx:n *brat* sijoittui kolmanneksi, Sabrina Carpenterin *Short n' Sweet* ylsi listaykköseksi ja Chappell Roanin *The Rise and Fall of a Midwest Princess* saavutti toisen sijan (Dailey, 2024). Vuoden lopulla kaikki heistä saivat useita Grammy-ehdokkuuksia, mukaan lukien Vuoden levytys sekä Vuoden albumi -kategorioiden ehdokkuudet (Frazier, 2025). Chappell Roan ja Sabrina Carpenter saivat lisäksi ehdokkuudet kategorioissa Paras uusi artisti ja Vuoden laulu. Jokainen heistä voitti myös vuoden 2025 Grammy Awards -gaalassa yhden tai useamman palkinnon (Frazier, 2025). Artisteja on kuvailtu vuoden merkittävimmiksi naisiksi popmusiikissa, ja heidät on kiinnitetty pääesiintyjiksi suurille festivaaleille (Paul, 2024; Shafer, 2024). Lisäksi artisteilla itsellään on suuri seuraajakunta

sosiaalisessa mediassa, mikä tarkoittaa myös sitä, että he sekä heitä koskevat julkaisut herättävät kiinnostusta.

2.3.1 Chappell Roan

Chappell Roan, oikealta nimeltään Kayleigh Rose Amstutz, on syntynyt vuonna 1998 Missourissa, Yhdysvalloissa (D'Souza, 2023). Chappell Roan on ollut artisti jo vuosia. Hänen sopimuksensa Atlantic levy-yhtiön kanssa purettiin viiden vuoden jälkeen, jolloin hän siirtyi itsenäiseksi artistiksi (Spanos, 2022). Tämän jälkeen hän solmi sopimuksen Island levy-yhtiön kanssa. Artistin musiikillisessa tuotannossa yhdistellään kantaria, 80-lukua, modernia poppia ja discoa (Littow Putkonen, 2024).

Hän julkaisi syyskuussa 2023 esikoisalbuminsa *The Rise and Fall of a Midwest Princess*. Roan (2023) kertoo albumin olevan omistettu sille kymmenvuotiaalle tytölle Keskilännessä, joka ei uskonut koskaan voivansa olla oma itsensä. Tytölle, joka tunsi häpeää rakastaessaan naispuolista ystäväänsä syvemmin kuin poikia. Tytölle, jonka kuului olla sovinnainen, suloinen ja naisellinen, mutta ei koskaan kyennyt siihen. Hän toivoo kuuntelun tuovan vapautta, iloa ja lohtua vaikeisiin hetkiin. Levy tehtiin artistille uskollisella ja selkeällä brändillä ja se vastaanotti kehuja kriitikoilta (Johnston, 2023). Alkuvuodesta 2024 Chappell Roan oli Olivia Rodrigo *Guts*-kiertueella avaamassa konsertin (Denis ja muut, 2024). Roan julkaisi kesällä 2024 kappaleen Good Luck, Babe!, joka nousi nopeasti hitiksi niin suoratoistopalveluissa, radioissa kuin TikTokissakin (Littow Putkonen, 2024).

Chappell Roan on hyödyntänyt sosiaalista mediaa merkittävänä väylänä uransa rakentamisessa ja fanikunnan kasvattamisessa. Roan on pitkään aktiivisesti tuottanut monipuolista sisältöä TikTokiin, mikä on laajentanut hänen seuraajakuntaansa (Andrew, 2024a). Kesällä 2024 hänen kappaleensa saavuttivat laajaa suosiota TikTokissa, mikä lisäsi hänen näkyvyyttään ja houkutteli uusia seuraajia. Monet hänen esiintymisistään kuvatut videot nousivat viraaleiksi, ja artisti sai parhaimmillaan yli sata tuhatta uutta

seuraajaa päivässä (Shultz, 2024). Tutkimuksen tekohetkellä huhtikuussa 2025 Chappell Roanilla on yli seitsemän miljoonaa seuraajaa Instagramissa ja lähes viisi miljoonaa seuraajaa TikTokissa. Hänen TikTok-tilinsä on kerännyt yli 53 miljoonaa tykkäystä, mikä osoittaa hänen sisältönsä laajaa suosiota.

2.3.2 Sabrina Carpenter

Sabrina Carpenter on yhdysvaltalainen vuonna 1999 syntynyt laulaja-lauluntekijä, jolla on yli 10 vuotta pitkä ura takanaan, joka ulottuu Disney-tähdestä nykyhetkeen (Epstein, 2019). Hän onnistui lyömään itsensä läpi maailmanluokan poptähtenä kesällä 2024, jolloin yli miljardin striimannut *Espresso*-hitti nosti artistin pop-taivaan huipulle ja menestys jatkui hänen kuudennen albuminsa, *Short n' Sweet*, myötä (Universal Music Finland, 2024). Carpenterista tuli vuonna 2024 ensimmäinen artisti The Beatlesin jälkeen, jonka kaksi kappaletta debytoi Billboard Hot 100 -listan kolmen kärjessä (Trust, 2024). Tämä saavutus herätti laajasti huomiota musiikkimediassa ja lisäsi entisestään hänen tunnettavuuttaan.

Carpenterin suosio kasvoi tasaisesti, mutta kesän 2024 menestys merkitsi selvää siirtymää artistin brändissä (Garcia, 2024). Carpenter alkoi korostaa yhä aikuisempaa ja itsenäisempää imagoa, jossa keskeisinä elementteinä olivat luovuus, nokkeluus ja taitavat sanoitukset. Yksi merkittävä tekijä hänen kasvavassa tunnettuudessaan oli esiintyminen Taylor Swiftin *Eras Tour* -kiertueen avausnumerona (Dailey, 2023). Kiertueen aikana Carpenter nousi erityisesti esiin kappaleellaan *Nonsense*, jonka loppuun hän lisäsi paikalliseen keikkapaikkaan liittyviä improvisoituja ja usein kaksimielisiä sanaleikkejä (Wratten, 2024; Denis, 2024). Nämä nokkelat lopetukset keräsivät runsaasti huomiota TikTokissa, ja videoita jaettiin laajasti (Denis, 2024; Teen Vogue, 2022). Mitä kekseliäämpiä ja humoristisempia sanat olivat, sitä suosittumpia videot olivat sosiaalisessa mediassa.

Sabrina Carpenterin asema sosiaalisen median kentällä on merkittävä. Jo ennen *Short n' Sweet* -albumin julkaisua ja hänen maailmankiertueensa alkua, kiertueeseen liittyvä aiheutunniste oli kerännyt TikTokissa lähes yhdeksän miljoonaa julkaisua (Rhodes, 2024). Myös hänen näkyvyytensä Instagramissa on kasvanut huomattavasti, sillä seuraajamäärä on kaksinkertaistunut neljän vuoden aikana (Rhodes, 2024). Brändiyhteistyössä Carpenterin julkaisut ovat myös herättäneet erityistä kiinnostusta. Erään kampanjan yhteydessä hänen julkaisunsa keräsi 13 prosenttia enemmän tykkäyksiä kuin muut kampanjaan liittyneet sisällöt, mikä korostaa hänen vaikutusvaltaansa digitaalisessa mediassa (Rhodes, 2024). Hänen tunnettu sanoituksensa kappaleessa *Espresso – "I'm working late, 'cause I'm a singer"* – nousi keväällä 2024 viraaliin suosioon TikTokissa, ja kyseistä äänikliippiä on käytetty yli 107 miljoonassa julkaisussa (Rhodes, 2024). Tutkimuksen tekohetkellä huhtikuussa 2025 Carpenterilla on 46,5 miljoonaa seuraajaa Instagramissa ja lähes 35 miljoonaa seuraajaa TikTokissa.

2.3.3 Charli xcx

Charli xcx, oikealta nimeltään Charlotte Emma Aitchison, on vuonna 1992 Cambridgessa, Englannissa syntynyt artisti (Weiss, 2024). Charli xcx on julkaissut musiikkia yli kymmenen vuoden ajan, minkä myötä hänestä on muodostunut yksi hyperpop-genren keskeisistä edelläkävijöistä. Hänen tuotantonsa sisältää sekä laajemman yleisön tavoittaneita valtavirtahittejä että suppeampaa suosiota saavuttaneita kappaleita (Pritchard, 2020). Vuonna 2024 Charli XCX:n suosio ja ajankohtaisuus saavuttivat kuitenkin ennennäkemättömän huipun (Snapes, 2024).

Kesällä 2024 Charli xcx julkaisi kuudennen studioalbuminsa *brat*, josta muodostui yksi kesän merkittävimmistä kulttuurisista ilmiöistä. Musiikillisesti albumi yhdistelee popmusiikin, EDM:n sekä elektronisen ja house-musiikin elementtejä (Hirvonen, 2024). *Brat* synnytti välittömästi laajalle levinneen kulttuurisen aallon, ja kesä 2024 saikin lempinimen "brat-kesä". Albumin teemat ja estetiikka vaikuttivat huomattavasti populaarikulttuuriin, ulottuen muotitrendeihin ja TikTok-ilmiöihin sekä

markkinointikampanjoihin ja poliittiseen viestintään (Demopoulos, 2024a; Demopoulos, 2024b).

Sosiaalinen media on ollut keskeinen tekijä Charli XCX:n uran nousussa, erityisesti *brat*-albumin julkaisun yhteydessä. Noin kuukausi albumin julkaisun jälkeen *brat* oli tuottanut 22,5 miljoonan dollarin media-arvon mittarilla, joka arvioi julkaisujen, artikkeliviittausten ja sosiaalisen median vuorovaikutusten tuottaman arvon (Maguire, 2024). Erityisesti TikTokissa Charli XCX:n persona ja *brat*-konsepti nousivat viraaleiksi ja saavuttivat laajaa huomiota (Maguire, 2024). Esimerkiksi New Yorkin Greenpointin alueella oleva suuri seinä maalattiin *brat*-albumin teemavärillä vihreäksi ja toimi albumin julkaisuun liittyvien ilmoitusten välineenä kehittyi nopeasti internet-ilmiöksi. Charli XCX julkaisi TikTokissa videon, jossa hän esiintyi seinän edessä, ja tämä video keräsi noin kuukaudessa 12,2 miljoonaa katselukertaa (Maguire, 2024). *Brat*-albumin kampanja voidaan nähdä esimerkkinä sosiaalisen median innovatiivisesta ja fanikeskeisestä hyödyntämisestä. Tutkimuksen tekohetkellä huhtikuussa 2025 Charli XCX:n Instagram-seuraajamäärä on noussut lähes kahdeksaan miljoonaan, ja TikTokissa hänen seuraajamääränsä ylittää neljä miljoonaa (Maguire, 2024). Lisäksi Charli xcx:n sisällöt TikTokissa ovat keränneet yli 117 miljoonaa tykkäystä.

3 Sukupuolentutkimus ja representaatioteoria

Sukupuoli on yksi keskeisistä identiteettitekijöistä (Rossi, 2003, s. 11). Poikolaisen (2015, s. 162–163) mukaan naiseus on länsimaisessa kulttuurissa yhdistetty emotionaalisuuteen, alistuvaisuuteen, passiivisuuteen sekä subjektiivisuuteen, samalla kun stereotyyppinen naiseus on toiminut vastakohtana miehisyydelle, joka on yhdistetty aktiivisuuteen, itsenäisyyteen, järkeen ja objektiivisuuteen. Nämä naiseuden ja mieheyden kuvastot ovat ylläpitäneet sukupuolinormeja musiikkimaailmassa, jossa mies on symboloinut suuruutta ja paremmuutta ja nainen pienuutta ja huonommuutta (Poikolainen, 2015, s. 162–163). Sukupuoleen nivoutuu normatiivisuutta erilaisten kulttuuristen representaatioiden kautta, ja ne määrittävät sitä, miten sukupuolet nähdään, toistetaan, rakennetaan ja millaiset teot liitetään sukupuolen toistamiseen (Kaarlenkaski, 2024, s. 139). Tässä luvussa käsitellään sukupuolta, yhteiskuntaa, kulttuuria ja feminiinisyyttä.

3.1 Representaatiot ja naiseuden kuvastot

Representaatiotutkimus linkittyy 1960-luvun puolivälissä syntyneeseen tutkimussuuntaukseen eli kulttuurintutkimukseen (Rossi, 2010b, s. 261). Kulttuurintutkimuksessa merkittävin elementti on kulttuuristen merkitysten analysointi, ja ala on keskittynyt representaatioihin niin suuresti, että representaatiotutkimus on kulttuurintutkimuksen ytimessä (Rossi, 2010b, s. 261). Representaatioanalyysin merkitys kasvoi, kun alettiin tutkia muun muassa etniseen taustaan, sukupuoleen ja luokkaan liitettyjä identiteettitekijöitä, asemia ja valtasuhteita (Paasonen, 2010, s. 45)

Seppänen ja Väliverronen (2012, luku 4) määrittelevät, että mediaesitykset ovat tietoisia valintoja, eivätkä esimerkiksi vain satunnaisia kuvia tai tekstejä. Nämä kuvat ja tekstit, eli mediaesitykset, rakentavat todellisuutta, kulttuuria ja yhteiskuntaa representaatioiden avulla (Seppänen & Väliverronen, 2012, luku 4). Representaation käsite ei ole yksiselitteinen, mutta vakiintunut käsitys on, että sillä viitataan jonkin asian esittämiseen

sanallisten, äänellisten tai kuvallisten merkkien kautta (Seppänen & Väliverronen, 2012, s. 92). Representaatioiden kautta asiat saavat merkityksiä ja asiat voidaan liittää yhteiskunnallisiin keskusteluihin (Seppänen & Väliverronen, luku 4). Representaatio voidaan käsittää asioiden edustamiseksi, esittämiseksi tai näiden kahden yhdistelmäksi (Rossi, 2010b, s. 261).

Sosiologi ja kulttuurintutkija Stuart Hall (1997) määritteli representaation tarkoittavan prosessia, jossa ihminen käyttää kieltä luodakseen merkityksiä. Paasosen (2010, s. 2) mukaan representaation käsite pohjautuu sanaan *representation*, joka on englantia ja tarkoittaa uudelleenesittämistä. Hän (2010, s.2) katsoo, että representaatiota voidaan tarkastella ilmiönä, jossa jollekin asialle, henkilölle tai tapahtumalle liitetään merkityksiä. Seppänen ja Väliverronen (2012, luku 4) vahvistavat tätä käsitystä alleviivaamalla kyseessä olevan *re*-presentaatio eli jonkun asian uudelleen esittämistä ja tekemistä uudelleen läsnä olevaksi.

Naiskuva muodostuu naisten representaatioista. Paasosen (2010, s. 40) mukaan representaatio on prosessi, jossa kuville, esineille tai ihmisille annetaan tietynlaisia merkityksiä ja samalla muokataan käsityksiä ympäröivästä maailmasta ja sen sosiaalisista suhteista. Naiskuva on siis tietyssä ajassa, paikassa ja ympäristössä syntynyt kuva siitä, mitä naisena oleminen on, sekä miltä se näyttää ja mitä se tarkoittaa (Paasonen, 2010, s.40). Naiskuva syntyy kaikista naisena olemisen representaatioista, joita yhteiskunnassa assosioidaan naiseuteen.

Seppänen ja Väliverronen (2012, luku 4) avaavat, että esimerkiksi valokuvattu kohde tarjoaa kuvan sisällön tulkittavaksi ja tuo tuntemattoman lähemmäs katsojaa. Samalla se luo eron katsojan ja valokuvatun kohteen välillä, antaen katsojalle mahdollisuuden tarkastella toista aikaa, paikkaa ja todellisuutta. Representaatiot eivät ole yksiselitteisiä, vaan ne ovat jatkuvan neuvottelun, kiistelyn ja tulkinnan kohteena (Hall, 1997). Representaatio on monitasoinen kokonaisuus, johon kietoutuu jo olemassa olevat kuvastot, historia ja tulkitsijan oma tausta (Hall, 1997).

Representaatioihin liittyy merkittävästi se, kuka kuvissa on läsnä ja kuka ei, sillä se mitä näytetään, tuo aina alkuperäisen kohteen ominaisuuksia katsojan eteen (Seppänen & Väliaverronen, 2012, luku 4). On keskeistä tarkastella, kenen näkökulmat ja kertomukset pääsevät esille, kenen arvot ohjaavat kuvaston tulkintaa sekä millaisia merkityksiä esimerkiksi sukupuolile annetaan (Jhally, 2007). Asioita ei tulisi käsitellä liian kapeasta näkökulmasta, sillä ongelma ei ole liiallinen keskustelu tai näkyvyys vaan sen yksipuolisuus ja monimuotoisuuden puute (Jhally, 2007).

Representaatioihin liittyy aina poliittisia kysymyksiä, kuten millaisia käsityksiä naiseudesta tai sukupuolesta tietyt kuvat rakentavat (Seppänen & Väliaverronen, 2012, luku 4). Sukupuoleen liittyvät representaatiot voivat joko vahvistaa normistoa ja vakiintuneita käsityksiä tai vaihtoehtoisesti kyseenalaistaa ja haastaa niitä (Hall, 1997). Representaatiot eivät ainoastaan heijasta todellisuutta, vaan myös vakiinnuttavat mielikuvia ja tuottavat tietoa esittämistään asioista (Seppänen & Väliaverronen, 2012, luku 4). Tietyt merkitykset saavat vahvistusta, kun taas toisia suljetaan pois. Erityisesti mediassa representaatiot uusivat ja tuottavat toisia representaatioita jatkuvasti (Paasonen, 2010, s.41)

Hall (1997) argumentoi, että mediaesitysten representaatioihin ei aina ole objektiivista lähestymistapaa, koska asioilla harvoin on vain yksi oikea merkitys. Hän jatkaa, että oli tulkittu merkitys mikä tahansa, siitä voidaan aina kiistellä. Mediaesitysten ja representaatioiden tulkitseminen kertoo aina myös niiden tekijöiden näkökulmista, ennakkoluuloista, arvoista ja poliittisista kannoista (Hall, 1997). Hallin (1997) mukaan mediaesitysten tulkintaan voi vaikuttaa muun muassa tulkitsijan ikä, sukupuoli, sosioekonominen asema, etnisyys, uskonto, poliittinen näkemys, koulutus ja elämäkokemukset.

Representaatiot ovat monimerkityksellisiä ja epävakaita, koska merkitykset eivät ole kiinnitettyjä, joten niihin vaikuttaa kritiikki, toistot sekä ristiriitaiset tulkinnat (Paasonen,

2010, s. 44). Hall (1997) korostaa, että jatkuvasti rakentuvia representaatioita esiintyy paljon mediassa ja yleisöllä on merkittävä rooli siinä, miten mediaesityksiä tulkitaan.

Hall (1997) avaa näkemystään representaatioista laajasti. Hänen mukaansa representaatiot linkittyvät kulttuuriin. Kulttuuri on jaettu ja yhteisiä merkityksiä, ja kielen avulla ymmärrämme maailmaa ja jaamme merkityksiä toisten kanssa. Merkityksiä voidaan jakaa yhteisen kielen kautta, joten kieli on keskeisessä asemassa merkitykselle ja kulttuurille. Kieli rakentaa merkityksiä, koska se toimii representaatioiden esittäjänä (Hall, 1997). Kielessä käytetään merkkejä ja symboleita, oli ne sitten ääniä, sanoja tai kuvia, ja ne edustavat ihmisille käsitteitä, ideoita, arvoja ja tunteita. Kieli on mediaa, jonka kautta ajatukset, ideat ja tunteet pääsevät kulttuurissa edustetuiksi ja kyseessä on keskeinen prosessi merkitysten tuottamisessa (Hall, 1997).

3.2 Sukupuolen ja seksuaalisuuden esittäminen sekä normit

Sukupuolentutkimuksessa on laajasti omaksuttu Butlerin teoria sukupuolesta performatiivisena ilmiönä, jossa sukupuoli rakentuu toistuvien, tietoisesti tai tiedostamatta tehtyjen tekojen, eleiden ja puhetapojen kautta aina tiettyssä kontekstissa (Rossi, 2003, s. 12–13). Sukupuoli ymmärretään tällöin eräänlaisena esityksenä, joka ei ole yksilön sisäinen ominaisuus, vaan sosiaalisten normien säätelemä ja niiden puitteissa tuotettu. Butlerin mukaan ei ole ihmistä, jota sukupuolen normatiivisuus ei jollain tavalla määrittäisi. Vaikka teoria on saavuttanut keskeisen aseman sukupuolentutkimuksen kentällä, se ei ole jäänyt ilman kriittistä tarkastelua (Hawkins, 2017, s. 1). Tässä tutkimuksessa Butlerin teoriaa ja sen esittämää valtavirtaista näkemystä pidetään kuitenkin perusteltuna ja relevanttina analyysin kannalta.

Butlerilainen sukupuolen määritelmä on moniulotteinen, performatiivinen sekä toistettava, ja tässä tutkimuksessa sukupuolen käsitys on rakennettu tämän butlerilaisen käsityksen varaan (Butler, 2006; Maijala, 2017, s. 5). Performatiivisuudella tarkoitetaan sitä, että tiettyjä eleitä toistamalla sukupuoli saadaan tulkittavaksi tietyn kulttuurin

valossa ja näin voidaan määrittää kyseisen yksilön sukupuoli (Maijala, 2017, s.5). Yksilöt esittävät sukupuoltaan performatiivisesti esittämällä feminiinisiä ja maskuliinisia eleitä (Maijala, 2017, s. 39).

Kuitenkaan nämä feminiiniset ja maskuliiniset eleet eivät ole sidottuja sukupuoleen (Burr, 1998, s. 124–131). Burr (1998, s. 126–127) näkee, että kaksinapainen jaottelu feminiinisen ja maskuliinisen välillä on sosiaalisissa ympyröissä sattumanvaraisesti rakennettua tietoa, jota ihmiset jaottelevat sille perusteella, jota ovat sosiaalisista suhteistaan oppineet. Sukupuolentutkijat ovat halunneet erotella feminiinisen ja maskuliinisen jaottelun sukupuolesta ja sen biologisista kategorioista (Burr, 1998, s. 127). Burr (1998, s. 127) jatkaa kertomalla, että feminiinisyiden tai maskuliinisuuden sitominen sukupuoleen voi olla haitallista, sillä historiallisesti esimerkiksi naista, joka ei ole korostanut feminiinisyttään on voitu pitää huonona äitinä ja jopa sairaana. Miehillä maskuliinisuuden puute on voitu nähdä viittaavaan homoseksuaalisuuteen, joka nähtiin myös sairautena. Maskuliinisuus ja feminiinisyys on nähty psykologisesti rajoittavina ominaisuuksina ja yksilön rajoittuessa vain näihin kapeisiin rooleihin sulkeutuu häneltä kokonaisvaltainen kokemus sosiaalisesta ympäristöstään (Burr, 1998, s.127).

Burr (1998, s.127) määrittelee, että androgyynisyys, joka tulee muinaiskreikkalaisista sanoista *andro*, mies sekä *gyn*, nainen, nähtiin sekä maskuliinisten että feminiinisten piirteiden tasapainottajana sekä sukupuolten luonnollisena tilana, joka häiriintyy systemaattisena vastakkaisen sukupuolen sortamisena sosialisoin seurauksena. Hän (1998, s.127) jatkaa, että jos yksilöt kykenisivät valjastamaan sekä maskuliinisia että feminiinisiä piirteitä ja käytösmalleja olisi kaikki tasapainoisempia ihmisiä.

Butlerin (2006) mukaan sukupuoli rakentuu vuorovaikutuksessa performanssina, joka tapahtuu ainakin kahden toimijan välillä tietyssä kulttuurissa. Lisäksi se rakentuu yksilön muiden identiteettitekijöiden, kuten etnisen taustan, seksuaalisen suuntautumisen tai kulttuurin kanssa (Maijala, 2017, s. 16). Yhteiskunta asettaa rajoja sille, miten sukupuoli

näytetään ja miten sitä tulkitaan. Siksi sukupuoli muotoutuu arjessa ja eri yhteisöissä. Se muuttuu riippuen siitä, kenen seurassa olemme ja missä olemme.

Maijala (2017, s. 40) avaa, että Butlerin teoriassa sukupuolta ei nähdä luonnollisesti syntyvänä ominaisuutena, vaan se on rakennettu ominaisuus, jolle on annettu erilaisia merkityksiä. Sukupuoli ei ole pysyvä asia, vaan se kehittyy jatkuvasti. Butlerin (2006) mukaan sukupuoleen liittyy jatkuva mieheksi tai naiseksi tulemisen prosessi, joka on jatkuvassa liikkeessä ilman loppua. Näin ollen ei ole muuttumatonta ja pysyvää sukupuolta.

Butler (2006) kritisoi heteroseksuaalisuuden esittämistä luonnollisena sukupuolena. Heteronormatiivisuus voimistuu entisestään siksi, että siitä ei puhuta ja se nähdään itsestään selvänä (Kyrölä, 2005, s. 187–188). Itsestään selvää siitä tehdään heteropariskunnan, miehen ja naisen, luonnollisena näkeminen ja heidät toisiaan täydentävinä vastakohtina näkeminen, vaikka sukupuoli ei edellä mainitulla tavalla koskaan vain ole, vaan se rakentuu tekojen ja toistojen avulla (Kyrölä, 2005, s. 187–188). Heteronormi vaatii jatkuvaa toistamista, koska muuten heterous voidaan kyseenalaistaa välittömästi (Kyrölä, 2005, s. 190).

Heteronormatiivisessa kulttuurissa heteroseksuaalisia normeja rikkovaa yksilöä kohtaan voidaan asettaa taloudellisia, poliittisia ja sosiaalisia rangaistuksia (Maijala, 2017, s.16). Näin ollen heteroseksuaalisen sukupuolen esittäminen muuttuu normaaliksi sukupuolen esittämisen käytännöissä. Näistä normeista poikkeaminen on tietyissä kulttuureissa epäluonnollista ja rangaistavaa (Burr, 1998, s. 126–127).

Butlerilaiseen näkökulmaan kuuluu moninaisuus, erilaisuus ja sukupuolen käsitteen kriittinen tarkastelu. Judith Butler (2006) kritisoi sitä, että naisia käsitellään usein yhtenäisenä universaalina ryhmänä, vaikka he ovat hyvin erilaisia. Samalla miehille sallitaan monenlaisia tapoja olla mies. Tätä kaavaa noudattamalla sukupuoli nähdään

suhteessa vallitsevaan hegemoniseen maskuliinisuuteen tai feminiinisyyteen sitä tukien tai haastaen.

Sukupuoli rakentuu usein suhteessa siihen, mikä kulttuurissa nähdään hyväksyttävänä tai normista poikkeavana (Maijala, 2017; Butler, 2006). Normista poikkeavaa toimijaa kutsutaan abjektiksi, ja se toimii vastakohtana sille, mitä pidetään hyväksyttävänä ja normina (Maijala, 2017, s. 40). Abjektina oleminen voi tarkoittaa sosiaalisten normien ulkopuolelle jäämistä, minkä vuoksi ihminen voi pyrkiä käyttäytymään normien mukaisesti, mutta yksilö voi myös samaistua abjektiin ja rakentaa toimijuuttaan sen kautta (Maijala, 2017, s. 182). Tietyt käytökset mielletään naisille tai miehille sopiviksi tai sopimattomiksi, jolloin sukupuolesta muodostuu symbolinen rooli, joka yksilön odotetaan omaksuvan rangaistuksen uhalla (Maijala, 2017; Butler, 2006). Butlerin (1993) mukaan sukupuoli ei ole koskaan valmis tai pysyvä identiteetti, vaan se rakentuu jatkuvassa vuorovaikutuksessa normien kanssa. Normien rikkomiseen liittyvä rangaistuksen pelko ohjaa yksilöitä kohti heteroseksuaalisuutta ja voi johtaa sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen syrjimiseen (Butler, 1993, s. 96).

Butler (1993) kertoo, että seksuaalisuus ja sukupuoli on voitu myös nähdä rakennettuina tai määrättyinä. Kuitenkaan hänen mukaansa nämä määritelmät eivät kuvaa tarpeeksi hyvin näiden monimutkaisuutta. Performatiivisuus ei myöskään ole leikkimistä eikä teatraalisesti itsensä esittämistä (Butler, 1993).

Sukupuoli ja seksuaalisuus ovat kulttuurissa usein ylikorostuneita, mikä johtaa niiden pelkistämiseen ja seksualisointiin, erityisesti naiskuvien kohdalla (Rossi, 2003, s. 23). Hawkins (2017, s. 2) huomauttaa, että yhteiskunnassa miehiltä ja naisilta on perinteisesti odotettu tiettyjä, sukupuoleen sidottuja ominaisuuksia ja käyttäytymismalleja, jotka heijastavat maskuliinisuutta tai feminiinisyyttä, erityisesti seksuaalisuuden ja sukupuolen ilmaisun osalta. Popmusiikissa nämä sukupuoliroolit näkyvät usein pukeutumiseen liittyvissä normeissa, huolitellun ulkonäön edellyttämisessä, kehollisuuden ilmaisemisen hyväksyttävissä tavoissa sekä puhetylyn odotuksissa.

Artistien persoona ja tyyli on suhteessa sukupuoleen ja asenteisiin, joka ilmenee usein tekstien ja teemojen käsittelyn kautta, mikä tekee pop-esityksistä vahvasti henkilökohtaisia ja tunteikkaita kokonaisuuksia (Hawkins, 2016, s.2–3).

Averyn ja muiden (2017, s. 1–2) mukaan sukupuolirooleihin liittyvät uskomukset näkyvät sosiaalisesti ja kulttuurisesti ajatuksina ja asenteina tiettyyn sukupuoleen kohdistuvina haluttuina tai hyljeksittyinä rooleina, vastuina ja piirteinä. Uskomukset sukupuoleen liittyen ohjaavat ihmisten välistä vuorovaikutusta sosiaalisissa suhteissa, seksuaalisuutta ja ryhmien välisiä suhteita. Yksilöt oppivat sen mitä heiltä odotetaan ja mikä on sallittua sukupuoleen liittyen seuraamalla roolimalleja kulttuurisesti relevanteissa konteksteissa vanhemmiltaan, ystäviltaan ja mediasta.

Sukupuoli voidaan nähdä kulttuurisena ja sosiaalisena ilmiönä, mutta tämä ei rajaa pois sen ymmärtämistä myös ruumiillisena (Rossi, 2010a, s. 21–22). Myös de Laurentisen (2004, s. 35–39) mukaan sukupuoli voidaan nähdä ruumiillisena, jolloin ero olisi naisen suhde mieheen ja naaraan suhde urokseen. Hän jatkaa, että toinen näkökulma sukupuoleen on representaation kautta, joka syntyy yksilöiden käytöksessä sekä ilmaistessa itseään, mutta myös yhteiskunnassa normiintuneina käytänteinä ja puhetapoina, joita voi löytää muun muassa audiovisuaalisesta viestinnästä. Kielellisesti näiden kahden koulukunnan ero näkyy esimerkiksi englannin kielen sanoissa *sex* ja *gender*, joista ensimmäinen viittaa biologiseen näkökulmaan ja jälkimmäinen sukupuoleen representaationa (de Laurentis, 2004, s. 39). Pilcherin ja Whelehanin (2017, s. 57) teorian mukaan erottelu termien välille luotiin siksi, että voitaisiin kyseenalaistaa liioiteltu käsitys biologisten sukupuolierojen vaikutuksesta yksilön ominaisuuksiin. He jatkavat, että erottelu oli myös keino haastaa yhteiskunnan normeja, joissa miesten ylivalta perusteltiin näillä liioittelulla, joka oli yleistä etenkin länsimaissa.

Rossi (2010a, s.22) toteaa, että sukupuoli ja seksuaalisuus ovat yksilöihin liitettyjä ominaisuuksia ja määritelmiä, mutta ne ovat myös valtasuhteita, hierarkioita ja järjestelmiä yhteiskunnallisella tasolla. Hän jatkaa, että seksuaalisuus sitoutuu

sukupuoleen ja myös tätä aspektia tulee tarkastella yhteiskunnallisella tasolla. Sukupuoleen ja seksuaalisuuteen kohdistuu jatkuvaa politisointia ja merkityskamppailuja. Esimerkiksi heteronaisiin ja -miehiin tai eri seksuaalisiin suuntautumisiin liittyvät käsitykset ja arvottamiset vaihtelevat ajan, paikan, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön mukaan. Sukupuoli ja siihen kietoutuva seksuaalisuus muuttuvat ajan ja paikan mukaan samalla kuin kulttuuriin kohdistuva ja sosiaalinen ympäristö muuttuu (Rossi, 2010a, s. 21–22). Sukupuolierot liittyvät yhteiskunnassa hierarkkiseen jakoon, jossa maskuliinisuus on vallassa ja feminiinisyys on aina toissijaista, eli ei yhteiskunnan normien mukaista tai ensisijainen piirre (Pilcher ja Whelehan, 2017, s. 57–58).

Inklusiivisuuden käsite ja sen merkitys on noussut yhä useammin esiin nykypäivän yhteiskunnallisissa keskusteluissa. Rinta-Pollarin (2024, s. 268) mukaan inklusiivisuus pyrkii kyseenalaistamaan ja purkamaan epätasa-arvoisia rakenteita ja haastamaan binäärisiä rajoja mieheyden ja naiseuden sekä maskuliinisuuden ja feminiinisuuden välillä (Rinta-Pollari, 2024, s. 268). Tällöin feminiinisiksi liitetyt ominaisuudet eivät asetu normatiivisen hierarkian mukaisesti maskuliinisuuden alapuolelle. Inklusiivisuuden ytimessä on myös normatiivisten representaatioiden kriittinen tarkastelu ja kyseenalaistaminen (Rinta-Pollari, 2024, s. 268).

Naisten ja miesten kuvastot, oli ne sitten kirjoitettuja tai visuaalisia, tulevat vastaan päivittäin erilaisissa muodoissa (Burr, 1998). Kuvastot voivat olla räikeän stereotyyppisiä ja esimerkiksi pornografia, televisiomainonta sekä musiikki ovat kohdanneet kritiikkiä esittämistään kuvastoista (Rinta-Pollari & Åberg, 2023). Kritiikki on kohdistunut muun muassa siihen, miten haitallisena nähdyt representaatiot ja stereotyyppit ylläpitävät ja normalisoivat naisvihamielisiä puhetapoja ja yleistä suhtautumista (Rinta-Pollari & Åberg, 2023).

3.3 Intersektionaalinen feminismi

Feminististä tutkimusta on kritisoitu keskittymisestä vain länsimaiseen näkökulmaan (Molyneux ja muut, 2021, s.3). Molyneux ja muut (2021, s.3) argumentoivat, että feministinen tutkimus on usein jättänyt huomioimatta globaalin etelän ja sosialistiset maat, jonka vuoksi tutkimus on myös osittaista, poissulkevaa sekä puolueellista. He (2021, s.3) jatkavat, että feminismiä ei tulisi pelkistää valkoisten keskiluokkaisten naisten liikkeeksi. Erityisesti he peräänkuuluttavat afroamerikkalaisten sekä muiden eritaustaisten naisten osallisuutta ja vaikutusta äänioikeusliikkeeseen.

Feministiseen tutkimukseen kuuluu intersektionaalisuus, eli huomiointi siitä, että sukupuoli ei ole ainoa tekijä, joka asettaa yksilön hierarkialle, vaan esimerkiksi seksuaalisuus, etninen tausta, sosioekonominen asema sekä uskonto vaikuttavat myös yksilön asemaan (Saresma, 2017, s.231; Whittier, 2016;). Intersektionaalisuus auttaa tunnistamaan sukupuolen lisäksi muita yhteiskunnassa vallitsevia valtasuhteita ja niihin liittyviä identiteettitekijöitä (Saresma, 2017, s. 231).

Saresman (2017, s.231) mukaan intersektionaalisessa feminismissä on siis kyse siitä, että tunnistetaan, että valkoisella heterolla naisella ja seksuaalivähemmistöön kuuluvalla rodullistetulla naisella on erilaiset kokemukset syrjinnästä ja yhteiskunnallisesta asemasta, koska heidän identiteettiinsä liittyy erilaisia risteäviä valtarakenteita, jotka vaikuttavat yksilön kohtaamiin haasteisiin ja mahdollisuuksiin. Eri syrjinnän muodot vaikuttavat toisiinsa ja voivat kerroksellisesti vaikuttaa yksilöön ja hänen kokemuksiinsa (UN Women, 2020).

Intersektionaalisuuden merkitys ja siihen sitoutuminen on korostunut merkittävästi 1990-luvulta lähtien tähän päivään (Molyneux ja muut, 2021, s. 10). Nykyajan feminismiä määrittää aikaista enemmän jo saavutettujen oikeuksien puolustaminen, jotka ovat kasvavassa määrin uhan alla konservatiivisuuden nousun vuoksi (Molyneux ja muut, 2021, s.2). Myös maailmanlaajuiset kriisit, kuten koronapandemia tai rasmin vastaiset protestit, paljastavat olemassa olevia rakenteellisia eroja ja osoittavat sen, että tasa-arvo

ei ole vielä täydellinen, kun haavoittuvimmissa asemassa olevat ryhmät voivat jäädä päätöksenteon ulkopuolelle ja ilman riittävää tukea (UN Women, 2020).

Feminististen keskusteluiden keskiössä on intersektionaalisuuden ja inklusiivisuuden huomiointi ja tämä näkyy esimerkiksi rasisminvastaisena taisteluna sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen tukemisena ja heidän oikeuksiensa edistämisenä (Molyneux ja muut, 2021, s. 20). Tämä on erityisen tärkeää, sillä länsimainen valtamedia edelleen korostaa valkoisia keskiluokkaisia naisia, vaikka moninaisille tarinoille ja kokemuksille olisi tarvetta (Molyneux, 2021, s.20; Borah ja muut, 2023, s.1). Valkoisella feminismillä tarkoitetaan feminismiä, joka perustuu yleistettyyn valkoiseen näkökulmaan ja joka rakenteellisesti sivuuttaa intersektionaaliset kontekstit (Borah ja muut, 2023). Erityisesti BIPOC-tutkijat sukupuolentutkimuksen saralla ovat kritisoineet feminismiä siitä, että usein risteävät identiteetit, kuten etniset taustat, epäonnistutaan ottamaan huomioon (Borah ja muut 2023, s. 1). Termillä BIPOC viitataan ihmisryhmiin, jotka mielletään muiksi kuin valkoisiksi ihmisiksi (THL, 2025).

4 Naisartistien representaatiot TikTokin aikakaudella

Tässä luvussa analysoin, millaisia representaatioita naisartisteista ja naiseudesta rakentuu TikTokissa julkaistuissa videoissa. Analyysissa esimerkkitapauksina käytetään kolmea ilmiön keskiössä ollutta naisartistia, jotka ovat Chappell Roan, Charli xcx sekä Sabrina Carpenter. Aineisto koostuu heidän ympärilleen rakentuneista TikTok-videoista.

Videot on julkaistu vuosien 2023–2025 välillä ja aineisto on kerätty syyskuun 2024 ja maaliskuun 2025 välillä. Aineistoon valikoitui yhteensä 54 videota. Videot on valittu TikTokin hakutoimintoa käyttäen hakusanoilla, jotka ovat liittyneet artistien nimiin, kiertueisiin tai kappaleisiin. Valintaan on vaikuttanut videoiden suosio, kuten tykkäysmäärät. Kaikki videot ovat julkisesti julkaistuja, ja ne on tuotettu yksityishenkilöiden, fanitilien tai median edustajien toimesta. Koska aineisto on julkista, sen käyttö ei aiheuta eettisiä ongelmia.

Analyysimenetelmänä käytän multimodaalista lähestymistapaa, jossa huomioin videoiden eri viestinnälliset muodot eli visuaaliset, auditiiviset ja tekstuaaliset elementit. Tämä lähestymistapa yhdistyy representaatioanalyysiin ja sukupuolentutkimuksen viitekehukseen. Analyysissa tarkastellaan, miten videoiden eri moodit rakentavat representaatioita naisartistiudesta ja naiseudesta.

Ensimmäiseksi aineiston videot on kerätty yhteen ja tallennettu käsittelyä varten. Videot on katsottu läpi useaan otteeseen ja niiden kokonaisuudesta on muodostettu yleiskuva tutkittavasta aineistosta. Tämän jälkeen videoista on kirjattu ylös tarkempia havaintoja ja videot on analysoitu representaatioanalyysia käyttäen. Tässä vaiheessa representaatioita identifioidessa keskityin havainnoimaan ja analysoimaan videoissa esiintyvää visuaalista ilmaisua, kuten pukeutumista, kehon käyttämistä, esiintymistyyliä sekä elekieltä. Lisäksi havainnoin ja analysoin videoissa esiintyvää tarinankerrontaa ja äänimaailmaa, johon liittyy musiikki, puhe sekä äänitehosteet. Lisäksi videoiden tekstitykset ja aihetunnisteet on otettu huomioon analyysissa.

Tässä kohtaa on etsitty vastausta ensimmäiseen tutkimuskysymykseeni ”Mitä representaatioita TikTokissa julkaistut videot rakentavat naisartisteista ja naiseudesta?”. Analyysini tukena kirjoitin ylös havaintojani aineistossa esiintyvistä representaatioista, jotka ilmentävät sitä, miten naisartistiutta ja naiseutta representoidaan TikTokissa julkaisujen videoiden välityksellä. Havaintojeni pohjalta pyrin tunnistamaan toistuvia teemoja, joiden kautta representaatioita naiseudesta rakentuu. Näitä teemoja ryhmittelin ja jäsentin aineistosta nousevien representaatioiden mukaan.

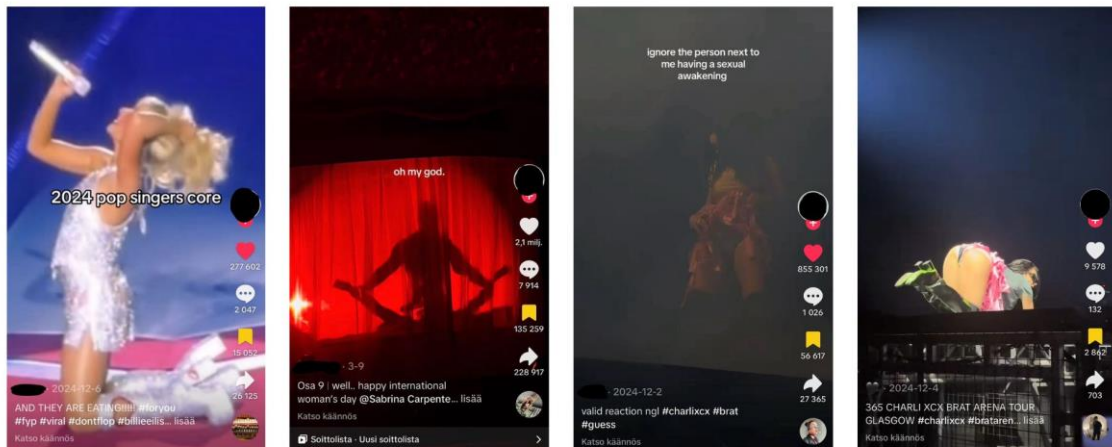
Analyysi jatkui tämän jälkeen vastaamalla toiseen tutkimuskysymykseen, eli ”Mitä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia kolmen esimerkkiartistin naiskuvista löytyy?”. Alaluvussa 4.2. haen vastausta tähän toiseen tutkimuskysymykseen vertailemalla videoissa esiintyviä representaatioita ja niiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Käytän hyödyksi alaluvussa 4.1 tekemääni jakoa representaatioista.

4.1 Naisartistien representaatiot TikTok videoilla

Tässä luvussa esittelen tutkimustuloksiani liittyen ensimmäiseen tutkimuskysymykseen: ”Mitä representaatioita TikTokissa julkaistut videot rakentavat naisartisteista ja naiseudesta?”. Olen analysoinut videoaineistoni ja havainnut sieltä toistuvia representaatioita, jotka erittelen tässä luvussa. Tutkimukseni aineistosta voidaan identifioida erilaisia representaatioita, joita naisartistiudesta rakennetaan. TikTokissa julkaistuissa videoissa, jotka naisartisteja koskevat, rakentuu representaatioita multimodaalisessa muodossa. Löysin aineistosta viisi merkittävää representaatiota, jotka ovat avoimen seksuaalinen nainen, queer-positiivinen nainen, estoton ja provokatiivinen nainen, visuaalisesti itseään ilmaiseva nainen sekä aito ja herkkä nainen. Havaittavissa on usein kerroksellisia representaatioita, jotka asettuvat päällekkäin aineistossa. Seuraavissa alaluvuissa esittelen representaatiot ja havainnollistan niiden ilmenemistä aineistosta nostamillani esimerkeillä.

4.1.1 Avoimen seksuaalinen nainen

Ensimmäisenä tunnistan aineistosta nousevan esiin representaation avoimen seksuaalisesta naisesta. Avoimen seksuaalisen naisen representaatio rakentuu erityisesti kehollisen ilmaisun, esiintymisasujen, sanoitusten sekä ilmeiden, eleiden ja käytöksen kautta. Monilla videoilla näkyy naisia, jotka ovat leikitteleviä, humoristisia, häpeilemättömiä, kaksimielisiä sanavalintoja hyödyntäviä ja seksuaalisella tavalla kehojaan hyödyntäviä, jotka juhlistavat seksuaalisuuttaan avoimesti peittelemättä sitä. Seksuaalinen ilmaisu voidaan nähdä osana historiallista jatkumoa, jossa naisartistit, kuten Madonna ja Britney Spears, ovat haastaneet perinteisiä siveyteen ja seksuaalisuuteen liitettyjä odotuksia jo ennen 2000-lukua (Ferguson, 1994; Orange, 2023). 2020-luvulla etenkin rap-genren naisartistit ovat vaikuttaneet seksiposiitiivisella viestinnällä, josta yksi esimerkki on seksuaalisesti provokatiivinen kappale *WAP*, jonka takana ovat artistit Cardi B ja Megan Thee Stallion (Haider, 2020).

Kuva 1. Aineistoesimerkki avoimen seksuaalisesta kuvastosta

Huumori ja leikillisuus kytkeytyvät vahvasti avoimen seksuaalisen naisen representaatioon. TikTok-videoilla yhdistyy usein kaksimielinen sanailu ja kehollinen

ilmaisu tavalla, joka luo leikillisen ja hauskan sävyn. Tämä näkyy erityisesti niissä videoissa, joissa esiintyjät lisäävät esityksiinsä joka konsertissa vaihtuvia personoituja tai humoristisia elementtejä. Lähestymistapa toimii hyvin TikTokissa, jossa videot uusista sanaleikeistä tai muista vaihtuvista elementeistä herätti laajaa huomiota viraaliuteen asti. Videoissa huomio kiinnittyy kaksimielisyyteen tai hauskuuteen, minkä voi tulkita yhdistävän avoimen seksuaalisuuden ja huumorin. Etenkin huumoria avoimen seksuaalisen naisen representaatioon ovat aineistossa tuoneet Sabrina Carpenter, joka hyödyntää sekä improvisoituja sanoituksia sekä seksuaalisia asentoja, vaihtelevat seksuaalisuudessaan ja voivat olla myös humoristisia (ks. kuva 1). Aineistosta nousee esimerkkejä myös Charli xcx:n konserteissa heittämistä kommentteista, joilla on humoristinen sävy. Seksuaalisesti latautuneet kohdat toimivat usein myös meemien tai viraalien videoiden lähteenä.

Myös sanoitukset toimivat TikTok-videoilla osana avoimen seksuaalisen naisen representaatiota. Aineistossa esiin nousee toistuvasti lyriikoita ja kommentteja, joissa viitataan avoimesti seksuaaliseen haluun, kiihottumiseen tai seksin kaipuuseen. Tämä voi olla reaktio aikaisempien normeihin kyseenalaistamiseen, joissa naisartistien on odotettu olevan siveitä tai vakavasti otettavia. Myös artisti Cyndi Lauper vuonna 1984 julkaistulla *She Bop* –kappaleellaan puhuu avoimesti naisten masturboinnista ja vihjaa äänittäneensä kappaleen alastomana ja itseään kosketellen (Vincent, 2018).

Seksuaalinen representaatio rakentuu TikTok-videoilla myös esiintymisasujen kautta. Useilla videoilla artistien päällä nähdään asuja, jotka ovat osittain tai kokonaan paljastavia. Alusvaatteet, läpinäkyvät materiaalit ja vartaloa korostavat asut ovat keskeinen osa visuaalista ilmettä. Useilla videoilla nähdään, kuinka artisti esimerkiksi nostaa hamettaan tahallisesti paljastaen alusvaatteensa tai paljastaa tietoisesti kehon osia, kuten takamustaan. Asujen kautta luodaan visuaalisuutta, jossa seksuaalisuus on osa tietoisesti rakennettua estetiikkaa. Tyyli ei kuitenkaan pyri vain miellyttämään mieskatsetta (male gaze), vaan artistia kuvataan TikTok-videoilla usein hauskana, itsevarmana ja tyylistään nauttivana artistina. Tämä rakentaa representaatiota naisesta,

joka ei seksualisoi itseään, vaan hänen nähdään pitävän hauskaa ja leikittelevän tyyllillään ja seksuaalisuudellaan. Samalla nainen voi altistua slut-shamingille ja yhteiskunnan kaksinaisille standardeille (Mercier, 2024; Naisten linja, 2024). Asut ovat historiallisesti olleet väylä itseilmaisuuksiin ja seksuaalisuuden korostamiseen, jonka voi nähdä esimerkiksi Madonnan vuoden 1992 asusta, jossa hänen rintansa olivat täysin paljaat, ja niitä korosti vain asun henkselit (Bielsky, 2024).

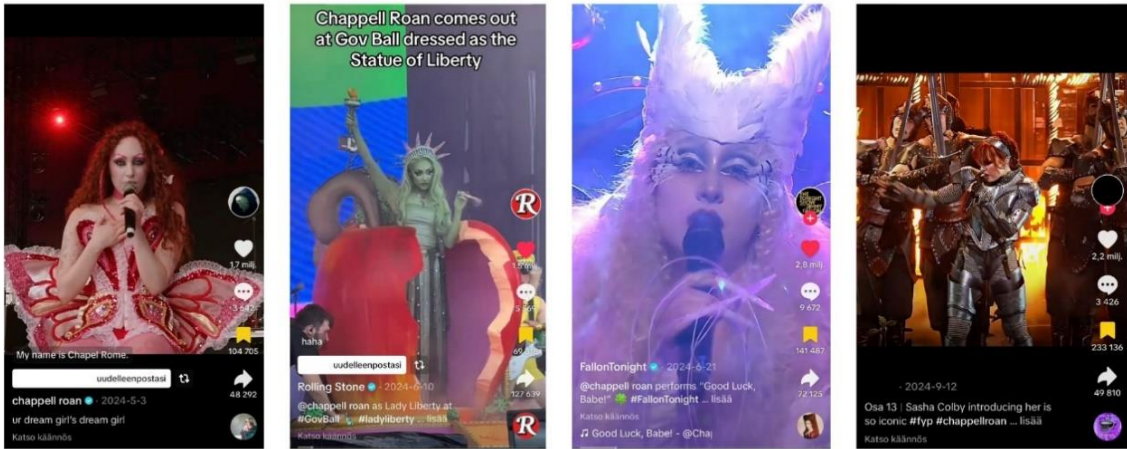
Monilla videoilla keho ja sen käyttäminen on keskiössä representaatiota luodessa. Aineistossa esiintyy videoita, joissa artisti käyttää kehoaan ilmaisuvälineenä tavalla, joka on tarkoituksenmukaisesti seksuaalinen. Näissä videoissa nähdään muun muassa seksuaalisia tanssiliikkeitä, asentoja ja eleitä, jotka viittaavat seksin harrastamiseen. Eri esityksissä nähdään aina vaihtelevia kehollisia ilmaisuja, jotka tekevät seksuaalisuudesta jatkuvasti uusiutuvaa. Visuaalinen kehollisuus toimii osana seksuaalisen naiseuden rakentamista, ja tyyli on herättänyt voimakkaita reaktioita yleisössä. Sosiaalisessa mediassa fanit ovat kokeneet voimaantumista ja nauttineet artistin avoimesta seksuaalisuudesta. Aineiston perusteella konsertit ovat herättäneet seksuaalisia tunteita ja seksuaalisia heräämisiä yleisölle. Jo 1980-luvulla Madonnan avoin ja aktiivinen seksuaalisuus nähtiin epänaïvisena ja se luo taustaa nykyiselle avoimen seksuaalisuuden esittämiselle TikTokissa (Haider, 2020).

Valtaosa aineiston videoista ilmentää seksuaalisuutta heteronormatiivisista lähtökohdista, mutta videoissa on myös sisältöä, joissa seksuaalinen representaatio saa queer-ulottuvuuksia. Barber ja Hidalgo (2024) määrittelevät, että queer on käsite, joka kuvaa heteronormatiivista poikkeavaa seksuaalisuutta. Queer-aktivismilla ja tutkimuksella on ollut merkittävä rooli heteronormin kyseenalaistamisessa (Rossi, 2017). Queer-yhteisöön voi kuulua ihmisiä monista eri identiteeteistä, joten termiä käytetään usein kattokäsitteenä kuvaamaan seksuaali- ja sukupuoliyhteisöjä. Queer-termiä käyttää useat aktivistit ja akateemikot kuvaamaan seksuaali-identiteettipolitiikkaa sekä teoreettisia lähestymistapoja sukupuolen ja seksuaalisuuden ymmärtämiseen (Barber & Hidalgo, 2024).

Queer-suhteisiin tai seksuaalisiin kokemuksiin viittaavat videot tuovat aineistoon monimuotoisuutta. Tällaisissa TikTok-sisällöissä hyödynnetään queer-kuvastoa ja viittauksia, jotka tekevät näkyväksi ei-heteronormatiivista seksuaalisuutta. Tämä tuo monimuotoisemman ulottuvuuden analyysiin ja osoittaa, että TikTokissa syntyvät representaatiot naisartisteista ja naiseudesta eivät ole yksiselitteisen heteronormatiivisia.

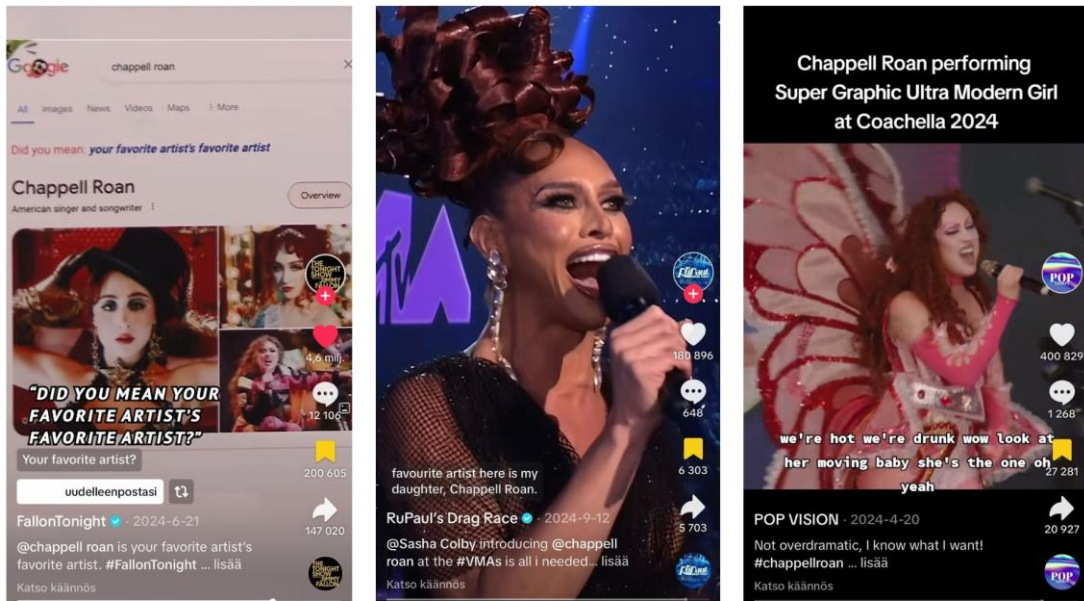
4.1.2 Queer-positiivinen nainen

TikTok-videoiden perusteella yksi esiin nouseva representaatio on queer-positiivinen nainen. Tämä representaatio liittyy osin avoimen seksuaalisen naisen kuvastoon, mutta tuo siihen uuden kerroksen. Toisesta näkökulmasta voidaan nähdä, kuinka itse lesboksi identifioiva artisti on syventynyt queer-kulttuuriin ja tuo sitä esille, kun taas toiset artistit tuovat queer-yleisöjään esille luoden heille turvallisen tilan ja näyttävät esimerkkiä olevalla seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen liittolaisia. Queer-positiivisuus näkyy videoissa niin visuaalisina elementteinä, sanallisina ilmaisuina kuin kulttuuriviittauksina, jotka rakentavat sekä henkilökohtaista että yhteisöllistä queer-identiteettiä.

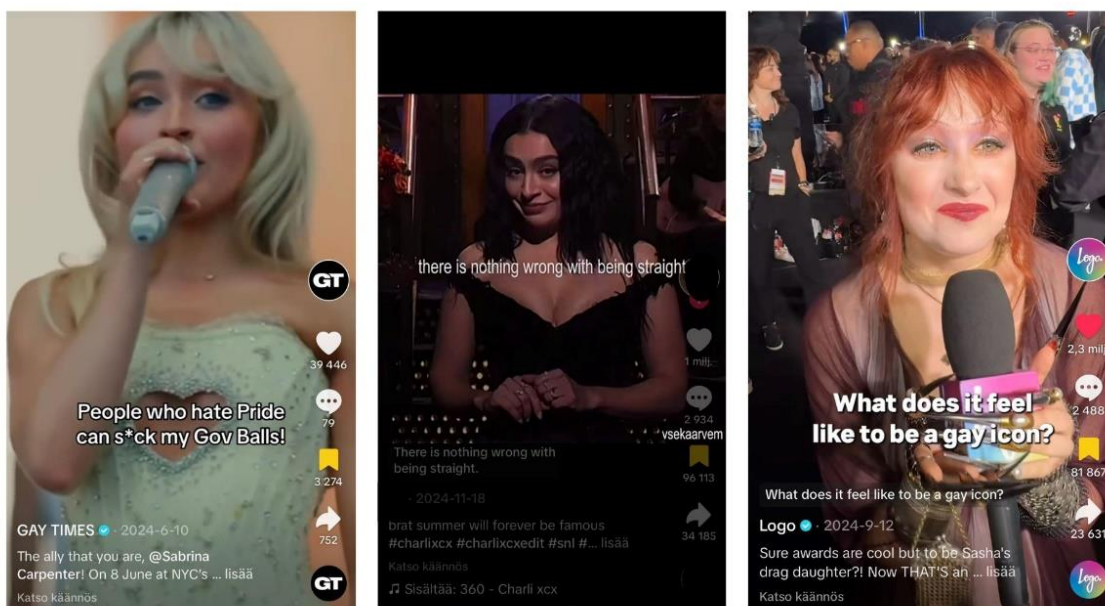
Kuva 2. Aineistoesimerkki Chappell Roanin drag-estetiikasta

Monilla videoilla queer-positiivisuus ilmentyy visuaalisissa valinnoissa, jotka viittaavat drag-kulttuuriin, maksimalismiin ja liioitteluun. Videoilla nähdään suuria peruukkeja, näyttäviä meikkejä sekä yliampuvia esiintymisasuja, jotka ovat rinnastettavissa roolivaatteisiin. Näillä elementeillä videoilla viestitään yhteyttä drag-estetiikkaan ja sitä kautta laajempaan queer-kulttuuriin. Esimerkiksi videoilla, joissa artisti pukeutuu vapaudenpatsaaksi, perhoseksi tai muuksi hahmoksi korostuu visuaalisuus, liioittelu ja queer-estetiikka (ks. kuva 2). Tämä kertoo siitä, miten homokulttuuriin liitetty drag on vaikuttanut hänen visuaaliseen sekä musikaaliseen ilmaisuunsa. Ilmaisuu tuottaa TikToksissa queer-positiivista tilaa, jossa identiteetin moninaisuus voidaan nostaa esiin.

Kuva 3. Aineistoesimerkki yhteyksistä queer-kulttuuriin

Sanallinen ilmaisu on olennainen osa queer-positiivisen naisen representaation rakentumista. Videoilla nousee esiin kommentteja, kuten drag-viittauksia tai suoria kannanottoja LGBTQ+ -oikeuksien puolesta. Eräässä videossa nähdään, kuinka artisti toistaa tunnetun drag-taiteilijan sanonnan ja liittää sen itseensä, asettuen osaksi queer-kulttuuria ja sen perinteitä (ks. kuva 3). Tällaiset videot rakentavat identiteettiä, jossa queer-kulttuurin tunnistaminen ja siihen samaistuminen on merkittävä tekijä.

Kuva 4. Aineistoesimerkki artistien yhteydestä queer-yleisöihin

Aineiston perusteella queer-positiivinen nainen ei kuitenkaan ole aina itse queer-identiteettiin kuuluva, vaan videoilla nähdään myös artisteja, jotka asemoituvat liittolaisiksi. Videoilla toistuvat ilmaukset kuten ”teen musiikkia homoille” tai kommentit, jotka pohjautuvat queer-kulttuurin sisäpiirivitseihin, ovat esimerkkejä siitä, miten queer-suhde rakentuu osaksi identiteettiä (ks. kuva 5). Videoilla nähdään, kuinka artistit puhuvat yleisöstään, tekevät viittauksia queer-yleisön ilmaisuihin kuten ”gay rights” tai ”poppers”, tai esiintyvät tapahtumissa, jotka on suunnattu seksuaali- ja sukupuolivähemmistöille.

Osa videoiden artisteista identifioituu itse queer-yhteisöön kuuluvina ja rakentaa näkyvästi omaa identiteettiään pohjautuen seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvana henkilönä. Queer-positiivisten naisartistien representaatiot eivät ole uusi ilmiö, vaan ne liittyvät pitkään musiikkihistoriaan ja kulttuuriin. Seksuaalivähemmistöihin kuuluvia artisteja nähtiin esimerkiksi 1960-luvulla folk-musiikin piireissä, 1970-luvun lesbo rock-yhtyeissä ja 1980-luvun punkrevoluution ja uuden aallon popmusiikissa (Bendix, 2017). Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen läsnäololla musiikkiteollisuudessa ja populaarikulttuurissa on ollut historiallisesti merkittävä rooli.

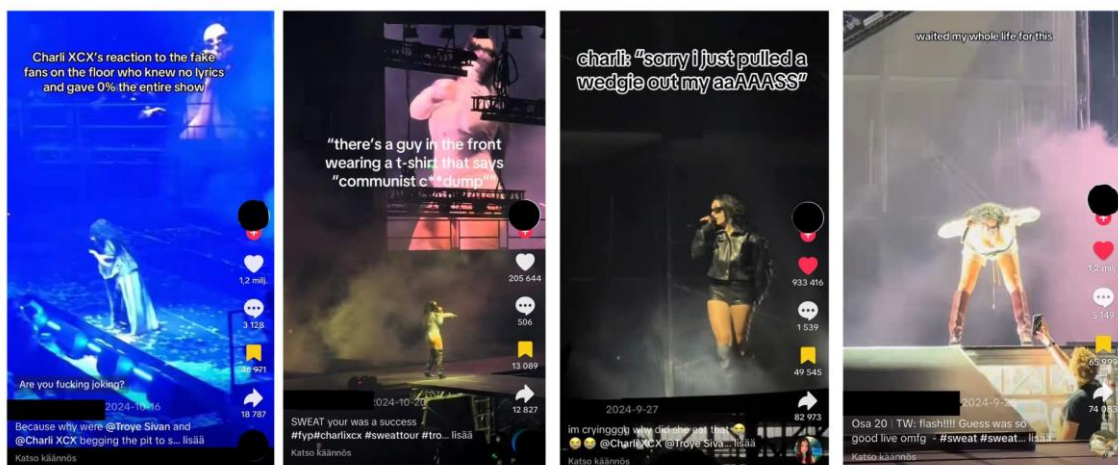
Aineistossa näkyy esityksiä, joissa queer-positiivisuus rakentuu pikemminkin tuen ja liittolaisuuden kuin henkilökohtaisen kokemuksen kautta. Tämä näkyy esimerkiksi videoilla, joissa queer-positiivinen nainen ottaa kantaa esimerkiksi pride-kuukauden aikana tai puhuu homofobian vastaisuudesta (ks. kuva 5). TikTokin formaatissa nämä kannanotot tehdään usein esimerkiksi improvisoituina kommentteina kappaleen lopussa, mutta ne herättävät voimakkaita reaktioita sekä queer-yhteisöltä että heidän liittolaisiltaan. Tärkeää liittolaisen roolia voi peilata myös aikaisempiin naisartisteihin, kuten Madonnaan tai Kylie Minogueen, jotka ovat olleet tärkeitä vaikuttajia ja ikoneita seksuaalivähemmistöille (Rolling Stone Australia, 2023; Ferguson, 1994; Orange, 2023).

4.1.3 Estoton ja provokatiivinen nainen

TikTok-videoissa nousee esiin estottoman ja provokatiivisen naisen representaatio, joka rikkoo perinteisiä ja normatiivisia käsityksiä naisellisesta käytöksestä. Näissä videoissa naiseus ja käytös nähdään itsevarmana, tilaa ottavana ja epäsovinnaisena. Representaatio rakentuu muun muassa eleiden, suorasanaisten puheen ja esiintymisen, fyysisen ilmaisun ja vallan ottamisen kautta. Tämän representaation ytimessä on avoin ja tietoinen rajoja rikkova toiminta. Madonna oli yksi ensimmäisistä valtavirta-artisteista, joka käyttäytyi avoimen provokatiivisesti, mutta nykyartistit jatkavat tätä perinnettä uusin keinoin ja uudenlaisen yleisösuhteen kanssa (Haider, 2020).

Yksi keskeinen estottomuuden ja provokatiivisuuden ilmentymä on fyysinen ja kehollinen ilmaisu. Aineistosta näkyy, miten kehollisuus poikkeaa perinteisestä naisellisen hillityn esiintymisen normista. TikTok-videoilla tämä näkyy esimerkiksi lavaesiintymisen kautta, jossa ylilyövä, kaoottinen, riehakas tai ruumiillinen käytös rakentaa kuvaa naisesta, joka hallitsee tilaa estottomasti omilla ehdoillaan. Esimerkiksi videolla, jossa Charli xcx sylkee lavalle ja nuolee sen pois (ks. kuva 5), rakennetaan tarkoituksella shokeeraavaa ja sääntöjä rikkovaa vaikutelmaa. Tällaiset eleet irtautuvat odotuksesta, että naisartistin tulisi olla hillitty ja hallittu, ja rakentavat uudenlaista

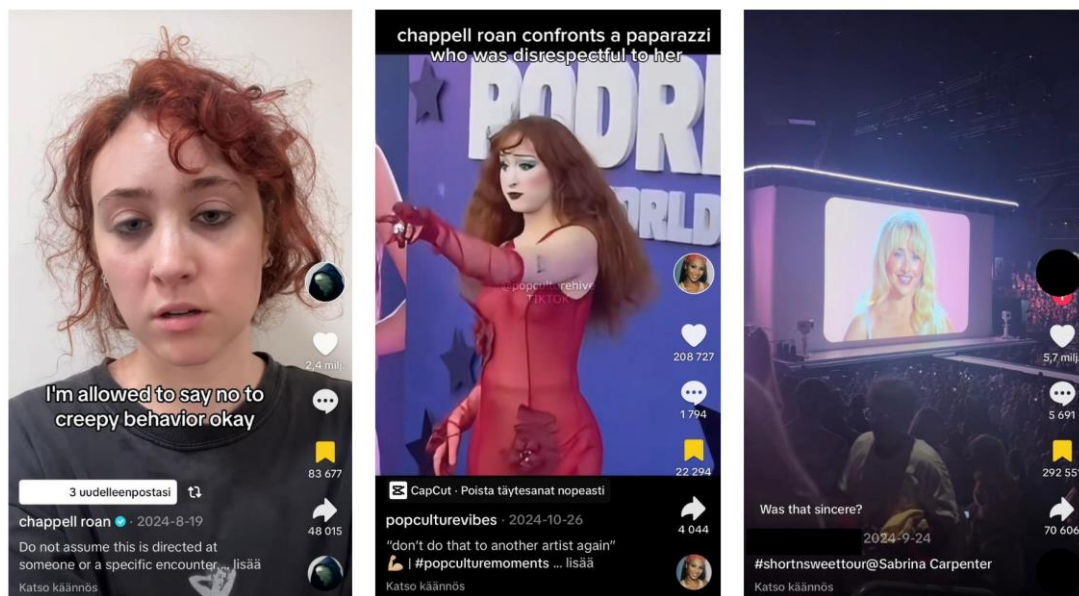
ruumiillista valtaa. Videoilla esiintyminen on hallittua, mutta rajoja koettelevaa ja siinä yhdistyy yliampuuvuus, seksuaalisuus sekä fyysisuus, joka rakentaa kuvaa naisesta, joka ottaa oman tilansa ja ei pyri miellyttämään muita, vaan käyttää omaa valtaansa. Osa yleisöstä on tulkinnut, että Charli xcx:n asenne edustaa 1990-luvun riot grrrl -bändin edustamaa feminististä punk liikettä (Madden, 2024). Naisartistit ovat kautta aikojen pyrkineet rikkomaan kuvaa tynesti ja siveästi käyttäytyvästä naisesta ja nyky naiset jatkavat normien rikkomista ja odotuksia käytöksellään. Erityisesti rock- ja punkpiireissä tämän kaltainen käytös on tuttua.

Kuva 5. Aineistoesimerkki Charli xcx:n estottomasta lavaesiintymisestä

Toinen keskeinen representaatiopiirre on epäkohtiin puuttuminen ja suorasanaisuus, joka välittyy videoilla sekä lavaesiintymisen että haastatteluiden kautta. TikTokissa on jaettu laajasti videoita, joissa Chappell Roan kieltäytyy hiljaisesti hyväksymästä artistin rooliin liitettyjä vaatimuksia ja epäkohtia. Esimerkiksi videolla artisti kertoo, ettei aio enää sietää huonoa kohtelua tai antaa aikaansa loputtomasti faneille, vaan asettaa rajat julkisuuden keskellä. Tämä rakentaa kuvaa naisesta, joka käyttää ääntään suojellakseen itseään ja vaatii myös artistina oikeudenmukaista kohtelua.

Videoilla nähdään myös, miten artistit käyttävät provokatiivisuutta ja asennetta tuodakseen esiin yhteiskunnallisia epäkohtia ja etenkin artisteihin liitettyjä oletuksia. Estoton ja provokatiivinen nainen ei pelkää sanoa ääneen kohtaamiaan epämuukavia tilanteita ja ei hiljaa hyväksy epäkohtia. Päinvastoin artisti ottaa rohkeasti ja suoraan esiin häntä koskevat epäoikeudenmukaisuudet (ks. kuva 6).

Kuva 6. Aineistoesimerkki artistien asenteista

Estoton ja provokatiivinen nainen voi TikTok-videoilla myös korjata ja ohjata muita aktiivisesti. Videoilla nähdään tilanteita, joissa artistit puuttuvat suoraan yleisön tai median toimintaan. Esimerkiksi eräällä videolla Chappell Roan kritisoi yleisöään siitä, että VIP-osio ei tanssi hänen kappaleensa mukana – ele, joka rakentaa kuvaa naisesta, joka uskaltaa vaatia osallistumista ja kunnioitusta myös esiintyessään. Toisessa videossa hän tunnistaa punaisella matolla toimittajan, joka on aiemmin huutanut hänelle, ja vaatii tältä julkisesti anteeksipyyntöä (ks. kuva 6). Näissä tilanteissa representaatio rakentuu aktiivisena ja kontrollia ottavana.

Estottomuuteen liittyy TikTok-videoilla myös kerroksellinen julkisuuden kommentointi, jossa artistit käyttävät sosiaalista mediaa kommentoidakseen omaa asemaansa ja

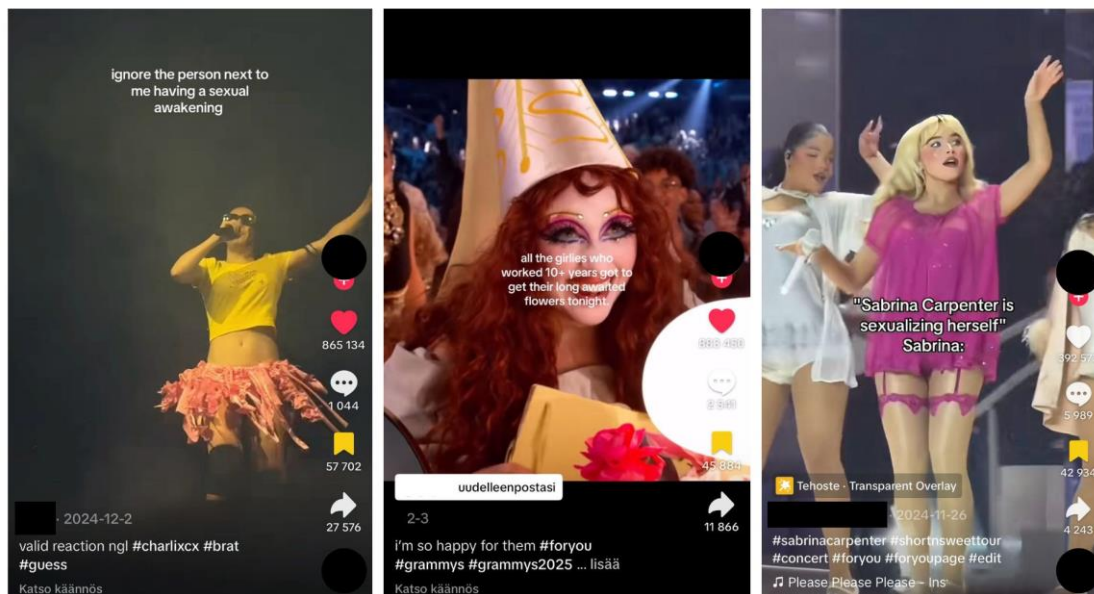
julkisuuden odotuksia. Esimerkiksi haastattelussa artisti kertoo, kuinka rajojen vetäminen on tuottanut parempaa kohtelua, ja tuo esiin sen, että naisartistit ovat aiemmin pelänneet kritisoida fanejaan. Tämä avaa representaation taustalle yhteiskunnallista ja historiallista ulottuvuutta ja osoittaa, että kyse ei ole vain yksilöiden käyttäytymisestä, vaan laajemmasta ilmiöstä.

Provokatiivisuus voi TikTok-videoilla näyttäytyä myös tyyliissä ja julkisissa eleissä, jotka eivät ole avoimen hyökkäviä mutta silti haastavat odotuksia. Esimerkiksi Sabrina Carpenterin esiintymisestä Pride-kuukauden aikaisessa esiintymisessä yhdistyy queer-positiivisuus ja provokaatio (ks. kuva 4), mikä tekee representaatioista monitasoisia. Näissä videoissa rakentuu kuva naisesta, joka käyttää esiintymistä oman asemansa ilmaisuun, ilman että se mukautuisi perinteisiin käsityksiin sopivuudesta tai tyyneydestä.

Artistit haastavat perinteisiä käsityksiä naisellisesta esiintymisestä ja käytöksestä julkisessa ammatissa. Naisten on odotettu olevan miellyttäviä ja sovinnaisia, mutta nyt osoitetaan, että naisartistin ei tarvitse peitellä tai pyytää itseään anteeksi, ei lavalla, sosiaalisessa mediassa tai julkisuudessa.

4.1.4 Visuaalisesti itseään ilmaiseva nainen

TikTok-videoiden naisartistit rakentavat visuaalisesti itseään ilmaisevan naisen representaatiota, jossa ulkonäkö ei ole vain esteettinen valinta vaan tärkeä osa brändin ja itseilmaisun vahvistamista. Näyttävyyks toimii sekä huomion herättämisen että normien haastamisen välineenä. Videoilla toistuvat visuaaliset elementit, jotka vaihtelevat feminiinisestä herkkyydestä rosoiseen estetiikkaan ja drag-kulttuuriin liittyvään performatiivisuuteen. Kaikkia kolmea artistia yhdistää kuitenkin tietty kauneusnormien täytyminen. Jokainen heistä on valkoiseen etniseen ryhmään näennäisesti sopiva, hoikka sekä näkyvästi vammaton, mikä kuvastaa edelleen populaarikulttuurissa ja popmusiikin maailmassa vallitsevia standardeja ja kauneusihanteita.

Kuva 7. Aineistoesimerkki artistien ulkonäköön liittyvistä piirteistä

Yksi TikTok-videoitten visuaalisen itseilmaisun keskeinen piirre on seksuaalisuuden ja naisellisuuden leikkittely. Tämä näkyy esimerkiksi videoissa, joissa Sabrina Carpenter esiintyy romanttisissa mutta seksuaalissävyytteisissä asuissa, joissa lyhyet helmet, läpikuultavat materiaalit ja näkyvät sukkanauhat muodostavat ristiriidan viattoman naisen ja seksuaalisen subjektin välillä (ks. kuva 7). TikTok-videoilla Sabrina Carpenterin tyyli edustaa perinteisiä kauneushanteita erityisen vahvasti. Videoilla korostuu pieni, kauniisti meikattu, tuuheilla hiuksilla varusteltu sekä perinteisen kaunis artisti. Videoilla toistuvalla seksuaalissävyytteisellä pukeutumisella voidaan rikkoa kuvaa neitsytmäisestä kauniista poptähdestä ja tuoda sävyjä artistin kuvaan.

Toinen visuaalisen itseilmaisun piirre on epätäydellisyyden ja rosoisuuden estetiikka, joka haastaa odotukset huolitellusta ja siististä naisesta. TikTok-videoilla, joissa Charli xcx esiintyy, nähdään tietoisesti sotkuinen tyyli, jossa esiintymisasut voivat olla esimerkiksi repaleisia tai itsetehdyn näköisiä. Paita voi paljastaa rintaliivit tai hame alushousut, jotka ovat valintoja, jotka korostavat huoliteltua huolimattomuutta. Tämä estetiikka tuo näkyviin sen, että myös näyttävyyden voi olla keskeneräistä ja silti harkittua. Naisartisti voi

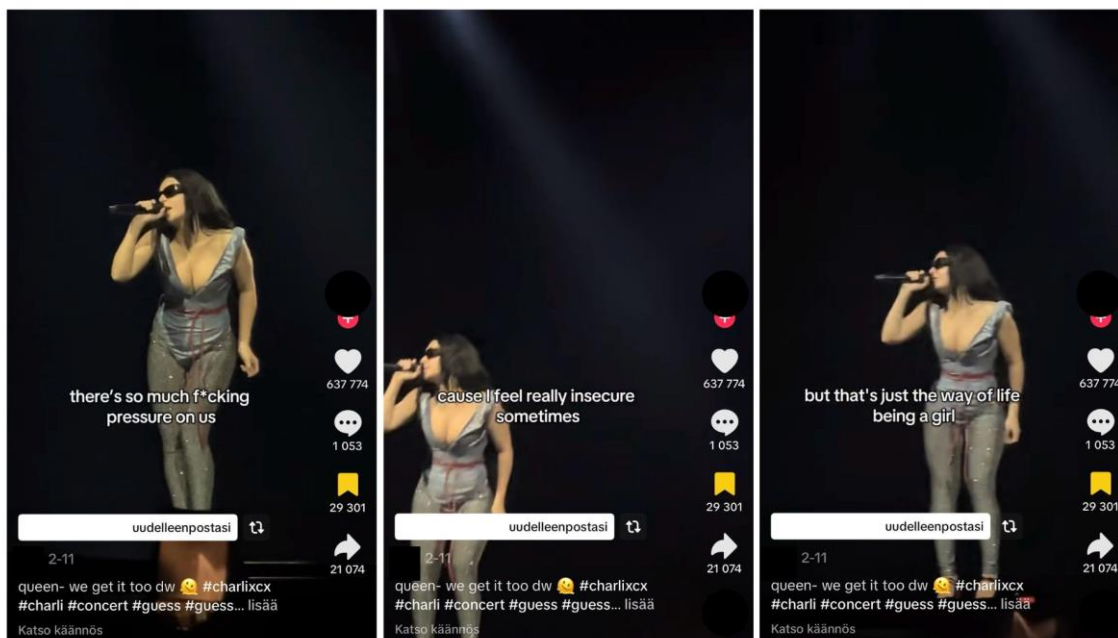
tietoisesti hyödyntää kaoottisuutta. TikTok-videoilla tämä näyttäytyy tasapainona feminiinisyyden ja maskuliinisten sekä kapinallisten elementtien välillä, joka on tuttua erityisesti punk- ja rock-kulttuureista (Bendix, 2017).

Kolmas piirre on yliperformatiivisuus ja sukupuolinormien haastaminen, joita Chappell Roan hyödyntää visuaalisessa ilmaisussaan. Häntä koskevissa TikTok-videoilla ulkonäkö ei rajoitu pukeutumiseen vaan muuttuu rooliasuksi, jossa näyttävät hiukset, meikki ja vaatteet muodostavat yhdessä performatiivisen kokonaisuuden. Roan ammentaa näkyvästi drag-kulttuurista ja esiintyy välillä hyperfeminiinisenä ja välillä maskuliinisenä (kuva 2). Tämä visuaalinen liioittelu irrottaa naiseuden perinteisistä kauneusihanteista ja tuo näkyviin Judith Butlerin ajatuksen sukupuolesta performanssina. Näin ollen, hän tyyllillään rikkoo perinteisiä naisartistien representaatioita, joissa pukeutuminen on feminiinistä ja laittautuminen hillittyä ja klassisen kaunista. Näin luodaan representaatiota naisesta, joka ei pyri sulautumaan joukkoon vaan ottaa visuaalisesti tilaa ylitsevuotavasti ja tietoisesti. Yliperformatiivinen tyyli on tuttu populaarikulttuurissa ja muodissa, joissa erikoisten elementtien yhdistely tuo esiin pukeutumisen performatiivisuuden ja kyseenalaistaa vaatteisiin liitetyt sukupuolinormit (Bancroft, 2012).

Vaikka videoilla rakennetaan uudenlaisia representaatiota naisartistien ulkonäöstä ja tyylistä, ei voida unohtaa, että ne myös uusintavat kauneusnormeja. Artistit voivat rikkoa yksittäisiä odotuksia, mutta samalla he edustavat edelleen normatiivisia kauneuskäsityksiä. Vaikka Sabrina Carpenter leikittelee seksuaalisuudellaan, Charli xcx tuo mukaan rosoisuutta ja Chappell Roan haastaa sukupuolirooleja, ovat he kaikki osa kulttuuria, jossa valkoisuus, hoikkuus ja nuoruus määrittävät edelleen kauneutta. Visuaaliset representaatiot eivät pelkästään uudista kuvastoja, vaan ne myös vahvistavat ja toistavat vallitsevia kauneusnormeja.

4.1.5 Aito ja herkkä nainen

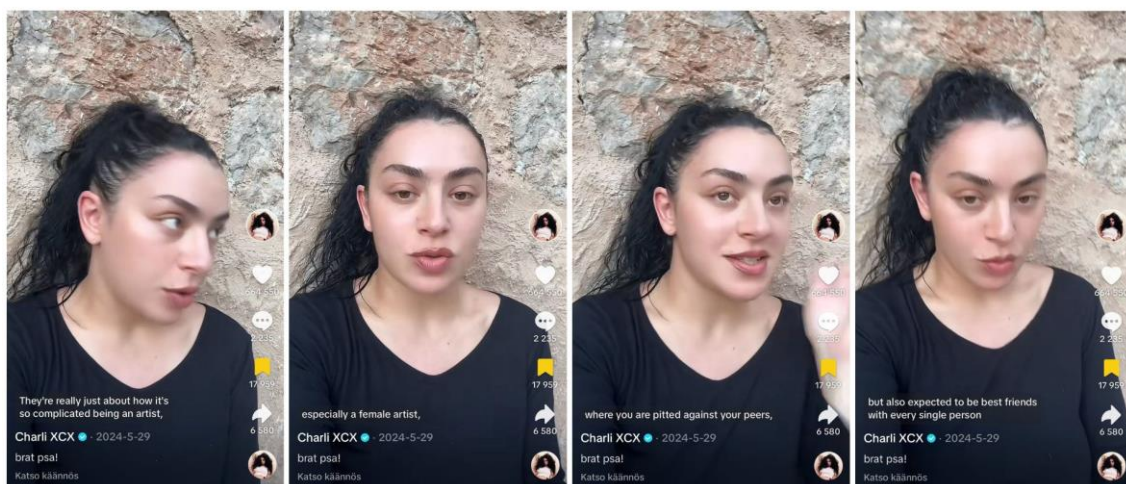
TikTok-videoilla rakentuu representaatio aidosta ja herkästä naisesta. Aineiston perusteella nainen voi olla yhtä aikaa itsevarma, mutta myös haavoittuva ja keskeneräinen. Videoilla puhutaan vaikeista tunteista, epävarmuudesta ja kipukohdista liittyen naiseuteen musiikkialalla. Videoilla kuullaan rehellisiä, haavoittuvaisia ja suorasanaisia ulostuloja, jossa artisti käsittelee ristiriitaisia tunteitaan (ks. kuva 8, ks. kuva 9). Mediassa on totuttu näkemään julkisuuden henkilöitä, jotka toimivat hyvin hallitusti ja heidän persoonansa on huolella kiillotettu sekä kuratoitu.

Kuva 8. Aineistoesimerkki Charli xcx:n epävarmuuksista naisena

Perinteisessä mediassa julkisuuden henkilöiden persoona on usein viimeistelty ja huolella kuratoitu. TikTok-videoilla naisten aitous ja epätäydellisyys nähdään arvokkaina. Nämä piirteet muokkaavat keskustelukulttuuria ja resonoivat yleisön kanssa. Herkkyys ei näyttäyty aineistossa passiivisuutena, vaan tapana olla rehellinen ja aito, ottaa tilaa ja vaikuttaa. Tämä uudenlainen kiillottamattomuus rakentaa representaatiota naisartistista, joka voi olla monin tavoin ristiriitainen. Nainen voi olla itsevarma ja kaunis esiintyjä, mutta myös uupunut, vihainen tai epävarma.

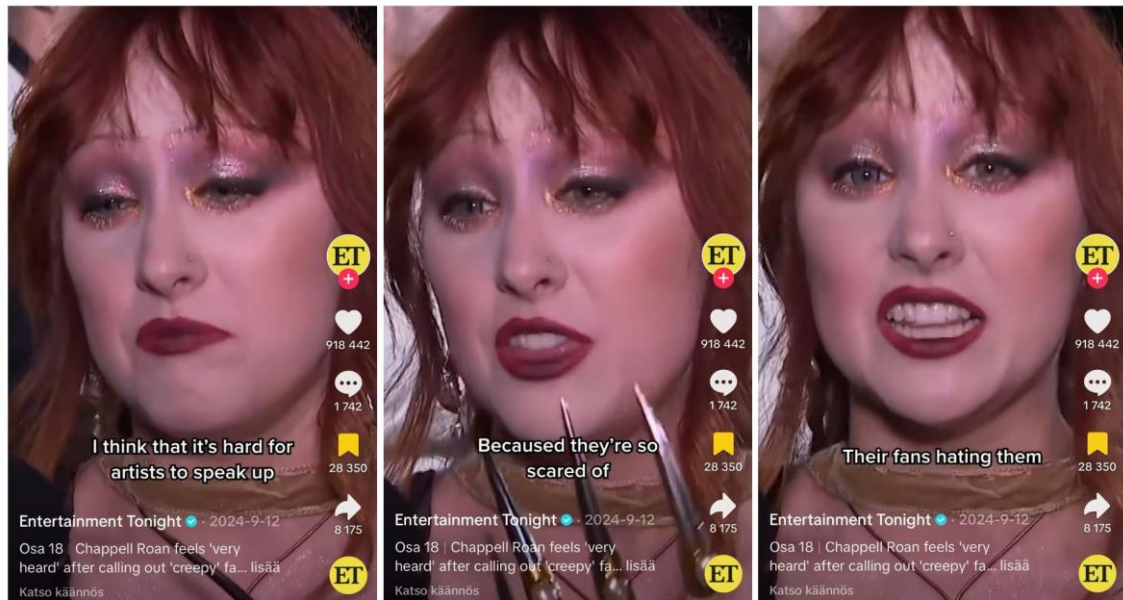
Ristiriitaiset ja monimutkaiset tunteet toistuvat useissa videoissa. Charli xcx kuvailee itseään ja brat-henkisyyttä ihmisenä, joka voi tehdä virheitä, romahtaa ja juhlia selvitäkseen. Hän sanoo olevansa rehellinen ja arvaamaton, mutta silti itsensä tunteva. Vastaavasti Chappell Roan puhuu kokemastaan ahdistuksesta ja fanien epäasiallisesta käytöksestä (ks. kuva 10). Tämä rakentaa kuvaa naisesta, joka ei ole passiivinen, vaan aktiivisesti itseään ja hyvinvointiaan puolustava toimija.

Kuva 9. Aineistoesimerkki naisartistiuden haasteista avautumisesta

Naisartistiuteen liittyvät haasteet nousevat aineistossa toistuvasti esiin. Chappell Roan korostaa, miten vaikeaa artistien on puhua negatiivisista asioista ilman pelkoa siitä, että fanit hylkäävät heidät (ks. kuva 10). Artisteilla on kuitenkin halu sanoa asiat ääneen ja asettaa rajat. Charli xcx käsittelee sitä, kuinka naisartisteilta odotetaan samanaikaisesti kilpailua ja solidaarisuutta (ks. kuva 9). Jos tähän ei kykene, voi tulla leimatuksi huonoksi feministiksi. Hän kuvaa, kuinka tunne huipulla olemisesta voi seuraavana päivänä vaihtua täydelliseen epävarmuuteen. Tällaisia kokemuksia ei hänen mukaansa ole totuttu sanoittamaan ääneen, mutta juuri siksi hän puhuu niistä kappaleissaan, vaikka tietää saavansa kritiikkiä. Naisartistien välinen vastakkainasettelu on ollut historiassa toistuva

keskustelunaihe erityisesti silloin, kun kaksi artistia edustavaa samanlaisia tyylejä (Haider, 2020). Artistit ovat kokeneet, että naisten välinen solidaarisuus on nykyään aidointa ja provokatiivisinta ilmaisua (Haider, 2020).

Kuva 10. Aineistoesimerkki artistien epävarmuuksista fanikuntia koskien

Aitous ja herkkyys ovat aineistossa toistuvia piirteitä, jotka rakentavat representaatioita naisartisteista. Monimutkaiset tunteet ja haavoittuvuus eivät heikennä artistibrändiä vaan pikemminkin vahvistavat sitä. Tunteiden näyttäminen, rehellisyys ja rajojen vetäminen ovat osa vahvaa ja modernia naisartistikuvaa.

4.2 Yhtäläisyydet ja erot naisartistien representaatioissa

Edellisessä luvussa identifioin aineiston perusteella erilaisia representaatioita, joita TikTokin kautta syntyy naisartisteista ja naiseudesta vuonna 2024. Tässä luvussa vertailen aineistosta löytyneitä representaatioita ja niiden sisäisiä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia. Tarkoituksena on vastata toiseen tutkimuskysymykseeni: ”Mitä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia naisartistien representaatioista TikTokissa löytyy?”

Sihvosen ja Mannisen (2024) mukaan TikTok toimii oivallisena esimerkkinä käyttäjävetoisen sisällöntuotannon ja sen jakamisen keskeisestä roolista sosiaalisen median ekosysteemissä. Alustalla käyttäjät eivät ainoastaan luo materiaalia, vaan he myös osallistuvat aktiivisesti olemassa olevan sisällön muokkaamiseen ja uudelleenkäyttöön, mikä muokkaa alustan kulttuuria aktiivisesti (Sihvonen & Manninen, 2024). Videoiden suosio ei ainoastaan määriy niiden sisällön ja aiheen perusteella, vaan myös sen mukaan, kuinka hyvin aiheet resonoivat ajankohtaisten trendien kanssa ja miten tehokkaasti ne kykenevät sitouttamaan käyttäjien huomion (Sihvonen ja Manninen, 2024).

TikTok on dynaaminen ja globaali alusta (Sihvonen & Manninen, 2024). TikTokin erityispiirteet, kuten nopeatempoisuus, algoritmipohjainen suositussjärjestelmä ja vuorovaikutteinen sisältö, mahdollistavat sisällön nopean ja suoran luomisen (Greenwood, 2021). Alustan suosio perustuu osittain siihen, että se palkitsee autenttisuuden ja nopeat reaktiot trendeihin, mikä vaikuttaa merkittävästi siihen, miten artisteista luodaan sisältöä. Kevyempi lähestymistapa resonoi hyvin käyttäjien keskuudessa, jotka arvostavat helposti lähestyttävää sisältöä, kun taas provokatiiviset ja rohkeat sisällöt hyödyntävät TikTokin kykyä luoda viraaleja ilmiöitä ja herättää voimakkaita tunteita (Greenwood, 2021). Vaikka TikTokin kyky synnyttää viraaleja ilmiöitä tuo merkittäviä mahdollisuuksia, se tuo myös haasteita, sillä alustan nopeatempoisuus voi hankaloittaa pitkäjänteisten ja syvempien representaatioiden rakentamista.

4.2.1 Yhtäläisyydet representaatioissa

Kaikkia kolmea naisartistia esittävistä videoista oli mahdollista havaita avoimen seksuaalisia piirteitä ja TikTok-julkaisuissa korostuu avoin seksuaalisuus osana naisartistiuden ja naiseuden representaatiota. Aineistosta näkee, että seksuaalisuus on väylä itseilmaisuuksiin ja seksuaalisuus toimii myös välineenä huomion herättämiseen.

Aineistosta nousee yhteisenä elementtinä se, että naisia ja artisteja ei pyritä esineellistämään, vaan seksuaalisuutta juhlistetaan ja se otetaan omiin käsiin. Yhtäläisyyksiin kuuluu myös seksuaalinen shokeeraavuus, kun videoissa haastetaan perinteistä siveän ja hillityn käytöksen odotuksia naisartisteja ja naisia kohtaan. Aineistossa korostuu avoimuus, eikä itsensä pienentäminen. Lisäksi yhteinen piirre videoilla aineiston halki on seksuaalinen ilmaisu kehollisesti lavaesiintymisessä. Avoimen seksuaalisen naisen representaatio rakentuu myös visuaalisuuden kautta, jossa välineenä toimivat ilmeet, eleet, katsekontakti kameraan ja esiintymisasut.

Keskeisiä yhtäläisyyksiä liittyy myös queer-positiivisen naisen representaatioihin TikTokissa. Aineistosta nousee esiin, että jokainen on ilmaissut tukensa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöille. Lisäksi yhteys queer-yleisöihin ilmenee esimerkiksi verbaalisten kannanottojen ja yleisön huomioimisen kautta halki aineiston. Etenkin aineistossa, joka keskittyy Sabrina Carpenteriin tai Charli xcx:ään esiin nousee suhde liittolaisrooliin, jossa artistit ottavat kantaa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksien hyväksi olematta itse osa yhteisöä.

Aineiston perusteella artistit rikkovat perinteisiä naiseuden normeja luoden vahvempaa estottoman ja provokatiivisen naisen representaatiota. He eivät esiinny konventionaalisina naisina, vaan haastavan valta yleisön odotuksia siitä, millainen naisartistin tulisi olla. Normeja haastavat artistit esiintyvät sellaisina kuin ovat pelottomina ja eivät välitä normeista. Erityisesti Chappell Roan ja Charli xcx vahvistavat estottoman ja provokatiivisen naisen representaatiota ja tämä näkyy erityisesti heidän puheessaan ja käytöksessään esiintymislavalla sekä median edessä, mikä korostuu TikTok-sisällöissä toistuvasti. Representaatiossa korostuu estottomuus ja pelottomuus, jossa oma tila otetaan haltuun halutulla tavalla ja uhmataan perinteistä kiltin naisen roolia.

Aineistosta ulkonäkö on merkittävä elementti ja sen pohjalta rakentuu kuva visuaalisesti näyttävästä naisesta. Visuaalinen estetiikka on keskeinen ja merkittävä osa

representaatioiden rakentumista läpi aineiston. Näyttävyys ja tyylietietoisuus on vahva kantava teema. Videot näyttävät, että naiseus ei ole ulkoisestikaan yksiulotteista, vaan naiseutta voidaan rakentaa hyvin eri tavoin. Vaikka jokaisella artistilla on omanlainen tyyli, jokaista yhdistää normatiiviset kauneusihanteet ja heidän ulkonäkönsä heijastaa niitä standardeja, jotka ovat jo pitkään olleet olemassa populaarikulttuurin visuaalisessa estetiikassa. Ulkomuoto on artisteille keino rakentaa tietoisesti ja visuaalisesti omanlaista artistibrändiä ja naiseutta ja ulkonäkö onkin aktiivinen osa brändiä. Aineistosta voidaan nähdä, miten jokainen ylläpitää tiettyjä ulkonäköön liittyviä ihanteita ja kuvastoja, mutta jokainen myös haastaa niitä omalla tavallaan.

TikTokissa rakentuvat myös representaatiot naisista, jotka ovat sekä itsevarmoja että haavoittuvaisia. Aidon ja herkän naisen representaatio rakentuu erityisesti videoissa, joissa esiintyy Chappell Roan ja Charli xcx, jotka näyttävät, että samaan aikaan voi olla sekä itsevarma että keskeneräinen. Videoilla käsitellään epävarmuuksia naisena ja tekijänä sekä ristiriitaisia tunteita, mikä rikkoo perinteisempää kaunisteltua ja sopusointuista julkisuuskuvaa. Avoimuus ei ole heikkous vaan tuo artistin lähemmäs yleisöä samaistuttavuudella. Sekä Chappell Roan että Charli xcx puhuvat avoimesti haasteistaan musiikkialalla, huonoista kokemuksista fanejen kanssa ja he uskaltavat myös puolustaa omia rajojaan. Myös Sabrina Carpenter tuo esiin aitoutta, mutta se ilmenee enemmän itseironian ja leikillisyyden kautta kuin haavoittuvuuden.

4.2.2 Eroavaisuudet representaatioissa

Seksuaalisuus on representaatioiden keskiössä, mutta siihen liittyvät eroavaisuudet kytkeytyvät vahvasti aineiston sisällön sävyihin ja tyyliin. Sabrina Carpenter ilmaisee omaa seksuaalisuuttaan huumorin ja leikkimielisyyden kautta ja ilmaisu on hyvin flirttailevaa. Videot, joilla Charli xcx ilmentää omaa seksuaalisuuttaan ovat taas sävyiltään kehollisesti voimakkaampia ja rajumpia. Seksuaalisuus rakentuu provokatiivisten eleiden ja liikkeiden sekä paljastavien asujen kautta. Chappell Roanin kohdalla aineistosta heijastuva seksuaalisuus rakentuu vahvasti artistin queer-identiteetin kautta. Hän tuo

esille muun muassa sanoituksissaan naisiin kohdistuvaa kiinnostusta ja halua, mikä laajentaa representaatiota heteronormatiivisuudesta kauemmas ja asettaa hänet eri positioon kuin kaksi muuta artistia.

Eroja löytyy myös queer-positiivisen naisen representaatioista. Selkein ero on se, kuinka omakohtaista tai syväluotavaa osallisuus on. Aineistosta käy selville, miten Chappell Roan rakentaa queer-positiivista representaatiota omasta identiteetistään käsin. Hän on avoimesti lesbo ja tuo queer-identiteettinsä osaksi taidettaan ja ilmaisuaan. Hänen visuaalisessa estetiikassaan korostuu yhteys queer-yhteisöön etenkin drag-elementtien kautta. Chappell Roan nousee aineistosta esiin erityisesti monitasoisen representaation kautta. On selvää, että itse seksuaalivähemmistöön kuuluvana aineistoesimerkit Chappell Roanista ovat painotuksiltaan ja motivaatioiltaan syvemmät. Charli xcx:n ja Sabrina Carpenterin representaatiot liittyvät seksuaali- ja sukupuolivähemmistön liittolaisuuteen. He ilmaisevat tukensa kannanottojen ja yleisön huomioimisen kautta, mutta queer-yhteys ei ole henkilökohtainen kokemus. Chappell Roanin queer-representaatio on monitasoisempi ja henkilökohtaisempi kuin kahden muun artistin.

Eroavaisuudet estottoman ja provokatiivisen naisen representaatiossa liittyvät sävyeroihin. Esimerkiksi aineistosta nousi suhteellisen vähän esimerkkejä Sabrina Carpenterin provokatiivisesta käytöksestä. Vaikka artistin käytös voi olla hillitympää muihin verrattuna, ottaa hän kuitenkin oman tilansa ja hänen seksuaalinen ilmaisunsa voi myös olla provokatiivista. Videoilla Charli xcx:stä nähdään, kuinka hän käyttää provokaatiota ja häpeilemättömyyttä tavoilla, jotka voivat näyttää myös groteskeilta. Siinä missä aineistosta nousee esiin kehollinen estottomuus Charli xcx:n kohdalla, Chappell Roan on estoton enemmän verbaalisesti ja kantaaottavasti. Hän lähestyy asioita provokatiivisesti ja ei pelkää kääntää huomiota epäkohtiin tai kritisoida niitä todella avoimesti. Videoilla Chappell Roan puhuu rohkeasti epäkohdista, kun taas Charli xcx voi provosoida rikkomalla perinteisiä esiintymisnormeja.

Jokainen artisti on visuaalisesti näyttävä ja erottuu suuresti estetiikallaan, mutta jokaisen tyyli eroaa toisista merkittävästi. Videoilta näkee, miten Sabrina Carpenter edustaa selkeästi perinteisempää feminiinistä huoliteltua kauneutta, tuoden siihen kerroksia seksuaalisuudella ja leikkimielisyydellä. Charli xcx:n luoma representaatio näyttävästä naisesta taas on tarkoituksella rosoinen ja tarkoituksenmukaisesti keskeneräinen, joka on vastapainoa siistille ja huolitetulle vallassa olevalle naiskuvastolle. Chappell Roan taas tyyllillään omistautuu yliperformatiivisuudelle ja teatraalisuudelle. Hänen estetiikkaansa on vaikuttanut suuresti drag-taide, jossa sukupuolen ja visuaalisuuden performatiivisuus korostuu. Toisinaan näyttävyyttä on hyperfeminiinistä ja toisinaan leikitellään maskuliinisuuden kanssa.

Aineistosta välittyvä representaatio aidosta ja herkästä naisesta ei ilmene samalla tavalla voimakkaan ja rohkean verbaalisesti Sabrina Carpenterin kohdalla. Videoilla artistin kohdalla korostuu aitous rohkean seksuaalisuuden ja kepeyden kautta, mutta hän ei aineiston perusteella tuo tunteitaan, haavoittuvuuttaan tai epävarmuuksiaan samalla tavalla esiin kuin Chappell Roan tai Charli xcx. Siinä missä toisista artisteista välittyy kuva rohkeampana avautujana, Sabrina Carpenter edustaa enemmän perinteisempää romantisoitua ja hallittua naisartistia. Estottoman ja provokatiivisen naisen sekä aidon ja herkän naisen representaatioissa on aineiston perusteella suurin kontrasti artistien välillä.

Vaihtoehtoisia tulkintoja representaatioille olisi voinut olla haastaa poimimiani representaatioita. Esimerkiksi queer-positiivisuuden representaatiossa olisi liittolaisuus voitu nähdä performatiivisena ja imagollisena eleenä, mutta analyysin perusteella liittolaisuuden eleet nähdään merkityksellisinä, vaikka ne ei kaikki kumpua henkilökohtaisesta identiteetistä. Myöskin haavoittuvuus on nähty tämän tutkimuksen valossa aitona, mutta se olisi voitu tulkita myös strategiallisena valintana. Analyysissa on kuitenkin nähty, että haavoittuvuus rakentaa samaistuttavaa ja moninaista kuvaa naisartisteista. Myöskin avoimen seksuaalisuuden representaatio olisi voitu tulkita jatkumona perinteiselle naisten esineellistämälle ja miehen katseen kohteena

olemiselle. Analyysin pohjalta kuitenkin tulkittiin, että seksuaalisuus esitetään artistien omista lähtökohdista ja omilla ehdoilla tietoisena valintana eikä passiivisena katseen kohteena.

5 Päätäntö

Tutkimukseni tavoitteena oli selvittää, millä tavoin TikTokiin vuonna 2024 julkaistut videot rakentavat, muokkaavat ja haastavat naisartistien representaatioita. Tutkimuksen aineistona oli 54 TikTokissa julkaistua videota vuosilta 2023–2025, jotka käsittelivät Chappell Roanin, Charli xcx:n sekä Sabrina Carpenterin läpimurtovuoden tapahtumia. Tutkin aineistoa representaatioanalyysin avulla, koska sen avulla voidaan tarkastella mediasisältöä ja tulkita erilaisten ihmisryhmien ja ilmiöiden representaatioita (Hawkins, 2016). Tutkimuksen teoreettinen viitekehys muodostui representaatioanalyysin, sukupuolentutkimuksen, populaarikulttuurin tutkimuksen sekä sosiaalisen median tutkimuksen pohjalta. Ensimmäinen tutkimuskysymykseni oli: Mitä representaatioita TikTokissa julkaistut videot rakentavat naisartisteista ja naiseudesta vuonna 2024? Toinen tutkimuskysymykseni oli: Mitä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia representaatioista löytyy?

TikTok-videoissa rakentuu monipuolisia representaatioita naisartisteista ja naiseudesta. Löysin aineistosta viisi eri representaatiota, jotka ovat avoimen seksuaalinen nainen, queer-positiivinen nainen, estoton ja provokatiivinen nainen, visuaalisesti näyttävä nainen sekä aito ja herkkä nainen. Nämä representaatiot ovat usein kerroksellisia ja osittain päällekkäisiä. Representaatioissa on yhtäläisyyksien lisäksi myös eroja, koska niiden painotukset, sävyt ja ilmenemismuodot vaihtelevat.

Musiikintuottajat – IFPI Finland ry:n (2025) raportin mukaan digitaalisen musiikinkulutuksen arvo on tuplaantunut vuodesta 2017. Popmusiikki on säilyttänyt asemansa suosituimpana genrenä niin Suomessa kuin kansainvälisesti, ja se hallitsee suoratoistopalveluita sekä sosiaalista mediaa, kuten TikTokia (IFPI, 2023; Teosto & Musiikintuottajat – IFPI Finland ry, 2024). Musiikin sanoituksilla, visuaalisilla elementeillä ja esitystavoilla on tärkeä rooli siinä, millaisia merkityksiä yleisö rakentaa maailmasta. Mediaesitykset eivät ainoastaan heijasta todellisuutta, vaan myös muovaavat sitä (Seppänen & Väliaverron, 2012, luku 4). Koska TikTok on keskeinen kanava, jolla artisti tavoittavat yleisönsä, on tärkeää tarkastella, millaisia representaatioita siellä tuotetaan.

Nämä representaatiot voivat vaikuttaa sukupuoleen liittyviin normeihin, identiteetteihin ja käsityksiin naiseudesta, mikä tekee tutkimukseni aiheesta ajankohtaisen ja tutkimisen arvoisen.

Sosiaaliseen mediaan keskittyviin tutkimuksiin liittyy aina tietynlaisia haasteita. Muun muassa sosiaalisen median alustojen jatkuva kehitys luo haasteita. TikTokin toiminnallisuudet muuttuvat säännöllisesti, sillä sosiaalisen median alustana sitä päivitetään jatkuvasti. Vaikka digitaaliset alustat muuttuvat jatkuvasti, kytkeytyy niihin voimakkaasti sukupuoleen liittyviä heteronormatiivisia normeja sekä stereotyyppisiä sukupuolen representaatioita ylläpitäviä elementtejä, joka tekee siitä relevantin alustan tähän tutkimukseen (Tuuva-Hongisto & Korjonen-Kuusipuro, 2024, s. 227). On lisäksi tärkeää tunnistaa, että TikTok toimii omien algoritmiensa perusteella. TikTok on saanut osakseen kritiikkiä läpinäkyvyyden puutteesta sekä siitä, että sen algoritmien toiminnasta on vain rajallisesti tietoa (Barta & Andalibi, 2021, s. 2). Lisäksi tässä tutkimuksessa käytetty videoaineisto sisältää riskin, että videoita voidaan poistaa.

On tärkeää huomioida, että tämä tutkimus keskittyy tietynlaiseen, hyvin rajattuun naiseuden kuvastoon, joka rakentuu pääasiassa Yhdysvalloista ja Iso-Britanniasta tulevassa, englanninkielisessä popmusiikissa. Tutkimuksen artistit edustavat homogeenista kuvaa naisista. He ovat pääasiassa valkoisia ja ulkoisesti samankaltaisia. Vaikka yksi heistä tuo esiin queer-identiteettiään (Jocelyn, 2024), mikä tuo monimuotoisuutta tähän muuten rajattuun representaation kenttään, kuvasto voisi olla merkittävästi intersektionalisempaa. Esimerkiksi Charli XCX on kertonut kohtaamastaan kiusaamisesta ja syrjinnästä intialaisen perimänsä vuoksi, vaikka hän onkin valkoinen ulkonäöltään (Weiss, 2024; Ray, 2024). Tämä tuo esiin sen, kuinka kulttuurinen ja etninen tausta voi vaikuttaa representaatioon, vaikka ulkoinen kuvasto saattaa ensisilmäyksellä näyttää homogeeniselta. Tämä tutkimus ei pyri kattamaan kaikkia intersektionaalisia naiseuden esittämisen muotoja, vaan se keskittyy länsimaisen valtavirran popmusiikin ilmiöihin. Intersektionalisempi näkökulma tarjoaisi kuitenkin hedelmällisen lähtökohdan tulevaisuuden tutkimuksille. Tulevaisuudessa olisi siis tärkeää tehdä

tutkimusta, jossa kuvasto olisi monimuotoisempaa ja intersektionaalisempaa. Tutkimukseni on tehty valkoisen eurooppalaisen silmin, joten on tärkeää tiedostaa tutkimuksen rajallisuudet liittyen maantieteelliseen sijaintiin, asemaan sekä etuoikeuksiin liittyen feministisen tutkimuksen saralla.

Tässä tutkimuksessa tutkittiin miten TikTokiin julkaistut videot representoivat naisartisteja vuonna 2024. Jatkotutkimukset voisivat kohdistua samaan aihepiiriin pienillä muutoksilla. Tässä tutkimuksessa keskityttiin artisteihin ja artistirepresentaatioihin, mutta olisi mielenkiintoista tutkia sitä, miten nämä representaatiot vaikuttavat yleisöön. Lisäksi tulevaisuudessa olisi kiinnostavaa toteuttaa tutkimus uudestaan, mutta keskittyen kotimaiseen musiikkiin Suomessa, sillä vuonna 2024 Suomessa 100 eniten striimanneen kappaleen joukossa kotimaisten kappaleiden osuus oli 87 (Musiikintuottajat – IFPI Finland ry, 2025). Lisäksi Top 10 sekä Top 20 koostui 100 % kotimaisista kappaleista. Tutkimuskentällä olisi siis tutkimusaukko suomalaisen popmusiikin ja sen sosiaalisen median representaatioiden kentällä.

Lähteet

- Andrew, S. (2024a, 11. syyskuuta). Chappell Roan's rise to stardom has been 10 years in the making. Here's how she became famous. *CNN*. Noudettu 24.4.2025 osoitteesta <https://edition.cnn.com/2024/09/11/entertainment/chappell-roan-who-is-cec/index.html>
- Andrew, S. (2024b, 14. joulukuuta). Pop music is messier — for the better — because of Chappell Roan, Charli XCX and Sabrina Carpenter. *CNN*. Noudettu 2.4.2025 osoitteesta <https://edition.cnn.com/2024/12/14/entertainment/chappell-charli-sabrina-pop-cec/index.html>
- Avery, L. R., Ward, L. M., Moss, L., & Üsküp, D. (2017). Tuning Gender: Representations of Femininity and Masculinity in Popular Music by Black Artists. *Journal of Black Psychology*, 43(2), 159–191. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1177/0095798415627917>
- Bancroft, A. (2012). Leigh Bowery: Queer In fashion, queer in art. *Sexualities*, 15(1), 68–79. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1177/1363460711432102>
- Barber, K. & Hidalgo, D. A. (2024). Queer. *Britannica*. Noudettu 24.4.2025 osoitteesta <https://www.britannica.com/topic/queer-sexual-politics>
- Barta, K., & Andalibi, N. (2021). Constructing authenticity on TikTok: Social norms and social support on the "fun" platform. *Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction*, 5(CSCW2), Article 430. <https://doi.org/10.1145/3479574>
- Bendix, T. (2017, 13. syyskuuta). 16 Lesbian & Queer Female-Fronted Bands You Should Know. *Billboard*. Noudettu 21.4.2025 osoitteesta <https://www.billboard.com/culture/pride/16-lesbian-bands-singers-you-should-know-7958070/>
- Bielsky, A. (2024, 24. toukokuuta). 32 Years Ago, Madonna Wore One Of Her Most Controversial Looks Ever. *Bustle*. Noudettu 21.4.2025 osoitteesta <https://www.bustle.com/style/madonna-jean-paul-gaultier-boob-dress>
- Borah, P., Ghosh, S., Suk, J., Mini, D. S., & Sun, L. (2023). Feminism Not for All? The Discourse Around White Feminism Across Five Social Media Platforms. *Social Media + Society*, 9(3). <https://doi.org/10.1177/20563051231186862>

- Born, G. (2011). Music and the materialization of identities. *Journal of Material Culture*, 16(4) 376–388. Noudettu 6.10.2024 osoitteesta <https://doi.org/10.1177/1359183511424196>
- Britannica. (2025). Britney Spears. *Britannica*. Noudettu 11.4.2025 osoitteesta <https://www.britannica.com/biography/Britney-Spears>
- Burr, V. (1998). *Gender and Social Psychology*. Routledge.
- Butler, J. (1993). *Bodies that matter: on the discursive limits of sex*. Routledge.
- Butler, J. (2006). *Gender Trouble*. Routledge.
- Byron, P. (2024). TikTok's queer public culture of mental health support. *First Monday*, 29(5). <https://doi.org/10.5210/fm.v29i5.13258>
- Caldwell, S. (2024, 24. heinäkuuta). What to know about 'brat summer,' the trend taking over pop culture and politics. *Today*. Noudettu 31.3.2025 osoitteesta <https://www.today.com/popculture/music/what-is-brat-summer-charli-xcx-rcna163061>
- Chadwick, W. (1990). *Women, art and society*. Thames and Hudson.
- Corcoran, K. (2024, 9. helmikuuta). Race and ethnicity in the media: why representation matters. *Action for Children*. Noudettu 11.4.2025 osoitteesta <https://www.actionforchildren.org.uk/blog/race-and-ethnicity-representation-in-the-media/>
- Crider, D. (2022). Listening, but Not Being Heard: Young Women, Popular Music, Streaming, and Radio. *Popular Music & Society*, 45(5), 600–616. <https://doi.org.proxy.uwasa.fi/10.1080/03007766.2022.2111513>
- Dailey, H. (2023, 25. elokuuta). Sabrina Carpenter Makes Eras Tour Debut, Covers Selena's 'Dreaming of You' in Mexico City: Watch. *Billboard*. Noudettu 13.3.2025 osoitteesta <https://www.billboard.com/music/music-news/sabrina-carpenter-covers-selena-taylor-swift-eras-tour-debut-1235400984/>
- Dailey, H. (2024, 24. lokakuuta). Charli XCX Dubs Herself, Chappell Roan & Sabrina Carpenter the 'Holy Trinity' Ahead of Primavera Sound. *Billboard*. Noudettu 19.11.2024 osoitteesta <https://www.billboard.com/music/music-news/charli-xcx-holy-trinity-chappell-roan-sabrina-carpenter-1235810850/>

- DataReportal. (2025). TikTok Users, Stats, Data & Trends for 2025. *DataReportal*.
Noudettu 11.4.2025 osoitteesta <https://datareportal.com/essential-tiktok-stats>
- Demopoulos, A. (2024a, 23. heinäkuuta). ‘Kamala IS brat’: Harris campaign goes lime-green to embrace the meme of the summer. *The Guardian*. Noudettu 13.3.2025 osoitteesta <https://www.theguardian.com/us-news/article/2024/jul/23/kamala-harris-charli-xcx-brat>
- Demopoulos, A. (2024b, 28. heinäkuuta). I invented the Apple dance! The woman behind Brat summer’s viral choreography. *The Guardian*. Noudettu 13.3.2025 osoitteesta <https://www.theguardian.com/music/article/2024/jul/28/apple-dance-charli-xcx-brat-tiktok>
- Denis, K. (2024, 7. maaliskuuta). Here’s Every ‘Nonsense’ Outro Sabrina Carpenter Has Performed at Taylor Swift’s Eras Tour. *Billboard*. Noudettu 13.3.2025 osoitteesta <https://www.billboard.com/lists/sabrina-carpenter-nonsense-outro-versions-eras-tour-taylor-swift/>
- Denis, K., & Lipshutz, J. & Unterberger, A. (2024, 28. helmikuuta). Olivia Rodrigo’s Streams Rise Following Guts World Tour Kickoff — And Opener Chappell Roan’s Are Up Even More. *Billboard*. Noudettu 13.3.2025 osoitteesta <https://www.billboard.com/music/chart-beat/olivia-rodrigo-streaming-gains-guts-world-tour-chappell-roan-1235617725/>
- De Lauretis, T. (2004). *Itsepäinen vietti: Kirjoituksia sukupuoliesta, elokuvasta ja seksuaalisuudesta*. Vastapaino.
- DeNora, T. (2000). *Music in Everyday Life*. Cambridge University Press.
- De Smet, B., & Dhaenens, F. (2024). Popular Music and LGBTQ+ Identities in the Age of Streaming: An Explorative Audience Study. *Popular Music and Society*, 48(1), 57–78. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1080/03007766.2024.2437584>
- Dhaenens, F. (2016). Reading Gay Music Videos: An Inquiry into the Representation of Sexual Diversity in Contemporary Popular Music Videos. *Popular Music and Society*, 39:5, 532-546. <https://doiorg.proxy.uwasa.fi/10.1080/03007766.2015.1068530>

- D'Souza, S. (2023, 29. Joulukuuta). Chappell Roan, pop's next big thing: 'I grew up thinking being gay was a sin'. *The Guardian*. Noudettu 13.3.2023 osoitteesta <https://www.theguardian.com/music/2023/dec/29/chappell-roan-pops-next-big-thing-i-grew-up-thinking-being-gay-was-a-sin>
- Epstein, R. (2019, 28. kesäkuuta). Sabrina Carpenter Is Ready for Act II. *Marie Claire*. Noudettu 13.3.2025 osoitteesta <https://www.marieclaire.com/celebrity/a28184345/sabrina-carpenter-interview-2019/>
- Faltesek, D., Graalum, E., Breving, B., Knudsen, E., Lucas, J., Young, S. & Varas Zambrano, F. E. (2023). TikTok as Television. *Social Media + Society*, 9(3). <https://doi.org/10.1177/20563051231194576>
- Ferguson, A. (1994). Bad Girls Don't Cry. *National Review*, 46(10), 72.
- Flynn, M., Craig, C., Anderson, C., & Holody, K. (2016). Objectification in Popular Music Lyrics: An Examination of Gender and Genre Differences. *Sex Roles*, 75(3–4), 164–176. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1007/s11199-016-0592-3>
- Frazier, N. (2025, 3. helmikuuta). 2025 GRAMMYS: See The Full Winners & Nominees List. *Grammy Awards*. Noudettu 29.3.2025 osoitteesta <https://www.grammy.com/news/2025-grammys-nominations-full-winners-nominees-list>
- Fuchs, C. (2024). *Social media: A critical introduction*. Sage Publications.
- Garcia, T. (2024, 6. elokuuta). Summer of Sabrina Carpenter: Hitting No. 1 on the Charts, Getting Advice From Best Friend Taylor Swift and What Barry Keoghan Really Thinks About Her Lyrics. *Variety*. Noudettu 13.3.2025 osoitteesta <https://variety.com/2024/music/features/sabrina-carpenter-talks-top-charts-taylor-swift-barry-keoghan-1236096003/>
- Greenwood, M. (2021, 1. huhtikuuta). Audience, Algorithm And Virality: Why TikTok Will Continue To Shape Culture In 2021. *Forbes*. Noudettu 24.4.2025 osoitteesta <https://www.forbes.com/sites/michellegreenwald/2021/04/01/audience-algorithm-and-virality-why-tiktok-will-continue-to-shape-culture-in-2021/>

- Haarma, J., Kaplas, A-K. & Mattila, I. (2023, 28. huhtikuuta). *Popmusiikin uusi aika: Satumaa-tangosta 2080-luvulle*. Tammi.
- Haider, A. (2020, 6. marraskuuta). From Like a Virgin to WAP: The truly provocative pop songs. *BBC*. Noudettu 21.4.2025 osoitteesta <https://www.bbc.com/culture/article/20201105-from-like-a-virgin-to-wap-pop-stars-reclaiming-raunchiness>
- Hall, S. (1997). Introduction. Teoksessa Hall, S. (toim.), *Representation: Cultural representations and signifying practices* (1–13). SAGE Publications.
- Hansen, K. A. (2015). Empowered or Objectified? Personal Narrative and Audiovisual Aesthetics in Beyoncé's *Partition*. *Popular Music and Society*, 40(2), 164–180. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1080/03007766.2015.1104906>
- Hawkins, S., & Richardson, J. (2007). Remodeling Britney Spears: Matters of Intoxication and Mediation. *Popular Music and Society*, 30(5), 605–629. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1080/03007760600881359>
- Hawkins, S. (2016). *Queerness in Pop Music: Aesthetics, Gender Norms, and Temporality*. Routledge.
- Hawkins, S. (toim.). (2017). *The Routledge Research Companion to Popular Music And Gender*. Routledge.
- Hiatt, B. (2024, 12. heinäkuuta). Hot Pop Summer! Chappell Roan, Sabrina Carpenter, Tinashe, and Charli XCX Conquer the Charts. *Rolling Stone*. Noudettu 5.11.2024 osoitteesta <https://www.rollingstone.com/music/music-features/hot-pop-summer-chappell-roan-sabrina-carpenter-tinashe-charli-xcx-shaboozey-1235058862/>
- Hiebert, A., & Kortés-Miller, K. (2021). Finding home in online community: exploring TikTok as a support for gender and sexual minority youth throughout COVID-19. *Journal of LGBT Youth*, 20(4), 800–817. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1080/19361653.2021.2009953>
- Hirvonen, I. S. (12. heinäkuuta 2024). Kesän kookuttavin poplevy koostuu biiseistä, joita ei ole tehty taustamusiikiksi. *Apu*. Noudettu 6.11.2024 osoitteesta

- <https://www.apu.fi/artikkelit/tassa-on-kesan-koukuttavin-poplevy-charli-cx-brat>
- IFPI. (2024). *Global Music Report – State of the Industry*. IFPI. Noudettu 13.3.2024 osoitteesta <https://www.ifpi.org/resources/#>
- IFPI. (2023, 11. joulukuuta). *IFPI's global study finds we're listening to more music in more ways than ever*. IFPI. Noudettu 6.10.2024 osoitteesta <https://www.ifpi.org/ifpis-global-study-finds-were-listening-to-more-music-in-more-ways-than-ever/>
- Jhally, S. (2007). *Dreamworlds 3 - Desire, Sex & Power in Music Video*. *Media Education Foundation*. Noudettu 2.4.2025 osoitteesta https://www.mediaed.org/transcripts/Dreamworlds-3-Transcript.pdf?_ga=2.76959381.1024161930.1680527761-1604330422.1678717429
- Jocelyn, H. (2024, 18. huhtikuuta). Not Just 'Luck': Why Queer Pop Star Chappell Roan Broke Through to the Hot 100, And Why It Matters. *Billboard*. Noudettu 11.4.2025 osoitteesta <https://www.billboard.com/music/chart-beat/chappell-roan-good-luck-babe-queer-pop-music-1235659813/>
- Johnston, M. (2023, 5. joulukuuta). The 10 Best Albums of 2023. *Time*. Noudettu 13.3.2025 osoitteesta <https://time.com/6340131/best-albums-2023/>
- Jones, M. L. (2022). A Lockdown Recording Project: Jazz Musicians and Metaphors for a Working Life. Teoksessa Abfalter, D. & Reitsamer, R. (toim.), *Music as Labour: Inequalities and Activism in the Past and Present*. (s.97–111). Routledge.
- Kaarlenkaski, T. (2024). Kansallinen maito. Sukupuoli ja suomalaisuus Maito ja terveys ry:n maitomarkkinoinnissa. Teoksessa N. Hämäläinen, T. Kupiainen, & R. Taavetti (toim.), *Joustavat sukupuolet – muuntuvat merkitykset*. (Kalevalaseuran vuosikirja; Vuosikerta 103). Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Kalha, H. (2012). We All Fall (in Love): Socializing With the Anti-Social. 22–38. *SQS – Suomen Queer-tutkimuksen Seuran lehti*, 6(1–2). Noudettu 4.2.2025 osoitteesta <https://journal.fi/sqs/article/view/50849>
- Kheraj, A. (2024, 10. joulukuuta). 2024 was the year of the pop femininomenon. *Dazed*. Noudettu 21.12.2024 osoitteesta

https://www.dazeddigital.com/music/article/65672/1/2024-was-the-year-of-the-pop-femomenon-charli-xcx-sabrina-carpenter-chappell?utm_campaign=feed&utm_medium=referral&utm_source=later-linkinbio

- Kotajärvi, P. (2010). Sukupuolistunut ja sukupuolistava työ. Teoksessa Saresma, T., Rossi, L-M. & Juvonen, T. (Toim.), Teoksessa *Käsikirja sukupuoleen*. Vastapaino.
- Kyrölä, K. (2005). Henry "Suuri" ja jatkuva taistelu. Pornotähti suomalaisen heteromaskuliinisuuden (anti)sankarina. Teoksessa Nikunen, K., Paasonen, S. & Saarenmaa, L. (toim.), *Jokapäiväinen pornomme: Media, seksuaalisuus ja populaarikulttuuri*. Vastapaino.
- Lafrance, M. (2002). A Cultural Studies Approach to Women and Popular Music. Teoksessa Burns, L. & Lafrance, M. *Disruptive Divas: Feminism, Identity & Popular Music*. Routledge.
- Lister, L. (2001). Divafication: The deification of modern female pop stars. *Popular Music and Society*, 25(3–4), 1–10. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1080/03007760108591796>
- Littow Putkonen, I. (2024, 20. syyskuuta). Chappell Roan nousi kuuluisuuteen vauhdilla – nyt hän pyytää faneja jättämään rauhaan ja harkitsee taukoa urastaan. *Yle*. Noudettu 6.11.2024 osoitteesta <https://yle.fi/a/74-20112468>
- Maguire, L. (2024, 9. heinäkuuta). The business of Brat. *Vogue Business*. Noudettu 24.4.2025 osoitteesta <https://www.voguebusiness.com/story/fashion/the-business-of-brat>
- Maijala, A. (2017). *Arvokas sukupuoli: sukupuolen merkitys yhteisluomisen arvonmuodostusprosessissa*. Lapland University Press.
- Matten, E. (2024, 14. kesäkuuta). It's the Summer of 'Brats'. *The New York Times*. Noudettu 31.3.2025 osoitteesta <https://www.nytimes.com/2024/06/14/style/what-is-a-brat-charli-xcx.html>
- Mendes, K. (2015). *SlutWalk: Feminism, activism and media*. Palgrave Macmillan UK.

- Mercier, E. (2024, 14. joulukuuta). Exploring Everyday Slutshaming: The Role of Family and the Male Gaze in Reproducing Women's Sexual Shame. *Sexuality & culture*, 29(2), 864-882. <https://doi.org/10.1007/s12119-024-10303-2>
- Molyneux, M., Dey, A., Gatto, M & Rowden, H. (2021). Discussion paper: New Feminist Activism, Waves and Generations. *UN Women*. Noudettu 18.3.2025 osoitteesta <https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2021/Discussion-paper-New-feminist-activism-waves-and-generations-en.pdf>
- Muchitsch, V. (2024). Sad Girls on TikTok: Musical and Multimodal Participatory Practices as Affective Negotiations of Ordinary Feelings and Knowledges in Online Music Cultures. *Popular Music and Society*, 47(2), 231–247. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1080/03007766.2024.2320589>
- Musiikintuottajat – IFPI Finland ry. (2025, 19. maaliskuuta). *Suomen äänitemarkkinat 2024 : Global Music Report 2025*. IFPI. Noudettu 31.3.2025 osoitteesta <https://ifpi.fi/app/uploads/2025/03/Vuoden-2024-Suomi-GMR-aanitemarkkinat-final.pdf>
- Naisten linja. (2024). On tärkeää puhua seurusteluväkivallasta nuorten kanssa. *Naisten linja*. Noudettu 1.4.2025 osoitteesta <https://naistenlinja.fi/nuorille/#:~:text=Slut%2Dshaming%20tarkoittaa%20tyypilisimmin%20naiseen,seksuaalisuuden%20tai%20sen%20ilmaisemisen%20takia>.
- Nikunen, K., Paasonen, S. & Saarenmaa, L. (2005). Anna meille tänä päivänä meidän... Eli kuinka porno työntyi osaksi arkea. Teoksessa Nikunen, K., Paasonen, S. & Saarenmaa, L. (toim.), *Jokapäiväinen pornomme: Media, seksuaalisuus ja populaarikulttuuri*. Vastapaino.
- O'Brien, L. M. (2025). Madonna. *Britannica*. Noudettu 11.4.2025 osoitteesta <https://www.britannica.com/biography/Madonna-American-singer-and-actress>
- Orange, M. (2023). TRANSFORMER. *New Yorker*, 99(33), 57–61.
- Paasonen, S. (2010). Sukupuoli ja representaatio. Teoksessa Saresma, T., Rossi, L-M. & Juvonen, T. (Toim.), *Käsikirja sukupuoleen*. Vastapaino.

- Patouras, S., & Tanner, C. (2024). "Oh how I love being a woman": post-feminism and contemporary femininity on TikTok. *Feminist Media Studies*, 1–18. <https://doi.org.proxy.uwasa.fi/10.1080/14680777.2024.2442997>
- Paul, L. (2024, 24. lokakuuta). Charli XCX, Chappell Roan, Sabrina Carpenter to Headline 2025 Primavera Sound Festival. *Rolling Stone*. Noudettu 19.11.2024 osoitteesta <https://www.rollingstone.com/music/music-news/primavera-sound-2025-charli-xcx-sabrina-carpenter-chappell-roan-1235141672/>
- Pilcher, J., & Whelehan, I. (2017). *Key concepts in gender studies*. SAGE Publications, Limited.
- Poikolainen, J. (2015). *Musiikkifanius ja modernisoituva nuoruus : populaarimusiikin ihailijakulttuurin rakentuminen Suomessa 1950-luvulta 1970-luvun alkuun*. Nuorisotutkimusseura.
- Prior, B., Barra, E. & Kramer, S. (2019). Women in the US Music Industry - Obstacles and Opportunities. *Berklee Institute for Creative Entrepreneurship*. Noudettu 17.3.2025 osoitteesta <https://college.berklee.edu/sites/default/files/d7/bcm/Women%20in%20the%20U.S.%20Music%20Industry%20Report.pdf>
- Pritchard, W. (2020, 17. joulukuuta). Hyperpop or overhyped? The rise of 2020's most maximal sound. *The Independent*. Noudettu 13.3.2025 osoitteesta <https://web.archive.org/web/20201230210105/https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/music/features/hyperpop-genre-2020-charli-xcx-rina-sawayama-b1775025.html>
- Railton, D. & Watson, P. (2011). *Music Video and the Politics of Representation*. Edinburgh University Press.
- Rajamäki, T. (2022, 8. marraskuuta). TikTokiin käyttäjämäärä kasvoi vuoden aikana 200 prosentilla Suomessa, Facebook ei ole kasvanut kahteen vuoteen. *Markkinointiuutiset*. Noudettu 11.4.2025 osoitteesta <https://www.markkinointiuutiset.fi/artikkelit/tiktokin-kayttajamaara-kasvoi-vuoden-aikana-200-prosentilla-suomessa-facebook-ei-ole-kasvanut-kahteen-vuoteen>

- Ray, C. (2024, 1. huhtikuuta). "I wouldn't have a career without the LGBTQ+ community": Charli XCX on pop culture, heritage and using her voice for good. *Vogue Singapore*. Noudettu 11.4.2025 osoitteesta <https://vogue.sg/charli-xcx-cover-story/>
- Rhodes, G. (2024, 20. elokuuta). The business of Sabrina Carpenter. *Vogue Business*. Noudettu 24.4.2025 osoitteesta <https://www.voguebusiness.com/story/fashion/the-business-of-sabrina-carpenter>
- Rinta-Pollari, A., & Åberg, E. (2023, 21. kesäkuuta). Maskuliinisuuden rakentamisesta ja rakentumisesta suomiräpissä. *Ilmiö: sosiologinen media kaikille*. Noudettu 4.2.2025 osoitteesta <https://ilmiomedia.fi/artikkelit/maskuliinisuus-rapissa/>
- Rinta-Pollari, A. L. (2024). "Mä oon riippuvainen sust ja sä oot riippuvainen must" - Maskuliinisuuksien representaatiot suomalaisessa runopoikaräpissä. teoksessa N. Hämäläinen, T. Kupiainen, & R. Taavetti (Toim.), *Joustavat sukupuolet – muuntuvat merkitykset*. (Kalevalaseuran vuosikirja; Vuosikerta 103). Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Reger, J. (2024). Lesbian Feminist Music and Meaningful Community Work. *Popular Music and Society*, 1–20. Noudettu 6.10.2024 osoitteesta <https://doi.org.proxy.uwasa.fi/10.1080/03007766.2024.2408841>
- Roan, C. (2023, 22. syyskuuta). *The Rise and Fall of a Midwest Princess is out now & forever*. Instagram. Noudettu 6.11.2024 osoitteesta https://www.instagram.com/p/CxggEgjYx-/?img_index=1
- Rolling Stone Australia. (2023, 7. maaliskuuta). The 50 Most Iconic Australian Music Moments Of All Time. *Rolling Stone Australia*. Noudettu 21.4.2025 osoitteesta <https://au.rollingstone.com/music/music-lists/-45432/7-kylie-minogue-hailed-as-australias-queen-of-pop-45454/>
- Rossi, L-M. (2003). *Heterotehdas - Televisiomainonta sukupuolituotantona*. Gaudeamus.
- Rossi, L-M. (2010a). Sukupuoli ja seksuaalisuus, erosta eroihin. Teoksessa Saresma, T., Rossi, L-M. & Juvonen, T. (Toim.), *Käsikirja sukupuoleen*. Vastapaino.

- Rossi, L-M. (2010b). Esityksiä, edustamista ja eroja: Representaatio on politiikkaa. Teoksessa Knuutila, T. & Lehtinen, A-P. (toim). *Representaatio: Tiedon kivijalasta tieteiden työkaluksi*. Gaudeamus Helsinki University Press.
- Rossi, L-M. (2017). Hauras, korjaava ja parantumaton queer: Katse ylpeyden, normatiivisuuden ja (uus)häpeän aikoihin. *SQS – Suomen Queer-tutkimuksen Seuran lehti*, 11(1), 1–18. <https://doi.org/10.23980/sqs.66351>
- Salo, J., Lankinen, M., & Mäntymäki, M. (2013). The Use of Social Media for Artist Marketing: Music Industry Perspectives and Consumer Motivations. *International Journal on Media Management*, 15(1), 23–41. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1080/14241277.2012.755682>
- Saresma, T. (2017). Väkivaltafantasiat ja pelon politiikka. Sukupuolitetun ja sukupuolittavan verkkovihapuheen luentaa. Teoksessa Rossi, L-M. & Karhulehto, S. (toim.), *Sukupuoli ja väkivalta*. Finnish Literature Society / SKS.
- Seppänen, J. & Väliverronen, E. (2012). *Mediayhteiskunta*. Vastapaino.
- Shafer, E. (2024, 24. lokakuuta). Sabrina Carpenter, Charli XCX and Chappell Roan Set as 2025 Primavera Sound Headliners. *Variety*. Noudettu 19.11.2024 osoitteesta <https://variety.com/2024/music/global/primavera-sound-sabrina-carpenter-charli-xcx-chappell-roan-headliners-1236189521/>
- Shultz, C. L. (2024, 10. syyskuuta). Chappell Roan, Who Has Bipolar II, Says TikTok Follower Surge Triggered Hypomania: 'I Wasn't Sleeping'. *People*. Noudettu 24.4.2025 osoitteesta <https://people.com/chappell-roan-bipolar-hypomania-tiktok-surge-rolling-stone-8709678>
- Sihvonen, T., & Manninen, V. (2024). TikTok-journalismi Suomessa. *Media & viestintä*, 47(1), 47–70. <https://doi.org/10.23983/mv.137083>
- Singh, S. (2025, 1. tammikuuta). How Many People Use TikTok 2025 (Users Statistics). *DemandSage*. Noudettu 11.3.2025 osoitteesta <https://www.demandsage.com/tiktok-user-statistics/>
- Spanos, B. (2022, 27. lokakuuta). Chappell Roan Is the Independent 'Thrift Store Pop Star' Ready to Take Over the World. *Rolling Stone*. Noudettu 13.3.2025 osoitteesta

<https://www.rollingstone.com/music/music-features/chappell-roan-casual-release-1234618237/>

Smith, S. L., Pieper, K., Choueiti, M., Hernandez, K. & Yao, K. (2021). Inclusion in the Recording Studio? Gender and Race/Ethnicity of Artists, Songwriters & Producers across 900 Popular Songs from 2012–2020. *USC Annenberg*. Noudettu 21.12.2024 osoitteesta <https://assets.uscannenberg.org/docs/aii-inclusion-recording-studio2021.pdf>

Snapes, L. (2024, 6. kesäkuuta). Charli XCX: Brat review – insecurity-obliterating anthems by pop’s most human superstar. *The Guardian*. Noudettu 13.3.2025 osoitteesta <https://www.theguardian.com/music/article/2024/jun/06/charli-xcx-brat-review-insecurity-obliterating-anthems-by-pops-most-human-superstar>

Teen Vogue. (2022, 14. marraskuuta). Watch Sabrina Carpenter Perform “Nonsense” at Teen Vogue Summit 2022. *Teen Vogue*. Noudettu 13.3.2025 osoitteesta <https://www.teenvogue.com/story/sabrina-carpenter-performed-nonsense-teen-vogue-summit-2022>

Teosto. (2022). Musiikinkuuntelun trendejä 2022. *Teosto*. Noudettu 13.3.2025 osoitteesta <https://www.teosto.fi/wp-content/uploads/2023/01/musiikinkuuntelun-trendeja-2022-1.pdf>

Teosto & Musiikintuottajat – IFPI Finland ry. (2024, 4. lokakuuta). Musiikinkuuntelu Suomessa 2024. *IFPI Finland ry*. Noudettu 6.10.2024 osoitteesta <https://ifpi.fi/app/uploads/2024/09/Musiikinkuuntelu-Suomessa-2024-IFPI-Teosto-tutkimusraportti.pdf>

THL. (2025). Maahanmuutto ja kulttuurin moninaisuus. Käsitteet. *THL*. Noudettu 15.4.2025 osoitteesta <https://thl.fi/aiheet/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/kasitteet>

Toffoletti, K., & Thorpe, H. (2020). Bodies, gender, and digital affect in fitspiration media. *Feminist Media Studies*, 21(5), 822–839. <https://doi.org/10.1080/14680777.2020.1713841>

Tormulainen, A. (2018). *Tyttöenergialla kasvaneet: postfeministisen populaarikulttuuri-ilmiön yhdessä muistellut merkitykset*. Nuorisotutkimusseura.

- Trust, G. (2024, 3. syyskuuta). Shaboozey Adds Eighth Week at No. 1 on Hot 100, Sabrina Carpenter Claims Nos. 2, 3 & 4. *Billboard*. Noudettu 13.3.2025 osoitteesta <https://www.billboard.com/lists/shaboozey-hot-100-eight-weeks-number-one-sabrina-carpenter-top-10/tipsy-no-1-in-airplay-sales/>
- Tuomi, L. (2022). Poplaulaja mediassa: Popmusiikin naiskuva 2000-luvun alun suomalaisissa sanoma- ja aikakauslehdissä. *Media & viestintä*, 45(4), 80–85. <https://doi.org/10.23983/mv.125710>
- Tuuva-Hongisto, S. & Korjonen-Kuusipuro, K. (2024). Nuorten retroseksistiset ja sukupuoliittuneet digitaaliset maisemat. Teoksessa N. Hämäläinen, T. Kupiainen, & R. Taavetti (toim.), *Joustavat sukupuolet – muuntuvat merkitykset*. (Kalevalaseuran vuosikirja; Vuosikerta 103). Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Universal Music Finland. (2024, 23. elokuuta). ESPRESSO-JÄTTIHITILLÄÄN LÄPIMURRON TEHNYT SABRINA CARPENTER JULKAISI UUDEN ALBUMIN. *Universal Music Finland*. Noudettu 6.11.2024 osoitteesta <https://www.universalmusic.fi/2024/08/23/espresso-jattihitillaan-lapimurron-tehnyt-sabrina-carpenter-julkaisi-uuden-albumin/>
- UN Women. (2020, 1. heinäkuuta). Intersectional feminism: what it means and why it matters right now. *UN Women*. Noudettu 19.4.2025 osoitteesta <https://www.unwomen.org/en/news/stories/2020/6/explainer-intersectional-feminism-what-it-means-and-why-it-matters>
- Vedenpää, V. (2024, 30. joulukuuta). Naisartistit tekivät tänä vuonna historiaa – mukana myös muutama floppi. *Yle*. Noudettu 8.4.2025 osoitteesta <https://yle.fi/a/74-20133608>
- Vesey, A. (2016). Mixing in Feminism. *Popular Music & Society*, 39(2), 202–221. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1080/03007766.2015.1055919>
- Vincent, B. (2018). 20 Female Pop Stars Who Are Unafraid to Sing About Sex. *Billboard*. Noudettu 21.4.2025 osoitteesta <https://www.billboard.com/culture/pride/20-female-pop-stars-unafraid-sing-about-sex-8094014/>
- Weiss, J. (2024, 31. toukokuuta). Charli XCX is too real. *GQ*. Noudettu 13.3.2025 osoitteesta <https://www.gq-magazine.co.uk/article/charli-xcx-interview-2024>

- Whateley, D. (2024). How TikTok is changing the music industry and the way we discover new, popular songs. *Business Insider*. Noudettu 11.4.2025 osoitteesta <https://www.businessinsider.com/how-tiktok-is-changing-music-industry>
- Whittier, N. (2016). Carceral and Intersectional Feminism in Congress: The Violence Against Women Act, Discourse, and Policy. *Gender & Society*, 30(5), 791-818. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1177/0891243216653381>
- Wratten, M. (2024, 11. kesäkuuta). Sabrina Carpenter mocks anti-LGBTQ+ bigots with 'Nonsense' Pride lyrics. *The Pink News*. Noudettu 14.3.2025 osoitteesta <https://www.thepinknews.com/2024/06/11/sabrina-carpenter-nonsense-outro-lgbtq-bigots-please-please-please/>
- Youngs, I. (2019, 19. helmikuuta). Pop music's growing gender gap revealed in the collaboration age. *BBC*. Noudettu 21.12.2024 osoitteesta <https://www.bbc.com/news/entertainment-arts-47232677>
- Zeng, J., & Valdovinos Kaye, D. B. (2022). From content moderation to visibility moderation: A case study of platform governance on TikTok. *Policy & Internet*, 14(1), 229–247. <https://doi.org/10.1002/poi3.287>
- Zhang, X. & Cui, Y. (2023). Analysis of Application and Creation Skills of Story-Based MV Micro Video and Big Multimedia Data in Music Communication. *International Journal of Information Technology and Web Engineering (IJITWE)*, 18(1), 1–17. <https://doi.org/10.4018/IJITWE.325213>